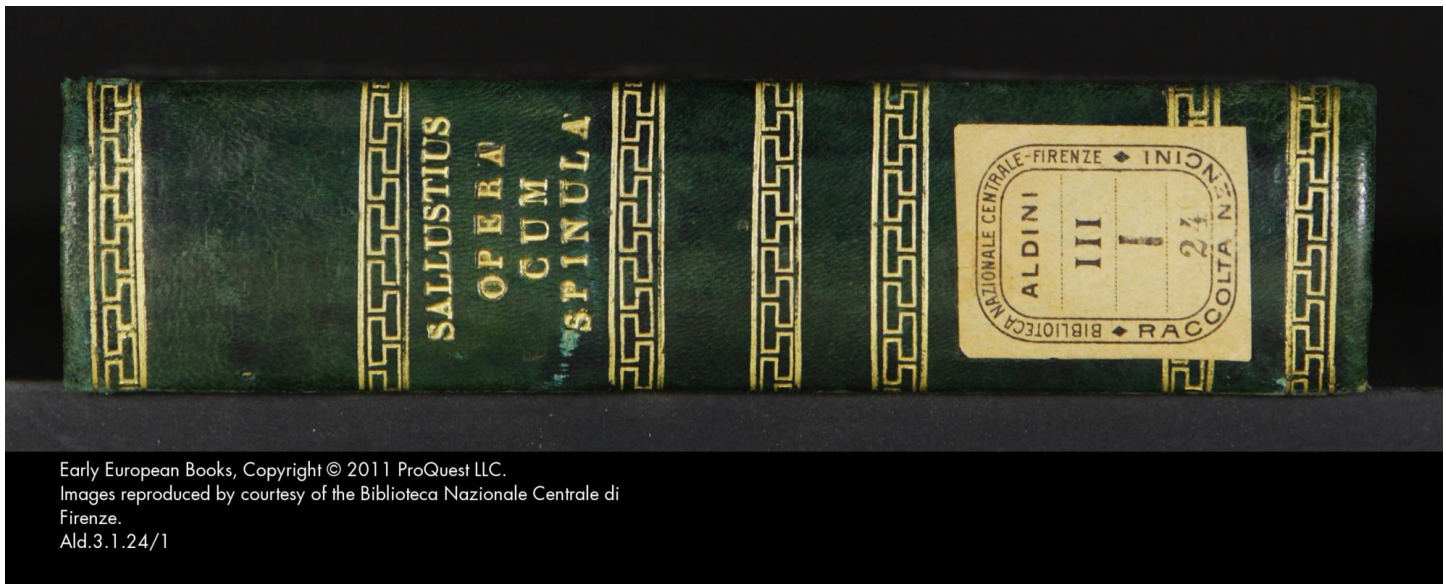
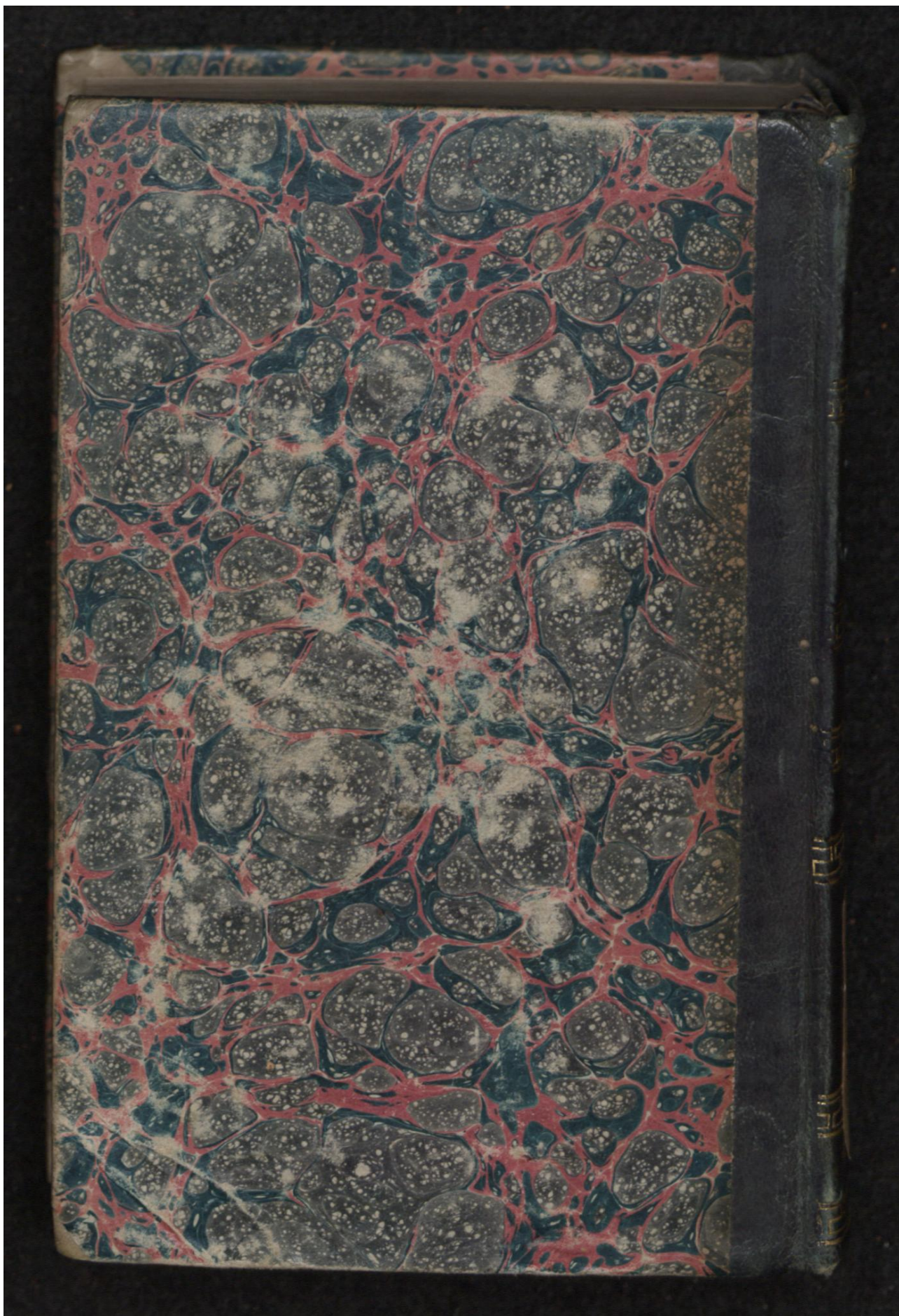

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.3.1.24/1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.3.1.24/1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.3.1.24/1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.3.1.24/1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.3.1.24/1

ALDVS. MANVTIVS
PAVLLI. F
STVDIOSIS

E quid omitteremus in-
N dustriae, quod ad vestram
utilitatem attineret, Sallu-
stij etiam fragmenta quaedam
imprimere visum est, quorum te-
stimonio scriptores veteres in suis
libris vsi sunt.

ALDVS . MANVTIVS . PAVLLI . F

FRANCISCO . MORANDO

S . P . D

Ostquam ad urbem ueni, totus in cognoscenda antiquitate fui . itaq. magnum uolumen effeci ueterum inscriptionum : Orthographiam uero meam, quam ad te ante annos tres misi, lapidum testimoniis confirmaui uehementer, atq. auxi . praecipuam autem industriam in eo locaui, ut fragmenta omnia ueterum scriptorum tum ad meam, tum etiam ad communem utilitatem colligerem . quo in opere adhuc uersor : est enim multi laboris, nec exigui temporis . Sallustij, cuius lectione uehementer delector, loca iam omnia, nisi fallor, in unum coegi : quae uolui in tuo nomine apparere ; ne me tuorum in patrem meum, ac me ipsum, officiorum oblitum putares . A te peto, ut hoc quamuis tenue munusculum ne contemnas, & ma-

R 2 iora

ALDVS. MANVIVS. PAVLLVS.
iora a nobis exspectes, si modo maiores
in litteris, ut speramus, processus erunt
nostri. nam inertiam, aut ignauiam,
neq. uoluntas nostra, neq. natura fert:
& in eo te, qui liberalium disciplinarum
in studiis ita uersaris, ut ne ualetudini
quidem parcas, libenter imitatur. Do-
mesticum, inquires, in hoc habes exem-
plum. Ita est: uerumtamen tu quoque
me excitas, quem & patris iudicio, &
mea etiam sponte, non uulgariter dili-
go, ac, ueluti alterum parentem, co-
lo. Vale, optime uir, nobisq. & amo-
re, & similitudine studiorum coniun-
ctissime: meq. illustri Comiti, sapien-
tissimo uiro, & maximarum artium sci-
entia instructissimo, Iulio Iusto, ad
quem scribere aliquid cogito, pluri-
mum commenda. Romae, Kal.

Quinct. M. D. LXIII

EX.

E

S

lata re-
diorum,
liasq. in
moribus
secundum
commen-
morem
cis infra
primen-
mos, ut
lebat en-
ait: At
cetera se-
ibazinis
remus, e
subnecken
ualidior
liaeq. di-
neq. am

FRAGMENTA
EX . LIB . I . HISTORIARVM
SALLVSTII

Ex D. Augustino de Ciuitate Dei,
lib. 2. Cap. XIIIX

SALLVSTIVS in primo historiae suae
libro, atque ipso eius exordio fatetur, etiam
tunc, cum ad consules a regib. esset trans-
lata resp. post paruum internallum iniurias vali-
diorum, & ob eas discessionem plebis a patribus, a-
liasq. in vrbe dissensiones fuisse. nam cum optimis
moribus, & maxima concordia populum R. inter
secundum, & postremum bellum Carthaginiense
commemorasset egisse; causamq. huius boni non a-
morem iustitiae, sed stante Carthagine metum pa-
cis infidae fuisse dixisset; unde & Nasica ille ad re-
primendam nequitiam, seruandosq. istos mores opti-
mos, ut metu uitia cohiberentur, Carthaginem no-
lebat euerti: continuo subiecit idem Sallustius, &
ait: At discordia, & auaritia, atq. ambitio, &
cetera secundis reb. oriri sueta mala, post Car-
thaginis excidium maxime aucta sunt: ut intelli-
gemus, etiam antea & oriri solere, & augeri. unde
subnectens cur haec dixerit: Nam iniuriae, inquit,
uulidiorum, & ob eas discessio plebis a patribus, a-
liaeq. dissensiones domi fuere: iam inde a principio,
neq. amplius, quam regib. exactis, dum metus a

R 3 Tarqui.

quindecim
annorum.
Liuius 1.2.

Seruius
Aen. vi. le-
git, vltimū
non, Po-
stremum.

in Catilina
4: i Iugurt.
49. Florus
lib. iv. Vel-
leius lib. 2.

Seruius lib.
Ge. iv.

FRAGMENTA. SALL

cum Porse-
na, Etrusco
rum rege.
Liuius l. i.

Donatus
Andr. act.
3. sc. i

Fronto ca-
dem reci-
tat in, Infi-
do illum: &
Diomedes
lib. 2. cap.
vi.
in Catili-
na, 4.

in Catili-
na, 4:

Tarquinio, & bellum graue cum Etruria positum
est, aequo & modesto iure agitur. Vides, quemad-
modum illo etiam breui tempore, ut regib. exactis,
id est eiectis, aliquantulum aequo & modesto iure
ageretur. metum dixit fuisse causam, quoniam me-
tuebatur bellum, quod rex Tarquinius, regno, at-
que urbe pulsus, Etruscis sociatus contra, Roma-
nos gerebat. Attende itaque, quid deinde contexat:
Dein, inquit, seruili imperio patres plebem exer-
cere, de vita, atq. tergo, regio more, consulere, agro pel-
lere, & ceteris ex partib. soli in imperio agere.
Quib. saeuitis, & maxime fenoris onere, oppressa
plebs, cum assiduus bellis tributum simul, & mili-
tiam, toleraret, armata montem Sacrum, atq. A-
uentinum, infedit. Tumq. tribunos pl. & alia si-
bi iura, parauit. discordiarum, & certaminis u-
trimq. finis fuit secundum bellum Punicum. Cernis,
ex quo tempore, id est paruo interuallo post reges exa-
ctos, quales Romani fuerint, de quib. ait: Ius, bo-
numq. apud eos non legib. magis, quam natura, ua-
lebat. Porro, si illa tempora talia reperiuntur, quib.
pulcherrima, atq. optima, fuisse praedicatur Roma-
na res. quid iam de consequenti aetate dicendum,
aut cogitandum arbitramur; cum, paullatim mu-
tata, ut eiusdem historici uerbis utar, ex pulcher-
rima atq. optima, pessima ac flagitiosissima facta
est, post Carthaginis uidelicet, ut commemorauit,
excidium? Quae tempora ipse Sallustius quemad-
modum breuiter recolat, & describat, in eius histo-
ria

ria legi potest; quantis malis morum, quae secundis reb. exorta sunt, usq. ad bella ciuilia demonstrat esse peruentum. ex quo tempore, ut ait, maiorum mores non paullatim, ut antea, sed torrentis modo praecipitati. adeo inuentus luxu, atq. auaritia, corrupta est, ut merito dicatur, genitos esse, qui neq. ipsi habere possent res familiares, neq. alios pati. Dicit deinde plura Sallustius de Sullae uitis, ceteraq. foeditate reip. & alij scriptores in haec consentiunt, quamuis eloquio multum impari. Cernis tamen, ut opinor, & quisquis aduerterit, facillime perspicit coluuiem morum pessimorum, quo illa ciuitas prolapsa fuerit, ante nostri superni regis aduentum. Haec enim gesta sunt, non solum antequam Christus in carne praesens docere coepisset, uerum etiam antequam de uirgine natus esset. Cum igitur tot & tanta mala temporum illorum uel tolerabilia superius, uel post euersam Carthaginem intoleranda, & horrenda dijs suis imputare non audeant, opiniones humanis mentibus, unde talia uitia siluescerent, maligna astutia inferentibus: cur mala praesentia Christo imputant, qui, doctrina saluberrima, & falsos ac fallaces deos coli uetat, & istas hominum noxias, flagitiosasq. cupiditates diuina auctoritate detestans, atq. condemnans, his malis tabescenti, ac labenti mundo ubiq. familiam suam sensim subtrahit, qua condatur aeternam, & non plausu uanitatis, sed indicio ueritatis, gloriosissimam ciuitatem?

Ex M. Fabio Victorino in lib. I. Cic. de Inventionione; & ex Nonio, Cis, i. ultra.

Sallustius, cum de reb. Romanis loqueretur, dixit, prius bella gesta, post pacem esse fundatam. Res, inquit, Romana plurimum imperio ualuit. Ser. Sulpicio, & M. Marcello cos. omni Gallia cis Rhenum, atq. inter mare nostrum, & Oceanum, nisi qua paludib. inuia fuit, perdomita. hic bellum geritur. Deinde pacem memorat consecutam. Optimis autem moribus, & maxima concordia egit Romanus populus inter secundum, ac postremum bellum Carthaginense.

ibidem.

Ardebat omnis Hispania citerior.

EX. AMMIANO. MARCELLINO

lib. xv.

Omnes Gallias, nisi quae paludib. inuiae fuere, ut Sallustio docetur auctore, post decennalis belli mutuas clades, Caesar societati nostrae foederib. iunxit aeternis.

EX. FESTO

Obsidium.

Magnis opib. profectis, obsidium cepit per L. Catilinam legatum.) al. Profectus.

EX. CARISIO

lib. I. & Seruio in Virg. Aen. lib. I. & IIX. & Prisciano lib. XIV. bis. & Probi Catholicis.

Aprin-

*A prin-
cum.
primo*

*Lanij, u
Torped
tionem*

Agrest

*Sanctus
Infantum
lietum*

*Vii Lep
mat*

*Recent
bium
temp*

Quos i

Lepidus

*A principio urbis ad bellum Persi Macedonici-
cum.) hoc est, usq. ad & c. Prisc. l. xv. Nam a
primordio urbis, ad bellum Persi Macedonicū.
ibidem.*

Lanij, uinarij.

ibidem.

*Torpedinem.) idest animi, & corporis debilita-
tionem.*

ibidem.

Agreste.) in animali significatione.

lib. II.

Sanctus aliter, & ingenio ualidus.

*Insanum aliter sua sententia, atq. aliarum mu-
lierum.*

ibidem.

*Vii Lepidus, & Catulus, decretis exercitibus,
maturrimè proficiscerentur.*

ibidem.

*Recens scripsi.) Asper commentator nunc aduer-
bium, nunc nomen, esse dicit. potest enim esse
temporis.*

ibidem.

Quos inter.

lib. III

Lepidus, paenitens consilij.

*in Cat. 3. &
Iug. 31. 70.
81.*

FRAGMENTA . SALL

EX . VICTORINO

in lib. i. Cic. de Inu.

& ex Servio in Virg. Aen. lib. i.

Sallustius, cum alijs historiographis singula tradidisset in libro primo historiarum, dat Catoni breuitatem. Romani generis disertissimus paucis absoluit. Fannio uero breuitatem.

EX . PRISCIANO

lib. v.

Nobis primae dissensiones, uitio humani ingenij, euenere, quod inquit, atq. indomitum, semper in certamine libertatis, aut gloriae, aut dominationis, agit.) sic & in oratione Philippi, 87:

lib. vi.

Plebei tribuniciam potestatem.) pro, Plebis. sic locutus idem Sallustius infra, in oratione Macri, 91. & Tacitus lib. i. Intercessit, inquit, Haterius Agrippa, tribunus plebei. Liu. l. 2. Tribunos plebei cauillans interdum, ut Volerrones uocaret. Vide & Carisium lib. i.

lib. vii. & ex Servio in lib. i. Ge.

& ex Probi Catholicis.

Sall. in prosa, lib. i. historiarum: Dubitauit acie pars.) pro, Aciei.

lib. vii.

At inde, nulla munitionis, aut requie mora, processit ad opidum.) pro, Requiei.

lib.

lib. IIX. & ex Gellio lib. lib. xv. cap. XIIII.

Igitur, uenditis proscriptorum bonis, aut dilargitis.
ibidem.

Equi, sine rectorib. exterriti, aut saucij, con-
sternantur.

lib. XI

Nisi cum ira belli defenuisset.
ibidem.

Iussu Metelli cornicines occanuerunt.
ibidem.

Domitium proconsulem, ex citeriore Hispania,
cum omnib. copijs, quas parauerat, arcessiuit.
ibidem.

Curionem quaesiuit, uti adolescentior, & populi
suffragijs integer, aetati concederet Mamerci.
ibidem.

Nexuit, catenae modo.
ibidem.

Neq. se recipere, aut instruere proelio, quiuere.
lib. xv. bis.

Res populi R. M. Lepido, Catuloq. consulibus,
ac deinde militiae, & domi gestas composui.)
al. Domi, & mil.

ibidem.

Atq. Seruilius aegrotum Tarenti collegam prior
transgressus.

ibidem.

Ad Olympum, atq. Phaselida.) de his urbib. sic
Pedianns in 3. Verr. P. Seruilius bellum in Cili-

cia

FRAGMENTA . SALL

cia gessit, deq. ea triumphauit, captis Coryco,
Olympo, Phaselide, trib. magnis eius terrae
urbibus.

ibidem.
Ad Cory cum.

ibidem.
Apud Lete opidum.

ibidem.
Repulsus a Lete opido.

ibidem.
Apud Praeneste locatus.

ibidem.
Apud Numantiam.) al. Mutinam.

ibidem.
Neque, detrusus aliquotiens, terretur.

EX . NONIO

Irritare, i. prouocare; & ex Cornelio Fron
tone in libello de exemplis elocutionum, qui
ex hoc Fragmento extrema quattuor uerba
recitat.

* Tunc uero & posci, cum ceteri eiusdem causae du-
cem senatus rati, maximo gaudio bellum ir-
ritare.

Metus; & ex Gellio lib. ix. cap. xii
Id bellum excitabat metus Pompeij uictoris,
Hiempsalem in regnum restituentis.) hoc est,
quod Pompeius metueretur. Ad, A. l. Legen-
dum puto, At.

Vadum,

Ex n
postquam
uadum,
det.) Est
ponat. qu
iba, 47. d
tionem en
peruenit

Quin len
ea uia
ti.)
sui pr
Compe

Sic uer
neq.

Illo p
ga cultro
securissi
Antiqu
tute pra
lo; proq
mus, ha
disforu
pluribu
do licea

Vadum, masc.

Ex mox *Stipidius*, adueniens cum legionibus, postquam tantas *spiras* haud facilem pignantib. * uadum, cuncta hosti, quam suis, opportuniora uidet.) Est, qui pro *Tantas spiras*, *Hieme aspera*, reponat. quo modo locutus idem *Sallustius* in *Iugurtha*, 47. *Milites mense Ian. ex hibernis in expeditionem euocat. magnis itineribus, hieme aspera, peruenit ad opidum &c.*

Componere, i. redimere.

Quin lenones, & uinary, lanyque, quorum praeter ea uulgu in dies usum habet, pretio compositi.) Quo in loco *Fabij Farnesij liber*, *Compositi pretio*.

Competere, i. rei cuiusque meminisse, aut constanter ualere.

Sic uero, quasi formidine attonitus, neq. animo, neq. auribus, aut lingua, competere.

Furtum, i. insidiae.

*Illo profectus, uicos, castellaq. incendere, & fuga cultorum deserta igni uastare, neq. elata, aut * securissimus metu gentis ad furta belli peridonea.)*

Antiquus liber illustris adolescentis, omniq. uirtute praestantis, Fabij Farnesii, tollit dictionem, Illo; proq. Elata, Elate; pro Securissimus, Fecustissimus, habet. Notare uarietatem uolui, ut ex ea studioforum indicia acuantur; quodq. uni non licuit, pluribus, diligenter perscrutando, fortasse aliquando liceat. Seruius in Virgilij Aen. lib. xi. haec

ex

FRAGMENTA. SALL.

ex Sallustij historijs recitat: Gens ad furta belli per idonea. In Thesauro, ubi haec recitantur, deest uerbum, Belli; & pro, Peridonea, legitur, Peridoneae. de improprijs; & ex Gellio lib. x. cap. xxvi

Itaq. Sertorius, leui praesidio relicto in Mauritania, nactus obscuram noctem, aestu secundo, furtim, aut celeritate, uitare proelium in transgressu conatus est.) Sallustius & de ijs, qui nauigassent, & de ipsis nauib. eo uerbo uti noluit, in quib. gradus non sit desertio. Achilles Statius, eruditissimus uir, legendum putat pro, Aut celeritate, Aut celeritate.

ex ijsdem, ibidem.

* Ac indeq; transgressos omnes recipit modos
* praecepturus a Lusitanis) ex eodem Farnesiano libro, & Gellio, Mons, emendo, in Nonio, non, ut in uulgatis legitur, Modos. Praeterea dictionem, Praecepturus, quae est in Nonio, non probo, neque, quae est in Gellio, Receptus. Praeceptus, libentius legerim, idest ante occupatus. eoq. magis hac in opinione confirmor, quod scriptum diserte uideo in Farnesiano libro, Praeceptus.

ex ijsdem, ibidem.

Earum aliae, paullulum progressae, nimio simul, & incerto onere, cum pauor corpora agitaauerat, deprimebantur.) Emendandus est locus in Nonio, in quo mendose legitur, pro Paullum progressae, nimio simul, & incerto onere, Paullum nimio progressae, interim sicco onere.

Ex

Ex Nonio, de doctorum indagine.

Et ponere ualidam urbem multos dies restan-
tem pugnando uicit.) al. Deponere. Pugnando ce-
pit, in Catilina, 3: 28. & in Jugurtha, 42: Ma-
nu cepit, 30: Et Linius lib. 3. Quem agrum miles
pro parte uirili manu cepisset, cum senex quoq. uo-
ce, qua una posset, uindicaret.

ibidem, Deinsuper.

Sertorius, Parthis turbam orantibus, & nul-
lo, ut in terrore solet, generis, aut imperij disci-
mine, per calorum corpora ad medium, quasi
deinsuper, adstantium manib. in murum at-
tollitur.) hic uideo inesse mendum: nec tamen quid
quam elicere potui ex alio Nonij loco, ubi idem fra-
gmentum recitatur, quod sensum mihi asferret sa-
tis commodum. In dictione enim, Discrimen, idem
fragmentum recitans, pro Parthis, Fortis; pro
Turbam orantibus, Turba morante, legitur. A-
liquando sum suspicatus hoc totum ita esse legen-
dum: Sertorius, portis turba morante, & nullo,
ut in t. & c. de quo iudicent eruditi. ego satis habeo
locum mutilum ostendere: quia primum benefi-
cium est, deprauata loca corrigere; secundum, in-
dicare: ut, quod uni non licet, multi simul operam
nauantes assequantur. Seruius Aen. lib. IX. haec
ex Sallustio recitat: Sertorius, humeris sublatu,
per muros adscendit.

FRAGMENTA. SALL

EX DIOMEDE

lib. I. cap. IV.

Sensim Metello cornicines occinuerunt.

EX DONATO.

in Ter. Hec. act. 2. sc. 2. & Phorm. act. 5. sc. 6.

Liberis eius auunculus erat.

in Phorm. act. 5. sc. 8.

Solis .uijs

EX FRONTONE

Abnuere.

Nihil ob tantam mercedem sibi abnuituros.

Cogo domum te.

Maturauerunt, exercitum brachium cogere.)
pro Brachium, uidendum, paullo ne commodius
legeretur, Dyrrachium.

Circumdatus hac re illam rem :

& ex Prisciano lib. xv

Occupatusq. collis editissimus apud Ilerdam, &
cum multa opera circumdata.

Concedere in gratia .

Quorum in gratia pleriq. concesserant.) in ora-
tione Macri, 90:

Commoritur illis .

Obuiam ire, & commori hostibus .

Doctus illam rem.

Doctus militiam .

Decet tibi .

Locum etitiorem, quem uictoribus decebat, ca-
pit.) Cum antea suspicatus tantum essem, tenui
quadam

quadam
debere:
bito, q
quoque
mendat
guriha
rem. &
turib. lo

Gens, r

Et mun

Pro, l

Et indi

Genus,

in Iug

rum.

In

Maxime

bellat

feroc.

Eugam m

Medio d

*quadam mea coniectura ductus, locum hunc ita legi
debere: Locum editiorem, quam & c. nunc nihil du-
bito, quin mea coniectura uera sit: cum a Seruio
quoque in Virgily Aen. lib. 11 x. haec recitari e-
mendate uideam. Sic locutus idem Sallustius in Lu-
gurtha 58. Locum cepere paullo, quam alij, editio-
rem. & 76. Ea cuncta Romanis ex tenebris, & edi-
tiorib. locis, facilia uisu.*

Egressus illam rem;

& e Seruio in Virg. Aen. lib. 2.

Gens, raro egressa fines suos.

Gnarus illius.

Et muneris eorum Metellus per litteras gnarus.)

Pro, Et muneris, Itineris, libentius reponerem.

Indignus hac re.

Et indigni rep.

Insolitus huius.

*Genus, armis ferax, & seruitij insolitum.) sic
in Iugurtha, 48. Pars, insolita rerum bellica-
rum.*

In tempore, idest opportune; & ex

Donato Phorm. act. 2. sc. 4.

*Maximeq. ferocia regis Mubridatis, in tempore
bellaturi.) sic in Iugurtha, 56. al. Maxima
feroc.*

Maturo hanc rem.

Fugam maturabat.

Medio illius, pro illo medio.

Medio diei.) sic Virg. XI. Ecce fugae medio. & c.

S

Pauesco

FRAGMENTA. SALL

Pauesco illa re.

Omni strepitu pauescere.

Peritus huius.

Militiae peritus.

Prudens rerum.

Prudens omnium, quae senatus cen uerat.

Quietus ab illis.

Quietam a bellis ciuitatem.

EX.

Virile,

xus:

clina

Noctu

Obuiam

luit ut

Nam p

Vespera

Nam Sull

tem, ex

hibuera

At Me

FRAGMENTA
EX. LIB. II. HISTORIARVM
SALLVSTII.

EX. CARISIO

lib. I. & ex Probi Catholicis.

*Virile, ac muliebre fecus.) hoc est, Virilis se-
xus: quod per omnes casus integra forma de-
clinatur.*

lib. 2.

* Noctu diuq. stationes, & uigilias, tentare.

ibidem.

Obuiam fuere.) Ubi Asper: *Vetuste*, aduerbio ma-
luit uti, quam nomine.

ibidem.

Nam procul, & diuersis ex regionibus,

ibidem.

Vespera.

in Cat. 8: xi.

25. in Iug.

40. 47: 50:

62. 74:

Dies no-

ctesq. 40.

73:

EX. GELLIO

lib. x. cap. xx

*Nam Sullam consulem, de reditu eius legem feren-
tem, ex composito tribunus pl. C. Herennius pro-
hibuerat.*

Cn. Pom-

peij, Ma-

gni patris.

EX. MACROBIO

lib. III. cap. XIII

At Metellus in ulteriorem Hispaniam post an-

S 2

num

de rep.
ordin. 98:

FRAGMENTA. SALL

num regressus, magna gloria, concurrentib. undiq.
uirili, & muliebri sexu, per uias, & tecta omnium
uisebatur. cum quaestor C. Vrbinius, alique, cogni-
ta uoluntate, eum ad cenam inuitauerant; ultra Ro-
manorum, ac mortalium etiam morem, curabant,
exornatis aedib. per aulaea, & insignia, scenisq.
ad ostentationem histrionum fabricatis; simul cro-
co sparsa humus, & alia in modum templi celebra-
rimi. Praeterea, cum sedenti in transfenna demis-
sum Victoriae simulacrum cum machinato strepi-
tu tonitruum, coronam ei imponebat: tum uenien-
ti, ture, quasi deo, supplicabatur. Toga picta ple-
rumq. amiculo erat ei accumbenti. Epulae quae-
sitissimae, neq. per omnem modo prouinciam, sed
trans maria, ex Mauritania uolucrum, & fera-
rarum incognita antea plura genera. Quib. ex reb.
aliquantam partem gloriae dempserat, maxime a-
pud ueteres, & sanctos uiros, superba illa, graui-
a, indigna Romano imperio existimantes.

EX. NONIO

Sexus, neutro genere.

At Metellus, in ulteriorem Hispaniam post an-
num regressus, magna gloria, concurrentib. undiq.
uirili, & muliebri sexu, per uias, & tecta omnium
uisebatur.) sic autem est legendum; non, ut antea,
Concurrentium, Virile, & muliebri sexus, &, Vi-
sebantur.

EX

EX. SERVIO

in Virg. Aen. lib. v

*Transenna dimissum Victoriae simulacrum cum
machinato strepitu tonitruum coronam capiti
imponebat.) idest, extensus funis.*

EX. NONIO

Transenna, non, ut quidam putant,
transitus, sed fenestra.

*Transenna demissum Victoriale simulacrum cum
machinato strepitu coronam capiti imponebat.*

Demittere, i. de super mittere.

*Cum machinis strepitu demissum Victoriae simu-
lacrum coronam capiti imponebant.) Haec in
antiquo Nonio Farnesiano ex lib. 111. addu-
cuntur.*

EX. DONATO

in Ter. Phorm. act. 1. sc. 4.

Sed Metellus in ulteriore provincia.

EX. PRISCIANO

lib. v

*Quem ex Mauritania rex Leptasta, proditiōis
in simulatum, cum custodib. miserat.*

lib. v. & vi

*Inter laeuam moenium, & dextrum flumen Tu-
riam, quod Valentiam paruo intervallo praeter-
fluit.) al. Inter laeua moenium, dextrum flumen*

S 3 Turia,

FRAGMENTA. SALL

Turia, q. V. p. i. p. Praeterea ex 4. historiarum
haec quidam recitant, non secundo. Durium au-
tem, pro *Turiam*, legerim libentius, ex epistola Cn.
Pompeij aquid eundem Sallustium, Ciceronis oratio-
ne pro Balbo, & historia; nisi a Probo in Catholicis
ex Sallustio haec citari uiderem: Et dextrum flu-
men *Turia*: Priscianusq. haec diceret: Masculi-
num est, quia accusatiuus terminat in *Am. nam*,
si esset neutrum, similis esset accusatiuus nomina-
tino.

lib. V. & VI. & ex Donato in *Eun. act. 3. sc. I.*
Tartessum, Hispaniae ciuitatem, quam nunc *Ty*
ri, mutato nomine, Gaddir habent.) neutro
genere. nam, si esset femininum, Gadiem di-
xisset. al. Gandirum.

lib. VI

Nisi quia flumen *Lurda*, *Tauromonte* defluens.)
al. Nisi quoniam. & c.

ibidem.

Quia corpore, & lingua, percitum, & inque-
tem nomine histrionis uix sani *Barbuleium* ap-
pellabant.

ibidem.

Eam deditionem senatus, per nuncios *Orestis* cog-
nitam, approbat.

ibidem.

Sed ipsi ferunt taurum ex grege, quem prope litora
regebat nomine *Corfa Ligus* mulier.

lib.

lib. iix

*At Lucullum regis cura machinata fames bre-
ui fatigabat.) Machinata, passine dixit.*

lib. x

*Quos aduersum multi ex Bithynia uolentes oc cur-
rere, falsum filium arguituri) pro, Arguturi.*

ibidem.

*Neq. inermes ex proelio uiros quemquam agno-
turum.) secundum analogiam.*

ibidem.

Argentum mutuum arcessiuit.

ibidem.

Diuersa, uti solet reb. perditis, lacessiuit.

lib. xv.

Audaciter.) secundum analogiam.

EX. NONIO

de uocabulorum significationibus;

& ex Isidoro lib. xiv. cap. vii.

*Sardinia, in Africo mari, facie uestigij humani,
in Orientem, quam in Occidentem, latior pro-
minet.*

Deturbare, i. deiicere, demouere.

Moenib. deturbat.

Immane, nomen potsum pro
aduerbio.

*Immane quantum animi exarsere.) Sic Cic. de
Fin. lib. i v. 142: Diferre inter honestum, & tur-
pe nimium quantum, nescio quid immensum, in-
ter ceteras res nihil omnino interesse.*

S 4

Ter.

FRAGMENTA . SALL

Ter. Phorm. act. 4. sc. 3.

CH. Cedo, quid postulat?

GE. Quid? nimium quantum libuit.

Sic enim emendavi, ex Carisio, lib. 2. cum ante legeretur, Quid? nimium. quantum libuit.

Quinctil. lib. 4. cap. 2. Pecunia, quae nimium quam in animis hominum potest.

Plin. lib. XVI. cap. 36. Immensum quantum praelatis; pro, quammaxime praelatis. Et lib. XIIX. cap. 28. Infinitum quantum illo tempore candentes pruinæ congelat.

Gell. lib. XVI. cap. 6. Nimium quantum audacter. Et lib. XIIX. cap. 3. Lingua, atq. facundia nimium quanto praeestabilis.

Ammianus Marcell. lib. XXII. Insula Pharos Rhodiorum erat obnoxia uectigali. quod cum inde quidam, nimium quantum perituri, uenissent, femina callida, &c.

Satias, pro satietas.

Hi, saltib. occupatis, externorum agros inuasere, frumentiq. ex inopia graui satias facta.) al. In salt. occ. tum ext. a. i. f. q. e. i. grani s. facti.

Sportae, aut ab sparto, quasi spar-teas, aut ab asportando.

Ex muris canes sportis demittebant.

Obsequella, feminino genere.

Ibi. Fimbriana seditione, qui regi per obsequellum orationis, & maxime odium Sullae, graues, cariq. erant.

Dicere,

Dicere, i. promittere.

Eodem anno in Macedonia C. Curio principio ueris cum exercitu profectus in Dardaniam, quib. potuit pecunias dictas coegit.) sic enim patet legendum esse ex antiquo Farnesiano libro; non, ut in in quibusdam uulgaris libris, Pecunias amplas coegit. Al. C. Curio in principio.

Fiducia, i. audacia; & ex Donato

in Ter. Hec. act. 4. sc. 1. &

Phorm. act. 1. sc. 4.

Ita fiducia, quam argumentis, purgatiores dimittunt.) al. Pugnatores dimittuntur; uel, Purgatiores dimittuntur.

Graue, i. molestum.

Et continetur grauis.

Rumor, i. opinio est.

Ad haec rumorib. aduersa in prauitatem, secunda in casum, fortunam in temeritatem declinando, corrumpebant.) id est, si quae aduersa eueniant, prauitatis esse dicebant; si secunda, casus; si uero quid, fortunae causa, amisisset, temeritatis. Aemil. Prob. in Datam. uita. Namque eam esse consuetudinem regum, ut casus aduersos hominib. tribuant, secundos fortunae suae.

Saucius, i. uulneratus, non maestus.

Auidisq. ita, promptisq. ducibus, ut Metellus ictu tragulae sauciaretur) hoc loco Nonius hoc fragmentum ex secundo historiarum recitat, ut in uulgaris; ex primo, ut in Farnesiano libro; in commenta-

FRAGMENTA . SALL

*commentariolo autem de genere armorum ex
tertio. est autem ibi mendum, nisi fallor nam pro,
Auidisq. ita, promptisq. ducibus, Auidissimis,
atq. promptis ducibus, legitur.*

de improprijs.

*Muliq. commeatus interierant insidijs latro-
num.) in Nonio Farnesiano, haec ex I. historia-
rum adducuntur.*

de numeris, & casibus.

*Ruinaq. pars magna, suis met, aut proxumorum
telis, ceteri uice pecorum obruncabantur.*

de mutatis coniugationibus.

*Dubium, an insula sit, quod Euri, atq. Austri super-
iactis fluctib. circum lauit.*

de genere nauigiorum.

*Primo incidit forte super noctem in lenunculo pis-
cantis.) pro Super, Per, quidam reponunt; pro
Lenunculo, Remunculo, ex Gellio lib. x. cap. xxi.*

ibidem.

Ad hoc pauca piraticae actuaria nanigia.

de genere uestimentorum.

*Occurrere duci, & proelium accendere, adeo uti
Metello in sagum, Herculeio in brachium tela ue-
nirent.) al. Ut, pro Uti; & Hirculeio, pro Hercu-
leio. De Herculeio quodam mentio apud Catul-
lum, de nuptijs Iuliae, & Manlij, lvi. Eutropius
autem lib. vi. & epit. Liuij xc. & xci. & Oro-
sius lib. v. Hirtuleium, Sertorij ducem, nominant.*

Est

Est autem
est a Q. A
nus in Sm
pretantes
culeia, non
quo libro: d
ca opido, r
mantib. an
puto. Au
mine usam
tarijs de b
testimonio
ni puto, Au
runcensis sc

A Praene
quod u
allatur
monti

C.

COLON
ADVI
EORV
LAVATIO
GRATV

Est autem is, qui, Sertorium secutus, tandem caesus est a Q. Metello: cuius mentionem facit & Frontinus in Siratagematis. Quem Catulli locum interpretantes uiri quidam docti, affirmarunt, Arunculeia, non Herculeia, scriptum esse in suo satis antiquo libro: dixeruntq. se potius Aruncana, ab Arunca opido, reposituros. ego uero, non omnino reclamantib. antiquis libris, Aurunceia, scribendum puto. Aurunceiam autem familiam Cottae cognomine usam fuisse, patet & ex C. Caesaris commentarijs de bello Gallico, & ex antiquorum lapidum testimonio minime incerto. Quamquam mendose, ut puto, Aurunculeius, in Caesare, legitur: cum Aurunceius scribi debeat.

A Praeneste tertio lapide, extra opidulum, quod uulgo Zagaruoli dicitur, in Ecclesia, allatum ex Nymphaeo, quod sub radice montis fuit, ubi adhuc fons pulcherrimus.

C. AVRVNCEIV.
COTTA

COLONIS. INCOLIS. HOSPIT...
ADVENTORIBVS. SERVISQVE
EORVM
LAVATIONEM. EX. SVA. PECVNIA
GRATVITAM. IN. PERPETVOM. DEDIT
Interamnac

FRAGMENTA . SALL

Interamnae

A V R V N C E I A E

C . F . F E L I C V L A E

L . P E D V C A E V S

C H A R I T O

C O N I V G I

B . M

*Quidam eruditi uiri in Catullo pro, Herculeia, Her-
cle Iula, reponunt. Quae mihi lectio uehemen-
ter probatur, sic, ut nulla alia magis. Quidam
in suo Catullo legi affirmant, Iuleia. Achilles Sta-
tius, magni uir ingenij, admonitus suo ueteri li-
bro, in quo legitur, Aurunculeia, legendum pu-
tat, Aurunculeia. Idem, Hirculeia; uel, Herculeia,
reponit.*

EX . FRONTONE

Atrox huius rei.

Ipsè animi atrox.

Afflictus illam rem.

*Circumuenti dextra, unde ferrum erat, saxa, aut
quid tale, capiti affligebant.*

Desiste hac re.

Vi actione desisteret.

Extorris his.

Orbe, patriaq. extorres.) sic in Iugurtha, 35:

Extor-

*Extorrem patria, domo, inopem, & cooperium
miserijs.*

*Integer illa re.
Copijs integra.*

Instruitur huic rei.

*Antequam regressus Sertorius instrueret pugnas
suos.*

Imposuit in illam.

Omnia sacrata corpora in ratem imposuisse.

Inferior tibi.

Vt grauis, & nulla arte cuiquam inferior.

Laetus huius rei;

& e Seruio in Virg. Aen. lib. I

Frugum, pabuli, laetus ager.

Nimius hac re.

Post, ubi fiducia nimius.

Praeminet.

*Omnes, qui circum sunt, praeminet altitudine
millium passuum duorum.*

Promptus illius.

*Neq. uirgines nuptum a parentib. mittebantur;
sed ipsae belli promptissimos deligebant.*

Suetus his.

Genus militum, suetum a pueritia latrocinijs.

Transmitto illa re.

Suos equites hortatus, uado transmittit.

FRAGMENTA. SALL

EX. SERVIO
in Virg. Ge. lib. iv.

In qua crocum gignitur) genere neutro, secundum artem.

EX. NONIO

Iter uertit ad Corycum, urbem inclutam, pastusq. nemore, in quo crocum gignitur.

EX. DONATO

in Ter. Andr. act. 4. sc. 2.

Ne illa tauro parita sunt.) pro, Nedum.

in Adelph. act. 3. sc. 2.

Ictu eorum, qui in flumine ruebant, necabantur.

in Phorm. act. 1. sc. 3.

Modestus ad omnia alia, nisi ad dominationem.)

i. moderatus.

ibidem.

** Et Poeni fuerunt aduersus a n c m.*

FR A-

FRAGMENTA
EX. LIB. III. HISTORIARVM
SALLVSTII

EX. MACROBIO

lib. I. cap. IV. & ex Carisio lib. I.
Bacchanaliorum. Vulcanaliorum.

EX. CARISIO

lib. 2.

Crissus 3. Non tu scis, si quas aedes ignis cepit acriter, haud faciles sunt defensu, quin & comburantur proximae. al. Carpit; &, Haud facile.

in Cat. 5: x:
17.20.22:

EX. PRISCIANO

lib. VI

Equis, & armis decorib. cultus.

ibidem.

Dedecores, multiq. per terga ab hostib. cedebantur.

ibidem.

Unus constitit in agro Lucano, gnarus loci, nomine Publipor.) sic Marcipor, Festus, Plinius lib. XXXIII. cap. I. & Quinctilianus lib. I. cap. IV. &, Quinctipor, Varro in epistola ad Fusium apud Nonium, Gargaridiare; et idem apud eundem Edolare; et Festus, qui etiam, Caipor. Quin etiam, si Nonio

FRAGMENTA . SALL

*Nonio credimus, Varronis liber exstabat, Marci-
por, inscriptus. Ignarus consilij, 7. 33: 47. Locorum
scientes, 70 75: 76. Scientes belli, 76. Regionum
scientissimi, 77: Peritia locorum & militiae, 51:
Ignarus loci, 33: 38.:*

ibidem.

*Male iam assuetum ad omnes uis controuersia-
rum.) pro, Vires.*

lib. ix

*Dein, lenita iam ira, postero die liberalib. uerbis
permulcti sunt.*

lib. x

Coniuratione claudit) pro, Claudicat.

ibidem.

*Parte consumpta reliqua cadauerum ad diuturni-
tatem usus fallerent) Sallerent, dixit, a Sallo,
non a Sallio.*

EX . NONIO

*Caluitur, dictum est, frustratur, tractum a cal-
uis mimis, quod sint omnib. frustratui; &
ex Prisciano lib. i ix- & x.*

Contra ille, calui ratus.) pro, Decipi.

*Gliscit, i. congelascit, colligit,
crescit, ignescit.*

*Neq. iam sustineri poterat, immensum aucto ma-
ri, & uento glisciente.) in Iugurtha, 65.*

Munia, i. officia.

*Ac tum maxime, uti solet in extremis reb. sibi
quisque,*

quisque; clarissimum domi recordavi, cunctiq. o-
mnium ordinum munia sequi.) al. Carissimum d.
recordari, &c.

Vitabundus, i. uitans.

Duos quammaximos utres leui tabulae subiecit,
quam super omni copore inuicem tracto pede quas
gubernator existeret, ea inter molem, quae insu-
lam mari uitabundus classem hostium ad opidum
peruenit.) Tractu pedis, quasi gub. &c. legit Mi-
chael Bentinus in suis in Nonium scholijs, accura-
ta in litterarum studio diligentia praeditus. Quo
modo postea & in antiquo Fabij Farnesii libro, no-
bilissimi iuuenis, omniumq. bonarum artium studio
si, scriptum comperi.

Forum, gen. masc,

Illum nautis forum.

Aptum, i. connexum, colligatum.

Quod ubi frustra tentatum est, socordius ire miles,
obrepere non aptis armis, ut in principio, laxio-
re agmine.

Aemulus, i. sectator, imitator; & ex eodem,
de numeris, & easibus, Accusat. pro genit.

Sed Pompeius a prima adolescentia sermone fau-
torum similem fore se credens Alexandro regi, fa-
cta, consultaq. eius quidem aemulatus erat.) Est
qui pro Quidem, Quaedam, uel Quondam reponat.
Cum autem accusatiuum hic nullum uideam, pro
genitino usurpatum, ut Nonius ait: errorem No-
nii putabam; nisi in mentem uenisset, Aemulus,

T pro

FRAGMENTA. SALL

pro Aemulatus, reponi posse. itaq. sententia plana
erit. Aemulus, inquam, facta, consultaque; pro,
Aemulus factorum, consultorumq. sin aliter legas;
sententiam Nonij me nondum assequi, libenter
fateor.

Graue, i. multum ualde.

Namq. is, praeter solita uitiosis magistratibus,
cum per omnem prouinciam, infecunditate bien
nij proximi, graue pretium fructib. esset.

Ingenium, i. natura.

Castrisq. collatis, pugna tamen, ingenio loci, pro
hibebatur.

Optare, i. eligere.

* Atq. eum cupio laudatum, accensum, quae praem
miorum spes, quib. cum optauisset, ire iubet.) al.

Atq. cupio &c. accensumq. &c. spe, &c. Far
nesianus liber, Iuuet, pro Iubet.

Tamen, i. tandem.

Nam, qui enare conati fuerant, icti saepe ferra
mentis nauium, tamen aut uulnerati a suis, aut
afflicti undarum ui, multato foede corpore, postre
mo periere.) Fronto in Afflictus illam rem, ex Sal
lustij historijs citat, Afflicti alueos undarum, ma
leato corpore interibant.

de improprijs.

Ac statim fugitiui, contra praeceptum ducis, ra
pere adstuprum uirgines, matronasque. Haec
ex quarto adducuntur in Farnesiano libro vide
Catull. LVI.

de

de mutata declinatione.

*Nam terna tunc erat, & sublima nebula caelum *
obscurabat.) al. Nam taetra tunc &c.*

de genere nauigiorum.

*Et forte in nauigando cohors una, grandi faselo ue-
cta, a ceteris deerrauit, mariq. placido a duob.
praedonum myoparonib. circumuenta.*

de genere uestimentorum.

*Et eodem tempore Lentulus duplici acie locum edi-
tum multo sanguine suorum defensum postquam
ex sarcinis paludamenta adstari, & delectae
cohortes intelligi coepere.*

de genere armorum.

*Quarum una epistola forte cum seruo nacti praeda-
tores Valeriani, scorpionem in castra misere.*

ibidem.

*At Oppius, postquam orans nihil proficiebat, timi-
de ueste tectum pugionem expedire conatus,
a Cotta, Vulscioq. impeditur.*

ibidem.

*Saxaq. ingentia, & axe iunctae trabes per pronum
incitabantur, axibusq. eminebant in modum
ericij militaris ueruta binum pedum.) vide
fragmentum, ex libro incerto historiarum, apud
Seruium Aen. 1x. Ericium, bellica machina.
Caes. lib. 3. de bel. ci. 194:*

FRAGMENTA. SALL

EX. FRONTONE

Ago illam rem.

Amittendum morem hunc, quem agitis.

Dubius huius.

Dubius consilij.) sic lib. sequenti, Consilij aeger; &

Anxius animi, atq. incertus, apud Frontonem.

Egressus illam rem.

* Posq. egressus angustias.) Fortasse, Postquam,
legendum; uel, Postque.

Fine illius rei.

Fine inguinum ingrediuntur mare.

Firmatus illius rei.

Ad Cyzicum perrexit, firmatus animi.) sic lib.
sequenti, apud Frontonem, Territos animi
firmanit. & in Catilina, 17. Igitur, confirmato
animo. &c.

Genitus illi rei facundae; & ex A-
fconio in Verr. III

M. Antonius, perdundae pecuniae genitus, ua-
cuusq. a curis nisi instantibus.

Gratiam illius criminis facio.) Illi, legendum
puto.

Post reditum eorum, quib. senatus belli Lepidiani
gratiam fecerat.

Incumbit illam rem.

Vi sustinere corpora pleriq. nequeunt, arma sua
quisquis instans incumbere) Servius in Virg.
Aen. lib. IX. haec ex Sallustij historys recitat: Fes-
si, arma sua quisq. stantes incumbere.

Ingens

Ingens illius rei.

Ingens ipse uirum, atq. animi.

Insisto in illo loco.

Locum nullum, nisi quo armati institissent.

Kaptus hoc.

Octauium mitem, & Kaptum pedibus) Mitem,
poteſt ferri: Militem, tamen, uel, Ditem,
libentius legerem. ſic in Catilina, 27. Pedibus
aeger.

Succesſit illum.

Muros ſucceſſerant.

EX. SERVIO

in Virg. Ge. lib. 2.

Quis a Sertorio triplices infidiae per idoneos ſal-
tus poſitae erant.) al. Quia Sert. &c. Sic, Tri-
plicib. ſubſidijs, in Iugurtha, 53.

Aen lib. 1.

Igitur diſcubuerē, Sertorius inferior in medio,
ſuper eum Tuſcius Fabius Hiſpanienſis ſenator; ex
proſcriptis, in ſummo Antonius, & infra ſcriba
Sertorij Verſius; & alter ſcriba Maecenas in imo,
medius inter Tarquinium, & Domum Perpen-
na.) Antiquus liber Cardinalis optimi, omniq.
laude cumulati, Rai nutij Farnesii, pro, Tuſcius,
habet, Lucius: (Lucij autem Faby Hiſp. mentio
eſt in antiquo nummo argenteo apud eundem Car-
dinalem.) pro, Tarquinium, Tarquitium: pro
Domum; uel, ut alibi impreſſum, Deatium, Domi-

T 3 num;

FRAGMENTA. SALL

num, quo modo & apud Nonium legitur, haec eadem recitantem in uerbo, Dominus; quod ipse, ibidem subiungens, Conuiuij exhibitor, interpretatur. Verum apud Nonium pro, Alter scriba Maecenas, Alteri scribam & coenas, mendose legitur. Praeterea in antiquo illo libro Farnesiano pro Perpenna, Perpernam scriptum comperi. Et a Perperna conuiuium illud, quo Sertorius inuitatus a coniuratis interemptus est, Plutarchus datum esse ostendit. De conuiuarum autem numero uide quae dixi in illum locum Horatij, sat. vlt. lib. 2.

-secutis omnib. imis.

Isid. l. xx. c. ii. Varro de uita P. R. Viri discumbere coeperunt, mulieres sedere: quia turpis uisus est in muliere accubitus.

Antiquus liber Bibliothecae Caesenatis, pro Tuscius, habet, Tutius; pro, Domum Perpenna, Domitium Perpernam. Et liber Bartholomaei Rauery Caesenatis, amicissimi mei, & bonar. artium perstudiosi, pro, Tuscius Fabius, habet, T. Fabius; praeterea tollit dictionem, Scriba; & pro Domum, Denatium, habet.

FRA-

EX.

Sallustian
canat

Qui qu

At Cn. I

cui co

lidio

Sulla

prom

Et sequeb

ubi h

gitur.

Castella,

FRAGMENTA
EX . LIB . IV . HISTORIARVM
SALLVSTII

EX . FESTO

Sublicium .

*Sallustius libro qu * ne inrumiendi p. * sublicib.
cauata * sent.*

Tabes t

*Qui quidem mos , ut *tabes, in urbem coniectus .* in Cat. 14: &
in Jug. 45:

EX . GELLIO

li b. xlii. ca. p. iv

*At Cn. Lentulus , patriciae gentis , collega eius ,
cui cognomentum Clodiano fuit , per incertum sto-
lidior , an uanior , legem de pecunia , quam
Sulla emptorib. bonorum remisera , exigenda
promulgauit .*

EX . SERVI O

in Virg. Aen. lib. xi

*Et sequebantur equites cataphracti .) In Thesauro,
ubi haec recitantur , pro Equites , Milites , le-
gitur .*

EX . CARISIO

lib. i.

& ex Seruio ibidem .

Castella , custodias thesaurorum in deditionem ac-

T 4 cipe-

FRAGMENTA . SALL

ciperentur.) pro, Custodiae. & ita etiam Asper intelligit. licet alij accusatum uelint. sed emendatius, Custodiae.

EX DIOMEDE

lib. i. cap. iv

Reliqua cadauera falita.

EX PROBO

in Catholicis.

Hoc Naphtas, huius Naphtae.) genus olei, cedro similis.

EX PRISCIANO

lib. vi

& ex Nonio, Madore, i. infusione.

Quasi par in opido festinatio, & ingens terror erat, ne ex latere noua munimenta madore infirmarentur. nam moenia opidi stagnabant redundantib. cloacis aduerso aestu maris.) Infirmantur, in Prisciano. In antiquo Nonio Farnesiano, haec ex 3. adducuntur. Et pro, Munimenta, Monimenta legitur; pro, Moenia, Omnia.

ex eodem Prisciano

lib. vi

Namq. primum Iasonem, nouo itinere maris, Aetacae hospitae domum uiolasse.

lib. iix

Amissumq. afsideri sine proelijs audiebat.

lib.

lib. ix.

Implicatae rates ministeria prohibebant.

lib. ix. & x.

Omnes, quibus, senectō corpore, animus militaris erat.) Omnis, Priscianus in x.

lib. x.

Igitur legiones, pridie in monte positas, arcessiuit.

lib. xiv

Si nihil ante aduentum suum inter plebem, & patres, conuenisset, coram se daturum operam.

EX. NONIO

Demoliri, i. diruere.

Pluteos rescindit, ac munitiones demolitur, locoq. summo positur.

Gnaritas, i. scientia.

Diuersa, uti solet, reb. perditis capeffuit. namq. alij, fiducia gnaritatis locorum, occultam fugam, sparsi globis, eruptionem tentauere.

Volentia, idest quae uellent, a uoluntate.

Multisq. suspicionib. uolentia plebi facturus habebatur.) Sic Tacitus lib. xv. Haec, atq. talia plebi uolentia fuere. Et lib. 18. Muciano uolentia scripsere.

Laxitas, i. laxitudo.

*Simul eos, & cunctos iam inclinatos laxitas, & loci * plures cohortes, atq. omnes, ut in secunda re pariter acre inuadunt.*

Cem-

FRAGMENTA. SALL

Componere, i. coniungere.

Suspectusq. fuit. incertum uero, ac per negligentiam, societatem praedare cum latronib. composuisset) Bentinus, Praedam ue; Farnesianus liber, Praedarum.

Comparare, i. componere, machinari.

Eos, qui hoc malum publicum clandestinis consilijs comparauerunt.

Contentio, i. perseverantia, elatio.

Rursus, iumenta nacti, ad opidum ire contendunt.

Hiare, i. aperire.

Atq. hiauit humus multa uasta, & profunda.

Inuitare, i. delectari.

**Et uersi postero die, multoq. properantes deseruerant, in castris nacti, cum se ibi cibo, uinoq. laeti inuitarent.) Quidam pro, Et uersi, reponit Vniuersi. mihi uero ne sic quidem sententia satisfacit.*

Patibulum.

In quibus notissimus quisque, aut malo dependens uerberabatur, aut immutato corpore improbi patibulo eminens affigebatur.) alij, Nouissimus. al. haec ex 3. adducuntur.

de mutata declinatione.

Curio, Volcanaliorum die ibidem moratus.

ibidem.

Cum interim, lumine etiam tum incerto, duae Galliae mulieres, conuentum uitantes, ad menstrua soluenda montem adscendunt.) sic in Iugurtha, 39: Obscuro etiam tum lumine.

de

de genere nauigiorum.

Eum, atq. Metrophanem senatus magna industria perquirebat, cum per tot scaphas, quas ad ostia cum paucis fidis percunctatum miserant.) Carisius lib. 1. Ostia, Sallustius frequenter, plurali numero; idest, urbium. al. Fides. male. Haec. ex 3. adducuntur in Farnesiano libro.

ibidem.

Quam maximis itinerib. per regnum Ariobarzani contendit ad Euphratem, qua in parte Cappadocia ab Armenia disiungitur: & quamquam ad id naues codicariae, occulte per hiemem fabricatae, aderant. &c.

de genere armorum.

Hi, locorum perignari, & soliti neſtere ex uiminib. uasa agrestia, ibi tum, quod inopia scutorum fuere, ad eam arcem se quisq. in formam parmae equeſtris armabat.) Quidam pro, Fuere, Fecerat, reponit; pro, Arcem, Artem. Farnesianus liber, Fuere, ad eas arces se quisq. &c.

ibidem.

Qui praegrediebantur equites cataphracti ferrea omni specie) Bentinus, et Farnesianus liber. Praetergrediebantur.

EX. FRONTONE

Auidus illius rei.

*Auidior modo properandi factus.

Aeger illius.

Consilij aeger.

in Iug. 46.

571: 59. 741

Altum

FRAGMENTA . SALL

Altum pedes tot.

* *Clausi lateribus pedem .) Fortasse legendum , Al-*
ti l. p.

Anxius illius rei .

Anxius animi , atq. incertus .

Cultorem sui .

Collegam minorem , & sui cultorem expectans .

Digredior illum locum .

Exercitum dimisit , ut primum alpes degressus est .

Exterritus ullius rei .

in Cat. 8. &
in ep. Mi-
thridatis,
l. 4. hist. 94.

Tetrarchas , regesq. territos animi formavit .) le-
ge , Firmavit . uide fragmentum libri superioris ,
apud eundem Frontonem .

Emergit se .

Ubi se laniata nauigia fundo emergunt .

Exorsus orationem .

Magna exorsus orationem .

In medium , pro in commune .

Dissidere inter se coepere , neq. in mediū consultare .

Nimius illius .

Impotens , & nimius animi est .

Par hac .

Scalas pares moenium altitudine .

Patet tot pedibus .

Ad Siciliam uergens , faucib. non amplius patet
millib. v. & xxx .

Propinquat illam rem .

Tum uero Bithyni , propinquant iam amnem
Tartanium .

FR A-

E X .

Daedalus
ram, a
incerti
S. p. 9

At Lucili
lem per
ciam te

Legiones
* Bithy
esse .

Saepe cele
pro, T

Vide ingen
pro, Pro

N
Ceteri nego

FRAGMENTA
EX . LIB . V . HISTORIARVM
SALLVSTII

EX . PRISCIANO

lib. VI

*Daedalum, ex Sicilia profectum, quo Minonis i-
ram, atq. opes, fugerat.) uide fragmentum libri
incerti, apud Seruium in librum Ge. I. Al. D. e.
S. p, q. M. f. i, a. o.*

lib. XIIX

*At Lucilius, audito Marcium Regem proconsu-
lem per Lycaoniam cum trib. legionib. in Cili-
ciam tendere.*

ibidem.

*Legiones Valerianae comperto, lege Gabinia
* Bithyniam, & Pontum consuli datam, missos
esse.*

ibidem.

*Saepe celebritatem nominis intelligo timentem.)
pro, Timere. al. S. c. n. te lego timentem.*

ibidem.

*Video ingentia dona quaesitum ire properantem.)
pro, Properare. al. Quaesita Graeciae pr.*

EX . NONIO

Mercatis, pro mercantibus.

*Ceteri negotia sequebantur familiaria legatorum ;
aut*

FRAGMENTA. SALL

aut tribunorum, & pars sua commeatib. mercatis.) al. in Farnesiano libro, Mercatibus, pro Mercantibus; & Familiaria, pro, Familiaria.

EX. FRONTONE

Auerfor illum.

Regem auerfabatur.

Euenit in illo.

Nam, si in Pompeio quid humani euenisset.

Frater illi.

Et uxori eius frater erat.) uide frag. lib. I. apud Donatum in Ter. Hec act. 2. sc. 2. & Phorm. act. 5. sc. 6.

EX. SERVIO

in Virg. Aen. lib. I. & 3.

Caput aperire solitus.) id est, nudare, & ostendere.

Afranius, Epistola, apud Nonium: Quis tu es, uentoso in loco, soleatus, intempesta noctu, sub diuo, aperto capite, silicem cum findat gelus? Plinius lib. 28. cap. 6. Capita aperiri ad spectu magistratuum, non uenerationis causa maiores insere, sed, ut, Varro auctor est, ualitudinis; quo firmiora consuetudine ea fierent. Macrobius lib. 3. Custoditur, ut omnes, aperto capite, sacra faciant. hoc fit, ne quis in aede Dei habitum eius imitetur. nam ibi operto ipse capite est. Varro Eumenidibus, apud Nonium, de improprijs, Capite operto esse iubet, ante lucem suscitatur, frigore torret,

ret, uer
Farnesia
De hoc
la. Contra
nulo: Ope
Ciceronen
gore, add

Quib. de c
equo dese
solitum.

ella surge

Sullam dic
re sella,

ret, uenatum eicit, ieiunio uellicem. Quo in loco
 Farnesianus liber, *Aperto, habet, non, Operto.*
De hoc more uidendus & Plutarchus in Sul-
la. Contra, Operire caput, apud Plautum, in Poe-
nulo: Operire capita ne nos leno uiderit. Et apud
Ciceronem, de Senectute. Nullo imbre, nullo fri-
gore, adduci, ut capite operto sit. &c.

EX. NONIO

Apertum, i. nudatum.

Quib. de causis Sullam in uictoria dictatorem sibi
equo descendere, surgere de sella, caput aperire
solitum.

Surgere, i. erigi.

sella surgere, caput aperire solitum.

EX. FRONTONE

Affurgo illi.

Sullam dictatorem uni sibi descendere equo, affurge
re sella, caput aperire solitum.

EX

EX. LIB. VI

*

Ex hoc libro nihil exstat.

*

EX. LIB. VII

*

Ex hoc libro nihil exstat.

*

EX. LIB. IIX

*

Ex hoc libro nihil exstat.

*

EX

Cuius duas in
stadium p
pte ingenu
nesiano lib
ea in eode
gitur.

Sal

INCERTI EX LIB. IX

EX. NONIO

de numeris & casibus.

*Cuius duas insulas propinquas inter se, & dece m
stadium procul a Gadibus, satis constabat suo-
pte ingenio alimenta mortalib. gignere.) In Far-
nesiano libro haec ex XI. adducuntur. Praeter-
ea in eodem libro, verbum, Stadium, non le-
gitur.*

Ultra nonum librum
Sallustij fragmenta nulla
reperimus.

*

U IN

INCERTA . SALLVSTII

EX . D. AVGVSTINO

de Ciu. Dei l. 2. c. 21

A Graccho seditiones graues ortae .

EX . LACTANTIO

lib. I. cap. XXI

Hanc totam opinionem , quasi a poetis fictam , Sallustius respuit : uoluitq. ingeniose interpretari , cur altores Iouis dicantur Curetes fuisse : & sic ait : Quia principes intelligendi diuina fuerunt , uelut statem ut cetera in manus componentes , altores Iouis celebrauissse . Quantum errauerit homo eruditus , iam res ipsa declarat . si enim &c.

lib. VI. cap. XII. & ex Nonio, Rabula;

& Quinctil. lib. XII. c. IX.

Caninam facundiam , sicut Sallustius ab Appio dictum refert , exercuit .) D. Hieronymus in epistola ad Rusticum monachum , de uiuendi forma : Qui pauperes sunt , & tenui substantiola , uidenturq. sibi scioli : pomparum ferculis similes procedunt in publicum , ut caninam exerceant facundiam .

EX . SVETONIO

de clar. gramm.

cap. XIV. de Lenaco .

Pompeius , oris improbi , animo inuerecundo .

EX .

Patrare bel

Ductare ex

Mithridate

Ad requisit

Non paen

Vifuros)

Vulgas am

cydidi lib

ronem de

lampad.

* Tyrann

lib. I. cap.

D. Hieron

M. Atilius

magis, q

de, ait G

749.

lib. I IX. cap. I I I

Patrare bellum.

in Iug. 39:
64

ibidem; & ex Carisio 4.

Ductare exercitus.

in Cat. 5. 7.
in Iug. 47:
62.

ibidem.

Mithridates, corpore ingenti perinde armatus.

lib. I IX. cap. VI

Ad requisita naturae.

lib. I X. cap. I I I

Non paenituum,) *non acturo paenitentiam.*

Visuros) *ad uidendum.*

Vulgus amat fieri.) *in Iug. 46. Sumptum ex Thucydidi lib. 2. Plantus uero Condalio apud Varonem de .Lat. l. VI. Tam crepusculo, ut amens lampadas accendere.*

EX. VICTORINO

in lib. I. Cic. de Inu.

* Tyrannumq. & Cinnam appellantes.

EX. GELLIO

lib. I. cap. xv. & ex Quinctiliano l. IV. c. 2. & ex

D. Hieronymo aduersus Heluidium, de perpetua uirginitate B. Muriae

M. Atilius Palicanus, humili loco, Picens, loquax magis, quam facundus.) *Sumptum ex Eupoli de, ait Gellius: Χαλκὴν ἄριστος, ἀδυνατώτατος δὲ γέν.*

V 2 lib.

Sallustius, de Sertorio duce, in historijs ita scripsit. Magna gloria tribunus mil. in Hispania T. Didius imperator, magno usu, bello Marsico, paratu militum & armorum fuit, multaq. tum ductu eius, quae raptā primo per ignobilitatem, deinde per inuidiam scriptorum celebrata sunt: quae eminens faciem suam ostentabant, aliquot diuersis cicatricibus, & effosso oculo. quo ille de honestamento corporis maxime laetabatur: neq. illis anxius, quia reliqua gloriosius retinebat.) sic in Catilina, 28. Aduersis uulneribus. & in Iugurtha, 69: Cicatrices, aduerso corpore. & Cicero, Cicatrices, aduerso corpore exceptas, ostendere. Et Q. Curtius ix. Multis aduerso corpore uulnerib. acceptis. Demosthenis uerba grauiā, atq. illustrā, de rege Philippo: Εὐρών δὲ αὐτὸν Φίλιππον πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ ἀγὼν, ὑπὲρ ἀρχῆς, καὶ δυνατείας, τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκεκομένον, τὴν κλεῖν καταγότα, τὴν χεῖρα, τὸ σκέλος πεπηρωμένον, πᾶν ὅτι ἀνθεληθῇ μέρος ἢ τύχη τῆ σώματος παρελέσθαι, τὸ το προῖέμενον, ὥς τὸ λοιπὸν μετὰ τιμῆς, καὶ δόξης ζῆν.

E X . D O N A T O

in Ter. Eun. act. 3. sc. 2.

Haec (idest cicatrices) sunt uirtutis insignia: de honestamento tamen esse corpori, maxime laetabatur.

ex

ex Gellio, lib. IX cap. XII.

Postquam, remoto metu Punico, similitates exer-
cere uacuum fuit.

in Iug. 71.
dempto me-
tu, 91. i Cat:
4. 21.

lib. x. cap. VII

Proxima magnitudine Nihil est Istrum flumen.)
in Europa fluit.

lib. x. cap. 21.

Nouissimus.

EX. SENECA

lib. xx. ep. cxv

Exercitum argento fecit) idest, pecuniapa- in Iug. 69:
rauit. hoc Arruntius amare coepit. posuit illud
omnib. paginis.

ibidem.

Fugam nostris fecere.

in Iug. 54:

ibidem.

Hiero, rex Syracusanorum, bellum fecit.

ibidem.

Quae audita Panhormitanos dedere Roma- in Iug. 71.
nis fecere.) Graece locutus; ut ad Cassium Cicero;
fam. lib. xv ep. 18. Itaque, inquit, facio me alias
res agere. Et lib. 2. de legibus, 196. Musica namq.
& incitat languentes, & languere facit excitatos.
sic enim est legendum, ex antiquis libris, in quibus,
Languē facit, legitur; non, ut in uulgatis, Lan-
gues facit. Et in Lucullo, 24: Erant, qui illum glo-
riae causa facerent sperare, etiam fore, ut ij, qui
sequerentur, Antiochy uocarentur. Et Acad. l. 2.

U 3 35:

35: Facias esse ei locum. sic enim emendat pater in
 scholijs suis, non, ut in vulgatis, Facile, ex anti-
 quo libro. Et de Fin. l. IV. 127. Argumenti ra-
 tione conclusi, caput esse faciunt ea, quae perspicua du-
 cunt. Et de nat. de. l. I. 8. Plato facit mundum aedi-
 ficari a Deo. Et 3. 78. Herculem Homerus conue-
 niri apud inferos facit ab Ulyssae. Et in libro, qui Ci-
 ceronis nomine inscribitur, de opt. gen. Or. Isocra-
 tem Plato in Phaedro laudari fecit a Socrate. Var-
 ro quoque de re rust. lib. 3. cap. 4. Sextertium enim LX
 Fircellina excandere me fecerunt cupiditate. Quem
 Varronis locum ab ijs uideo corruptum, qui La-
 tinis sermonis proprietatem, quae latissime patet
 ignorarunt.

Et Caecilius apud Gellium lib. 2. cap. 23.

SENEX. Is demum miser est, qui aerumnam suam
 nequit

Occultare. MA. Ferre ita me uxor forma, &
 factis facit.

Sit taceam, tamen indicum est; quae, nisi dotem,
 omnia,

Quae nolis, habet: qui sapit, de me discet, qui,
 quasi

Ab hoste captus, libere seruo, salue urbe, atq.
 arce.

mihi

Quae nihil quidquam placet, eo priuatum. Vin-
 me seruatum.

Dum eius mortem inhio, egomet uiuo, mortuus.

Inter uiuos. ea me clam se cum mea ancilla ait

Consuetum:

Consuet
 Instande
 Venum
 Et cogn
 Integra
 Impetra
 Effeci
 Haec er
 Et apud eu
 Multo
 Palma
 Eum, m
 Ut, cont
 Caecilio
 Plautus
 Dein N
 Si quic
 Post in
 In sext
 Turpi
 Nono l
 Decim
 Et Lucre
 Qu
 Et Virgil
 Qui
 Feci
 Et Tibull
 Secu

Consuetum: id me arguit: ita plorando, orando,
 Instando, atq. obiurgando me obtudit, uti eam
 Venumdarem: nunc credo inter suas aequales,
 Et cognatas, sermonem serit. Quae nostrum fuit nostrarum
 Integra aetatula, quae hoc itidem a viro
 Impetrari suo, quod ego anus modo
 Effeci, pellice ut meum priuarem uirum.

Haec ertū cōcilia hodie: differor sermone miser. consilia
 Et apud eundem Sedigitus, lib. xv. cap. xxiv.

Multos incertos certare hanc rem uidimus,

uidemus,
 Fuluij Vrsi
 ni liber.

Palmam poetae comico cui deferant:

Eum, me iudice, errorem dissoluam tibi:

nihil

Ut, contra si quis sentiat, nil sentiat.

Caecilio palmam statuo de comico;

Plautus secundus facile exsuperat ceteros;

Dein Naeuius qui seruet, pretio in tertio est;

*Si quid quarto detur, dabitur Licinio;

fieri, quod
 Qu. F. l.

Post insequi Linium facio Atilium;

In sexto consequitur hos Terentius;

Turpilius septimum, Trabea octauum, obtinet;

Nono loco esse facile facio Lusciū;

Decimum addo, antiquitatis causa, Ennium.

Et Lucretius lib. v. -ignes,

Qui faciant solem certa desurgere parte.

Et Virgilius lib. ii.

Qui nati coram me cernere letum

Fecisti. -

Et Tibullus lib. i. eleg. 2.

Securum in tenebris me facit esse Venus:

V 4 Et

I N C E R T A

Et in obsceno carmine, epigr. XXXI.

Collatas sibi quae, suisq. membris,

Formicas facit altiles uideri.

Et epigr. LV.

Quae me terribilem facit uideri.

Et Nemesianus Cynegeticon.

Obuia Calliope facies insistere prato

Complacito, rudib. qua luceat orbita sulcis.

Macrobius quoq. lib. I.

*Mense, inquit, Martio mercedes exsoluebant
magistris; quas completus annus deberi fecit. Genus
loquendi, a Graecis sumptum. dixit enim Demosthe-
nes in oratione περὶ τῆς σεφάνης: Τέτο τὸ ψήφισμα τὸν
τότε περὶ ἀντὰ τῇ πόλει κύνδων παρελθεῖ ἐποίησεν,
ὥσπερ νέφος. Et Plato in Cratylo: Ποιήσιεν ἀνὸς μολο-
γεῖν, καὶ λέγειν. Isocrates quoq. in Euagora, Πολλὰς,
inquit, βασιλέων ποιήσεις τέτων τῶν διατρίβων ἐπὶ
δυμῇν. Et ἐν τῷ περὶ εἰρήνης: Αὐτοὶ πεποιήκατε τὰς ῥή-
τορας μελετᾶν. Sic et in antiqua inscriptio, quae
adhuc Allisis exstat, his uerbis.*

L.

M V N

QVI.

EODEM

GLAD.

BESTI

PAVC

SVO. AC

PLENA

EDIDI

SCA

Aquis h

mnib.

Inter ar

tius n

neret

Ex omni

lis, po

gis, ut

quod i

Turbine

lusty n

tem co

L . FADIO . PIERO . II . VIRO
M V N I F I C E N T I S S I M O . C I V I
Q V I . O B . H O N O R E M . D E C V R
E O D E M . A N N O . Q V O . F A C T V S . E S T
G L A D . P A R I A . X X X . E T . V E N A T I O N
B E S T I A R . A F R I C A N A R . E T . P O S T
P A V C O S . M E N S E S . D V V M V I R A T
S V O . A C C E P T I S . A . R E P . H S . X M X . N . V E N A T
P L E N A S . E T . G L A D I A T O R V M . P A R I A . X X
E D I D I T . I T E M . P O S T . A N N V M . L V D O S
S C A E N I C O R . P . S . F . A G I
L . D . D . D

ibidem.

Aquis hiemantibus.) *Arruntius non desinit o-*
mnib. locis hoc uerbum infulcire.

ibidem.

Inter arma ciuilia aequi boni famas petit.) Arrun-
tius non temperauit, quin primo statim libro po-
neret.

de beneficijs lib. iv. cap. i

Ex omnibus, quae tractauimus, Aebutii Libera-
lis, potest uideri nihil tam necessarium, aut ma-
gis, ut ait Sallustius, cum cura dictum, quam
quod in manib. est.

nat. quae. lib. vii. cap. i ix

Turbinum motus uagus est, & disiectus, & ut Sal-
lustij uerbis utar, uerticosus; cometarum au-
tem compositus, & destinatum iter carpens.

EX

I N C E R T A

EX . ISIDORO

lib. IX. cap. III

* Quo cupidius in ore ducis sese quisq. bonum.) non
dixit, In ore consulis .

lib. XI. cap. I

Simulans sibi alium purgari. in Servio, haec ea-
dem recitante, lib. Aen. 2. Simulans alium pur-
gare, legitur.

lib. XIII. cap. XXI

Sallustius, auctor certissimus, asserit, Tigrim, et
Euphratem uno fonte manare in Armenia, qui, per
diuersa euntes, longius diuiduntur, spatio medio dere-
lictio multorum millium. quae tamen terra, quae ab
ipsis ambitur, Mesopotamia dicitur.) Vibius quoq.
Sequester in lib. de Flum. haec eadē recitans, sic ait:
Sallustius, auctor certissimus, asserit, tam Tigris,
quam Euphratis in Armenia fontes monstrari. Ea-
dem recitat & D. Hieronymus, de locis Hebraicis.

lib. XIII. cap. XIX

& e Servio in Virg. lib. I II

Italiae olim Siciliam coniunctam fuisse: & dum
esset una tellus, medium spatium aut per humidi-
tatem abruptum est aquis, aut per angustiam scis-
sum, & inde Rhegium nominatum, quia Graece
abruptum hoc nomine nuncupatur.) in Servio: Aut
humiditate & c. aut propter angustiam. & c.

lib. XIV. cap. VI

Sallustius dicit, Italiae coniunctam fuisse Siciliam,
sed medium spatium, impetu maris, diuisum, &
per

per angustiam scissum.

lib. xiv. cap. i

& ex Servio in Virg. Ge. 2.

Venti per caua terrae praecipitati : rupti
pti aliquot montes : tumuliq. sedere) Verba Serui
uidentur indicare, legendum, Citati, non Praecipiti-
tati. dixit enim haec : Varias sunt opiniones . nam
alij dicunt, Ventum esse in concavis terrae: qui mo-
tus etiam terram mouet. &c. A quo non uidetur dis-
sentire Isidorus, cuius haec sunt : Terrae motum
alij dicunt uentum esse in concavis eius ; qui motus
eam mouet.

lib. xiv. cap. vii

& ex Servio in Virg. Aen. lib. i i i

Pelorum, promontorium Siciliae, respiciens A-
quilonem, secundum Sallustium dictum a guberna-
tore Hannibalis illic sepulto, qui fuerat occisus per
ignorantiam regis, cum se eius dolo crederet esse
deceptum.

lib. x i x cap. 2.

& ex Servio in Virg. Aen. lib. xi

Sallustius duces laudat, qui uictoriam incruentato
exercitu reportauerunt.) in Servio, Incruento
exercitu deportarunt. Exercitu incruento, in
Iug. 73.

ibidem.

Hostes oppressi, aut dilapsi, forent.

lib. x i x. cap. x x i i i.

Germani in tectum rhenonib. corpus tegunt.) Ser-

uius

uius in Virg. Ge. lib. III. ex Sallustio haec recitat: Vestes de pellib. rhenones uocantur.

lib. XIX. cap. XXI V.

Togam paludamento mutauit.

EX. PRISCIANO

lib. XIV.

Communem habitum transgressus.) pro, supergressus.

ibidem.

Vbi multa nefande casus super ausi, atq. passi.

lib. XII X.

In hunc modum differuit) pro, Hoc modo. Vide in Iugurtha, 67: Ex Graeco conuersum.

EX. NONIO

de mutata declinatione.

Exaudiriq. sonus Bacchanaliorum.

Proximum dicebant ueteres, non solum adhaerens, & adiunctum, uerum etiam longe remotum, fitamen inter duo discreta nihil medium existisset. Virg. Aen. lib. V.

Proximus huic, longo sed proximus intervallo Insequitur Salus. - Ita & Sallustius in situ Ponti, de promontorijs Paphlagonum, & quod $\chi\rho\iota\varsigma$ $\mu\acute{\epsilon}\tau\omega\pi\omicron\nu$ appellauit, posuit.

EX

De pecore.

ibidem.

Merces') *nominatino casu, pro merx.*

in Cat. 9. 16.

ibidem.

& ex Servio in Virg. Ge. lib. III.

& ex Martiano l. 3. Rei gram.

de Analogia.

Coria, recens detracta, quasi glutino adolesce-
bant.) in Servio, Veluti glut. &c. legitur.

ibidem.

De infidia prima.

ibidem.

Necessitudo.) *pro, necessitas.*

ibidem.

Saguntium.

lib. II

Parare, arcere, facere, adire.) *pro, Parabant,**Arcebant, Faciebant, Adibant.*

ibidem.

Sallustius lib. * Fecit, ut nuncijs confestim lugu-
bribus.) *ubi Statilius Maximus, Ordine, in-*
quit, & sine intermissione.

ibidem.

Rumore primo.) *ubi Asper, Non est, inquit, no-*
men, sed adverbium; ut illud, Obstipuit primo
ad spectu Sidonia Dido.

Aen. lib. I.

I N C E R T A
EX. MARTIANO
lib.v. Rhetoricae, de Pedibus.

Tota autem insula modica, & cultib. inanis est.

EX. FRONTONE

Citius, siue celerius.

Illi tertio mense peruenere in Pontum, multo celerius spe Mithridatis.) Sic locutus Caesar de bel. Gall. 21: & Hirtius de bello Alex. 236:

Amplius opinione, 54: Asperius opinione, 68.

Motus ab illo loco.

Neq. mediuerfa pars in civilib. armis mouit a uero.

Immodicus huius.

Sic immodicus animi.

Inops illius rei.

Agitandi inops.

Pertinens in illum.

Vnde pons, in opidum pertinens, explicatur.

EX. ACRONE

& Porphyrione,

in Horatij od. 24. lib. III.

Scythae Nomades tenent, in quib. plaustra sedes sunt.

EX. ACRONE

in Horatij Art. Poet.

Sallustius in historijs nomen Danubium habet.

EX

Atq. edita undique, trib. tamen cum muris, & magnis curribus.

act. I. sc. 2.

Haud impigre, neq. inultus occiditur.

act. 2. sc. I.

Sed Metellus in uulnere.) pro atque, eccum.

act. 2. sc. 2.

Ergo senati decreto seruiendum ne sit.

act. 5. sc. 4.

Insolens uera accipiendi.) insolitus, insuetus.

ibidem.

Et ei uoce magna uehementer gratulabantur.

in Eun. act. I. sc. 2.

Cui nisi pariter obuiam iretur.) I. similiter.

ibidem, & act. 2. sc. 3.

Nihil socordia claudebat.

act. 3. sc. 2.

Quae pacta in conuentione non praestitissent.

ibidem.

*Cuius ad uerba uoluntate, colloquio militib. per-
misso, corruptio facta paucorum, & exercitus Sub
lae datus est.*

act. 4. sc. 3.

Festinantib. in summa inopia patribus.

act. 4. sc. 7.

Ne qua contumelia, &c.

ibidem

ibidem.

Et in proelijs actu promptus.) forte, Manu pr.

act. 5. sc. 2.

Ut tanta repente mutatio non sine deo uideretur.

act. 5. sc. 6.

Inde ortus sermo, percunctantib. utrimque, Satin'
salue, quam grati ducib. suis, quantis familia-
rib. copijs agerentur.

in Adelph. act. 1. sc. 2.

In ore gentib. agens, populo, ciuitati.

act. 3. sc. 2.

Pressi undiq. multitudine.

ibidem.

Neq. animo, neq. lingua satis compotem.) cum de
amente Septimio loqueretur.

ibidem.

Hunc igitur redarguit Tarquinius.) de descriptione
Celtiberi.

act. 3. sc. 4.

Post defectionem sociorum, & Latij.

act. 4. sc. 2.

Ad Iouis mandem nostra.

act. 1. sc. 2.

Quos, eadem odisse, & eadem metuere, in unum
coegit.

act. 3. sc. 2.

Morbi graues ob inedia[m] insolitam uescantibus.

act. 3. sc. 3.

Qua accidam, aut quo?) in Jug. 36.

ibidem.

act.

Atq. ea c
quamGrauiore
gere.) iQuae pec
facta enSi, Quirit
mareis

Cum praedi

Non repug

Pactione a

Nam quid
terra.Nulla re n
egenun
malos exNam Sulla
fuit quib
nem Sa

act. 4. sc. 1

*Atq. ea cogentes, non coactos; scelestos magis,
quam miseros, distringi.*

act. 5. sc. 1

*Grauiore bello, qui prohibitori uenerant, socij, fr̃i
gere.) i. molestiore.*

in Phorm. act. 1. sc. 1.

*Quae pecunia ad Hispaniense bellum Metello
facta erat.*

ibidem.

*Si, Quirites, pacem existimaretis) pro, aesti-
maretis.*

act. 1. sc. 2.

Cum praedixero positum insulae.

ibidem.

Non repugnantib. modo, sed ne deditis quidem.

ibidem.

Pactione amisso Publio legato.

act. 2. sc. 1.

*Nam quidem Pyrrho, Hannibali, aequor, &
terra.*

act. 2. sc. 3.

*Nulla re magis populus concitatur, quam si quis
egenum contemnat: inde & bonis inuidet, &
malos extollunt, inquit Sallustius.*

ibidem.

*Nam Sullae dominationem audebat. Et, interpo-
sitis quibusdam, Neque est offensus dominatio
nem Sullae.*

X

EX

I N C E R T A

EX. PHOCA

de uerbo 4. Coniug.

Quaesere.

EX DIOMEDE

lib. 1. cap. 1v

No ceri.

lib. 2. cap. 6.

In nuda iniecta corpora.

ibidem.

Maximis ducibus, fortibus, strenuisq. ministris,

ibidem, & ex Carisio lib. 1v.

Ductabat exercitum. Et, Arrexit animos militum.

EX. AGRAETIO

de Orthogr.

Opprobrij gratia.

EX. PROBO

in Cathol.

Apollinis filia, & Cyrenes.

ibidem.

Bis. Curubis, nomen ciuitatis, lectum in Sallustio.

ibidem.

Hos non inueni, nisi unum barbarum, numero semper plurali, Tharrhos, nomen ciuitatis, lectum in Sallustio.

ibidem.

Sos pura Latinum nullum reperi terminatum. unum Graecum legi in Sallustio secundae declinationis.

tionis, Si, faciens in genituo, haec Camifos,
huius Camifi,

EX. S E R G I O

arte II

*Legimus apud Sallustium, Paces, & Luces, nume-
ro singulari.*

EX. S E R V I O

*At illi, quib. res incognita erat, ruere cuncti ad
portas, incondita tenere.) al. quib. vires ade-
rant. Ecl. 2.*

*Et Marius uictus duplicauerat bellum, ibi-
dem.*

*Aristaeus, post laniatum a canib. Aëtaeonem
filium, matris instinctu, Thebis relictis, Coeam in
sulam hominib. uacuam tenuit primo, postea, ex ea
cum Daedalo in Sardiniam iuit, deinde Cumas
delatus est; & templo Apollini condito, quaedam
in forib. pinxit.) uide fragmentum lib. v apud Pri-
scianum lib. vi. Ge. I. & Aen. VI*

Tempestas) pro tempore. Ge. I

Diu noctuq. laborare, festinare. Ge. I

*Tantum antiquitatis, curaeq. maiorib. pro Italica
gente fuit. Ge. 2.*

Cornua occanuerunt. Ge. 2.

Primam modo Iapydiam ingressus. Ge. 3.

Ne simplici quidem morte moriebantur. Ge. 3.

*Adeo illis (idest Parthis) ingenta est sanctitas re-
gi nominis. Ge. 4.*

X 2 Celti-

I N C E R T A

Celtiberi se regib. deuouent, & post eos uitam re-
futant. Ge. 4.

Exsules.) idest, adhuc uagantes. AEN. I

Crebritate fluctuum, ut Aquilo solet. AEN. I

A Troia Capys Campaniam, Helenus Macedo-
niam, alij Sardiniam, secundum Sallustium,
occuparunt. AEN. I Apud eundem uero, in
eodem libro eadem recitantem, sic legitur: A
Troia Capys Campaniam, Helenus Epirum,
Antenor Venetiam, alij S, f. S, occup.

Sall. paene ubiq. Labos posuit. melius est seruire
regulae. AEN. I.

Cui nomen Obluionis condiderant. AEN. I.

Hispaniam antiquam sibi patriam esse.

AEN. I. & 3.

Currib. falcatis usi antiqui. AEN. I

Apud latera certos locauerat, idest, firmos.

AEN. I

Ne quis miles, ne ue pro milite.) al. Neu quis
miles, siue pro milite, AEN. I I.

Ipse ab ijs omnes euocatos, & centuriones.

AEN. 2.

Reb. supra notum fluentibus. AEN. 2.

in Iug. 47: Foedantem lumen.) al. Foedauere. de nubi-
bus. AEN. 2.

Dardania, a Dardano, Iouis, & Electrae filio;
aut, secundum Sallustium, a Mida, Dardano-
rum rege, qui Phrygiam tenuit. AEN. 2.

Carbo, turpi formidine, Italiam, atq. exerci-
tium,

tum, deseruit. Aen. 2.

Per uicissitudines pugnabatur.) al. Per uicissitu-
dinem p. Aen. 2.

Aenum, & Maroneam, & uiam militarem.

AEN. III.

Cretenses, teste Sallustio, primo religionem inuene-
runt: unde apud eos natus fingitur Iuppiter. Aen.
3. & IIX.) Legendum puto, Primi, pro, Primo,
Graecia, procul a continenti. Aen. 3.

Impediebant iussa nautarum. Aen. 3.

Omnis Italia, coacta in angustias, scinditur in
duo promontoria, Bruttium, & Salentinum.
Aen. 3.

Scylla, saxum, similis formae celebratae procul
uisentibus. Aen. 3.

Charybdis, secundum Sallustium, circa Tauro-
mentanum egerit litus. Aen. 3.

Italia, plana, ac mollis. Aen. 3.

Vnde hic tulit colorem, speciem efficit Scythici
arcus. Aen. 3.

Orthus in Creta, secundum Sallustium; unde O-
thij campi dicuntur. Aen. 3.

Qua tempestate ex Ponto uis piscium erumpit.)
id est, multitudo. al. Secunda temp. & c.

AEN. IV

Ibi triennio frustra trito. Aen. 4.

Piget, - pudet: - Aen. 4. *Ter. Adelph. a. 3. s.* in oratione
4.95. *Et Plant. Trin. 262:* Philippi,

Igitur introrsus prima Asiae Bithynia est, mul-

X 3 tis

I N C E R T A

tis ante nominib. appellata. ipsa enim est maior Phrygia. Aen. v

Sed Muhridades, extrema pueritia regnum ingressus, matre sua ueneno interfecta. Aen. 5.

Exercitium uertere.) idest, considerare. al. Exercitum. Aen. 5.

Serum bellum in angustijs committitur.) idest, graue. Aen. 5.

Serum bellum in angustijs futurum. Aen. 6.

& XII

Orion secundum Sallustium, oritur iuxta solis aestiui pulsum. Aen. 5.

Elysium, insulae fortunatae, quas ait Sallustius inclutas esse. Aen. 5.

Parie conditor orbis terrarum. AEN. VII

Mysios a Lucullo superatos. Aen. 7.

Lucani de uimine facta scuta corijs tegebant. Aen. 7.

Geryonis. Aen. 7.

Calae (in Gallia) Perperna cepit. Aen. 7.

Ita, quam quisq. pessime facit, tam maxime tutus est. Aen. 7.

Fellus (animo) in Pamphyliam se receperat.

AEN. IIX

Tenere) militare uerbum. Aen. 8.

Cares insulani populi fuerunt, piraticam exercentes, famosi, uicti a Minoe, ut Thucydides, & Sallustius dicunt. Aen. 8.

in Iug. 29: *Ceterum studia nostra, sicuti anima, immortalia sunt.*

sunt.
Sall. de
ros.
apua
Etrusque
Tergis
In modum
pud
Multos
Aen
Multos
irrisi
Multos
Dona
Regressi
Aen.
Ante, qu
tio.)
Cofa.)
Aen
Hispani
tum
Pugnari
Sed. Jim
to A
Equo, at
Sic est ap
Eode
Sall. de F

sunt. AEN. IX

Sall. de Philippo: Qui aetate, & consilio, ceteros anteibat. Aen. 9.) *uide fragmentum apud Frontonem, lib. IV. hist.*

Et insolentia auidius malefaciendi. Aen. 9.

Tergis uinciebant) pro, tergoribus. Aen. 9.

In modum hirci militaris) uide fragmen. lib. 3. apud Non. de gen. arm. Aen. 9.

Multos a pueritia bonos insultauerat.

Aen. 9.

Multos ab adolescentia bonos insultauerat.)

irriserat, impetum fecerat. Aen. x

Multos tamen ab adolescentia bonos insultauit.

Donat. in Ter. Eun. act. 2. sc. 2.

Regressi ad faciliores ictus, loco cedebant.

in Cat. 4.

Aen. IX

Ante, quam dicatur sententia, praemittitur ratio.) quod hodie in usu est. AEN. X

Cosa.) ciuitas Tusciae, numero singulari.

Aen. x

Hispanorum est, ut in bella euntib. iuuenib. parentum facta memorarentur a matrib. Aen. x

Pugnam illam pro omine belli futuram. Aen. x.

Sed.) inceptiua particula. Aen. & ex Dona

to Andr. act. 2. sc. 1. & Phorm. act. i. sc. 4.

Equo, atq. armis insignibus. Aen. x

Sic est apud Poetas, Interea, sicut apud Sallustium,

Eodem tempore. Aen. x

Sall. de Pompeio: Deuictis Hispanis, trophaea in in Cat. 21:

X 4

Pyraeneis

I N C E R T A

Pyrenaeis iugis constituit. AEN. XI

Senecta iam aetate. Aen. XI.

Castra sine uulnere introitum.) Castra, accusati-
uus pluralis est; qui multis errorem facit, ut ui-
deatur esse nominatiuus; quia neutra triptota
sunt, & similis est nominatiuus accusatiuo. Aen. x
Et Metello procul a gente longa spes auxiliorum.)
idest, longe posita. Aen. XI.

More equestris proely sumptis tergis, atq. reddi-
tis) al. Ac redditis. Aen. XI.

Dein campi Threicei, quos habuere Amazones, a
Tanai fluuio incertum quamobrem digressae.)
al. Dein campi Threissi, quos habuerunt Ama-
zones, ab flumine incertum quam ob causam di-
gressae. Aen. XI

Equis paria operimenta erant: quae lintea fer-
reis laminis in modum plumae adnexue-
rant. Aen. XI

Vbiq. dux praecipit, ut frequenter circa se sint
milites. Aen. XI

Prima qui forte uenientes exciperent) al. Exciperet.
cum de insidijs loqueretur; quas numeri pluralis
tantum esse, plusquam manifestum est.
Aen. XI

Tale est illud Sallustianum: Mare Ponticum dul-
cius, quam cetera.) cum nullum dulce sit. al. M.
P. d. est, quam cetera maria. AEN. XII.

& ex Macrobio lib. VI I. & Prisciano lib. XV.

Hier. de locis Hebr. Mare Ponticum, propter
plurimam

plurin
ceteri
Dum pa
nim in
Sall. de fu
Sall. de A
cogit a
cumq.

Atq. eos
Vt apud

Plutarchi
uerba
cis illi
unat

plurimam ostiorum Danuby infusionem, dulcis
ceteris esse dignoscitur.

Dum paulatim suis inuicem subueniant. omnes e-
nim in bellum coacti sunt. Aen. XII

Sall. de fugitiuis: In silua Sylua fuerunt. Aen. XII

Sall. de Appio: ubi eum tota in concione ab exercitu
cogit discedere, dicit, se eius opera non usurum,
eumq. ab armis dimittit. Aen. XII

EX. RVFINIANO

Atq. eos a tergo incurrerunt.

Vt apud Sallustium, de Sullae crudelitate.

de schem.
Lex eos. de
schem. dia-
nocas.

Plutarchus etiam Sallustij testimonio utitur. cuius
uerba recitanda non putauimus; quia ex Grae-
cis illius uerbis quae fuerint Latina Sallustij, di-
uinare, difficile est.

FINIS

ALDI . MANVTII
PAVLLI . F
SCHOLIA

IN

1.2.C

guidem

Carlius

1.2.Va

obedien

Pronaq.

Os hom

Iuffit,&

Leg.lib.

& recto

rueres,

1.2.Ser

Cicero

cum pri

1.2.Sva

-lua

Cicero

Sua c

Virgili

Tral

Terent

Que

Idem,

Suu

Perfus

rum

Velle fi

Stattus

Plin. ej

volum

1.2.P

mature

tuatur,q

Demol

IN . CATILINAM

1.2. CETERIS animantibus.) *scripti omnes libri, quos quidem ego uiderim, Animalibus. quo modo & Sospater Carisus recitat lib. 1. in uerbo, Omnes: & Diomedes.*

1.2. VELUT pecora, quae Natura prona, atq. uentri obedientia, finxit.] Ouidius Met. 1

Pronaq. cum spectent animalia cetera terram,
Os homini sublime dedit, caelumq. uidere
Iussit, & erectos ad sidera tollere uultus. Vide Cic. de
Leg. lib. 1. & de Nat. de 1. 2. Naturam, inquit, nos celsos,
& rectos constituisse, ut deor. cognitionem, caelū in-
tuētes, capere possemus. Nec disēcit Plato in Cratylo.

1.2. SED nostra omnis uisī animo, & corpore, sita est.]
Cicero de Fin. 1. v. Homo e corpore, animoq. constat;
cum primae sint animi partes; secundae corporis.

1.2. SUA cuiq. satis placebant.) Lucr. 1. 2.

- sua cuiq. uoluntas. Principium dat: &c.

Cicero ad Att. lib. xiv.

Sua cuiq. sponsa.

Virgilius, ecl. 2.

Trahit sua quemq. uoluptas.

Terentius, Phorm. a. 2. s. 4.

Quot homines, tot sententiae.

Idem, ibidem.

Suus cuiq. mos est.

Perius Sat. 5. Mille hominum species, & re-

rum discolorus.

Velle suum cuiq. est, nec uoto uiuitur uho.

Statius l. 2. Sil. 2. Sua cuiq. uoluptas.

Plin. epist. lib. 1. Varia sunt hominum iudicia, uariae

uoluntates.

1.2. PRIUS, quā incipias, consulto; & ubi cōsulueris,

mature facto opus est.) a Graecis multa Sallustius mu-

tuatur. quod & Quintilianus lib. ix. cap. 111. affirmat.

Demosthenes quidem, oratione 1. in Philippum sic:

Δῆ

SCHOLIA

Δὲ μὲν βελδέειν ἐφ' ἡσυχίας, ποιεῖν δὲ τὰ δόξαντα με-
τὰ πνεύσεως. Et in oratione de pace. Οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι παύ-
τες ἀνδρωποιοὶ πρὸ ἡσυχίας παραγμάτων εἰώθασιν χεῖναι τὴν
βελδέειν, ὑμεῖς ὁ δὲ μετὰ τὰ πράγματα. Et Isocrates,
πρὸς Δημόνικον: Βελδέειν μὲν βραδέως, ὅππότε ληθὲ τὰ
χέως τὰ δόξαντα. Et Aristoteles Moralium Eudae-
miorum v. & Nicomachiorum vi. Καὶ φασὶν, πρῶτ-
τον μὲν δεῖν ταχὺ τὰ δόξαντα, βουλεύεσθαι δὲ βρα-
δέως. Diogenes quoq. Laertius, in Biantē: Βραδέως ἐγ-
χεῖρει τοῖς παρηγομένοις, δ' δ' αὖ ἔλη βεβαίως τηρῶν δια-
μενε. Quo reflexisse puto Aemilium Probum, cum dice-
ret, in Datami uita: Neq. acutius ullius imperatoris cogi-
tatum, neq. celerius factum, usquam legimus.

1. a. Tum demum periculo, atq. negotijs, compertum
est. Apud Nonium, in uerbo, Periculum, Tunc uero pe-
ric. &c. legitur.

2. b. PLERIQUE, quae delicta reprehenderis, maleuo-
lentia, & inuidia, dicta putant: ubi de magna uirtu-
te, atq. gloria bonorum memores; quae sibi quisq. fa-
cilia factu putat, aequo animo accipit; supra ea, ueluti
ficta pro falsis ducit. Thucydides ἐν τῷ ὅπτασι λό-
γῳ τῷ Περικλέει. Ο, τε γὰρ ξυνειδὼς καὶ ὄντας ἀκροατῆς
τάχ' αὖ τι ἐνδεεστέρας πρὸς αὐτὸν βεβηκότες καὶ ὅπταται
νομίζετε δηλῆσαι: οἱ, τε ἀπειρος, ἐστὶν αὐτῷ καὶ πλεονάζειν
διὰ φόβον, εἴ τι ὑπὲρ τῶν ἐαυτοῦ φύσιν ἀκῆι. μέγχι γὰρ
τῷ δὲ ἀνεκτοῖ οἱ ἔπαινοι εἰσι περὶ ἐτέρων λεγόμενοι, ἐς ὅ-
σον αὖ καὶ αὐτὸς ἑκάστος οἴηται ἰκανὸς εἶναι δρᾶσά τι, ὧν
ἤκαστε: τῷ δ' ὑπερβάλλοντι, αὐτοῦ φόβον ἔχοντες ἡδὴ καὶ ἀπι-
σῶσιν.

Hunc autem Sallustij locum Gellius recitat lib. 4. cap.
xv. in quo quaedam diuersa leguntur a lectione im-
pressa.

2. a. STATV res gestas populi R. carptim perscribe-
re. in libris, quos Nonius secutus est, uideo scriptum
fuisse, Strictim, non Carptim. recitat enim hunc locum in
uerbo,

uerbo, Strictim.

2.b. *QVAM* uerissime potero] Fabius Victorinus in librum 1. Cic. de Inuentione, haec recitans, *Quam-* breuissime, legit.

3.a. *INVIDIA* ex opulencia orta est.] Xenophon, Cyri Paedia lib. 7. Όταν πλείστα τις ἔχα, τότε πλείστοι καὶ φθονῶσι, καὶ ὀπίσθι δύνει, καὶ πολέμιοι γίνονται. Et apud Stobaeum: Τοῖς μὲν διὰ τῆς ἡλικίας ποροδομένοις ἐπεται κατ' ἀνάγκην σκιά, τοῖς ὅτι διὰ τῆς δόξης βαδίζουσιν ἀκαλεῖται φθόνος.

2.a. *MAGISQ.* dandis, quam accipiendis, beneficijs amicitias parabant.] hoc uidetur sumpsisse a familiari suo Thucydide, cuius haec sunt ἐν τῷ ἐπιταφίῳ λόγῳ τῆς Περικλέους: Οὐ γὰρ πάχοντες ὦν, ἀλλὰ δρῶντες κτάμεθα τὴν φίλως. Idem infra similem in sententiam incurrit, in Iugurtha, 75. Beneficia dare, inuitus accipere.

3.a. *QVOD* initio conseruandae libertatis, atq. augendae reip. tuerat.] Ne quis putet mendosum esse locum, notandum existimauimus, locutionem esse Sallustianam, qua et alibi usus est, ut 17. Poenam illorum sibi oneri, impunitate perdundae reip. fore credebat. Et lib. 1. historiarum, in oratione Lepidi, 84. a. Omnia retinendae dominationis honesta aestimat. Et eodem libro, in oratione Philippi, 86. a. Exercitum opprimendae libertatis habet. Et ibidem, 86. b. Priuata arma opprimendae libertatis cepit. Itē, 87. a. Arma ciuilia cepit, legū, ac libertatis subuertendae. Terentius quoq. in Adelphis: Ne id assentandi magis, quam quod gratum habeam, facere existumes. De hoc loquendi genere, uide Prisc. lib. xi ix

3. a. *IN* superbiam, dominationēq. se conuertit.) dictionem, Se, sustuli, tamquam inanem: nec tamen a me ueterem librum dissentire uideo: cum quo facit idem Sallustius, qui hoc loquendi genere alibi quoq. usus est. 24. a. Nae ista uobis mansuetudo, & misericordia, si illi arma ceperint, in miseriam uertet. 68. a. Beneface-

et iam ex consuetudine in naturam uertit. 84. a. Secundae res in miserationem ex ira uertunt. Alij quoque. Cicero: Sed hoc uitium in bonum ei uertebat. Cor. Tacitus 111. Postquam caedib. saeuitum, & magnitudo famae exitio erat, ceteri ad sapientiora conuertere. Idem alibi: Clam cum paucis ad pedites conuertit. Caesar l. 3. bel. ci. Detrimentum in bonum uerteret. Liu. l. x. Auspicia in bonum uerterunt. Et l. 39. Hacc in perniciem adolescenti uerterunt. Virg. 3. Ge.

Et totae solidam in glaciem uertere lacunae. Tacitus: Astusq. hostium in perniciem ipsis uertebat. Idem: Seu temere lapsa uox in praesagium uertit. Liuius: Verteratq. Scipionum inuidia in praetorem. Idem: In perniciem adolescenti uerterunt. Idem l. 9. dec. 4. Mores quidem populi R. quantum mutauerint, uel hic dies argumento erit. *pro, mutati sint.* Et 8. belli Punici 2. Non septies die, sicuti fama fert, temporib. statutis reciprocatur. *pro, reciprocatur.* Suet. Quoties terra in urbe mouisset: *pro, mota esset.* Virg. Nox humida caelo Praecipitat. Idem, Ingeminant austrum. Gellius etiam lib. 1. cap. 13. Si res, inquit, forte melius uertisset, dijs quidem gratia habenda. Liuius autem l. 2. ab V. C. *eclipsin faciens pronomini, Se, sic ait:* Secuti, dedita opera, passim, ad illecebras propulsa pecora, praecipitauere in insidiass. Et Virgilius, Accingunt omnes operi: Et, Tum prora auertit. *Ut facile adducar assentire ijs, qui Curtij locum lib. 7. mutant, proq. Vertitur, Vertit, legunt. In eo sic est:* Posteaquam desierat esse, quem odissent, inuidia in misericordiam uertitur. Vide quoq. Gellium, noctium Atticarum lib. xix. cap. xi.

3. b. MEMORARE possem, quib. in locis ingentes hostium copias populus R. parua manu fuderit.) sic infra, 24: Sciebam, saepenumero parua manu cum magnis legionib. hostium contendisse. & in Iugurtha,

80: Saepe

80: Saepe ante a paucis strenuis aduersus multitudinem bene pugnatum.

4. a. Iu s, bonumq. apud eos non legib. magis, quam natura, ualebar.) uide D. Aug. de Ciu. Dei lib. 2. cap. 18.

4. a. VINDICATVM est in eos, qui contra imperiū in hostem pugnauerant.) *Manlium Torquatum intelligit.* de quo sic 24. Apud maiores nostros A. Manlius Torquatus bello Gallico filium suum, quod is contra imperium in hostem pugnauerat, necari iussit. Et Porcius Latro in declamatione in Catilinam, 114:

4. a. ACCEPTA iniuria, ignoscere, quam persequi, malebant.) Cicero Tusc. v. 172. Accipere, quam facere, praestat iniuriam. *Quam sententiam uidetur sumpsisse ex Platone in Gorgia, cuius haec sunt: Οὐ νόμῳ μόνον ὅτιν αἰχίον, τὸ ἀδικεῖν τῷ ἀδικεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ φύσει.*

4. a. ACCEPTA iniuria, ignoscere, quam persequi, malebant.) Sic infra, 20. Magis, quod se dignum foret, quam quod in illos iure fieri posset, quaerebant. Sic D. Augustinus ep. 5. ad Marcellinum, de urbe Roma loquens. Dignum esset exsurgere ciuitatem, quae tot gentib. imperitaret, quod, accepta iniuria, ignoscere, quam persequi, malebant.

4. b. DE O S negligere, omnia uenalia habere.) Theucydides lib. 2. *Χρήμασι ὃ νικωμένους τὰ σύμπαντα τέτε ἐνὸς ἀνὴρ πολέειτο.*

4. b. AMBITIO multos mortales falsos fieri subegit.) Seruius, recitans hunc locum, in 1. Virg. Georgicon. librum, Coegit, non Subegit, uidetur legisse.

4. b. ALIUD clausum in pectore, aliud promptum in lingua, habere.) Sic Coelius de Pompeio, fam. lib. 8. ep. 1. Quam orationem habuerit tecum, quamq. ostenderit uoluntatem, (solet enim aliud sentire, & loqui, neq. tamen tantum ualere ingenio, ut non appareat, quid sentiat) fac mihi perscribas.

Et

SCHOLIA

Et Ter. Eun. act. 4. sc. 4. 44. Modo ait, modo negat. Ho-
merus etiam, lib. 1. ix. Iliados.

Εχθρὸς γὰρ μοι κεῖνος ὁμῶς αἰδέο πύλησιν,

Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δὲ βάζει.

4. b. AMICITIAS, inimicitiasq. non ex re, sed
ex commodo, aestimare.) Fronto haec recitat in uer-
bo, Aestimo, omissa copula, Que. Quae licet parua
sint, nec ad sententiam quidquam afferant, notanda ta-
men censui.

4. b. VBI contagio, quasi pestilentia, in uasit, ciui-
tas immutata.) uidetur Carisius haec recitare ex primo
historiarum. eius enim sunt uerba lib. 1. Contagium
ueteres magis usurpauerunt: sed Sallustius Contagio-
nem maluit dicere primo: Vbi contagio & c. Eadem
uerba recitat & Nonius Marcellus, ex Sallustio, nec ta-
men locum nominat.

4. b. PROPRIUS uirtuti.) Virtutem, scriptum est
apud Frontonem, qui haec recitat in, Propius; & Pri-
scianum, lib. xi. x. quamuis Augustinus, Virtuti, uidetur
legisse: nisi sint mendosi codices. & sane sic idem Sallustius
locutus in Iugurtha, 38. Propius mare Africum agita-
bant. Item, 52: Propior montem cum equitatu, & pe-
ditib. delectis, suos collocat. Quamquam in Fuluij Vr-
fini libro, litteris superscriptis, legitur, Monti: cum an-
tea tamen fuisset, Montem. Et Liuius iv. Propius est
fidem, obstringi Fidenatum populum conscientia
tanti sceleris uoluisse: id est, uerisimilius est.

4. b. AVARITIA pecuniae studium habet. & c.) Ca-
to in libro inscripto, Carmen, de moribus, apud Gell.
lib. xi. cap. 2. Auaritiam, inquit, omnia uitia habere
putabant, uide Gell. lib. 3. cap. 1.

5. a. QVIRIB secundae res sapientium animos
fatigant; ne illi, corruptis moribus, uictoriae tempe-
rarent.) Sic Demosthenes in oratione contra Lepti-
nem: Ἀλλ' οἶμαι τὸ μέλλον εἶδηλον πάντιν ἀνθρώποις
χρῆ

καὶ μικροὶ καιροὶ μεγάλων πραγμάτων αἴτιοι γίνονται.
 Διὸ δὲ μετριάξεν ἐν ταῖς διαπραξίαις καὶ προσωμένους
 τὸ μέλλον φαίνεται. Sic & Trebellius Pollio in Clau-
 dij uita: Pleriq. milites Claudij, secundis reb. elati,
 quae sapientium quoq. animos fatigant, ita in prae-
 dam uersi sunt. &c. Et D. Aug. de Ciu. Dei, lib. xvii.
 cap. xx. de Salomone loquens; Hic, inquit, bonis ini-
 tijs malos exitus habuit. quippe secundae res, quae
 sapientium animos fatigant, magis huic obfuerunt,
 quam profuit ipsa sapientia, etiam nunc, & deinceps
 memorabilis, & tunc longe lateq. laudata. Ne autem,
 pro, Nedum, positum est: ut ait Priscianus lib. xvi. quam-
 uis idem super xii. uersus Aen. Nedum legat. quo modo
 locutus quoq. Plautus: Vix incedo inanis, ne ire posse
 cum onere exitumes. Et Liuius 3. Nouam, inexper-
 tamq. eam potestatem eripuerunt patrib. nostris. ne
 nunc, dulcedine semel capti, ferrent desiderium. Et,
 Temperarent, pro Obtemperarent: quo modo Corn. Tacit-
 us, xix. Qui nuper Bebriaei uictoriae temperassent.
 Non enim assentior uel Augustino, uel Prisciano, qui,
 Obtemperassent, legunt; uel antiquissimo Fuluij Ursini li-
 bro, eruditissimi hominis, Graecarumq. litterarum ualde
 periti: in quo tamen, Ob, additum patet in spatio, quod uer-
 sus dirimit, aliena manu.

5. a. PVDOREM, pudicitiam.) hic addunt quidam
 scripti libri, Pro nihilo haberi. sed prior lectio ferri po-
 test. habet enim nec obscuram, & satis commodam sen-
 tentiam.

5. b. A PRIVATIS complurib. subuersos montes,
 maria constructa, esse.) Constrata, Fuluij Ursini liber,
 impressam tamen lectionem magis probo. dixit enim idem
 Sallustius infra, 8. b. Diuitias profundere in exstruendo
 mari, & montib. coaequandis. Vide Plin. lib. ix.
 cap. 54.

6. a. SIMILISQ. ceteris efficiebatur.) in Fron-
 tone,

SCHOLIA

tone, haec recitante in uerbo, Similis, *omissa est copula*, *Que*. & sane absque sententiae detrimento abesse potest.

6. a. NEFANDA *Stupra*.) quippe qui adulterium commisisset cum ea, quae ei postea socrus fuit, & ex eo stupro duxisset uxorem, cum filia eius esset: Lucceiusq. haec ei obiecisset in orationibus, quas in eum scripsit, ut ait Pedianus. qui hoc addit, se nondum harum mulierum nomina inuenisse. Eiusdem Pediani ibidem uerba sunt haec: Fabia, uirgo Vestalis, causam incesti dixerat, cum ei Catilina obijceretur: eratq. absoluta haec Fabia, quia soror erat Terentiae Ciceronis. Paulus quoq. Orosius: Eodem anno apud Romanos Catilina accusatus incesti, quod cum Fabia, uirgine Vestali, stuprum commisisse arguebatur. Idem tradit Plutarchus, in Catone. Cicero autem: Quod nefarium stuprum non per illum &c. Item, Stuprorum, & scelerum exercitatione assuefactus.

6. a. NECATO filio.) ueneno. Vide Valerium lib. ix. cap. 1. Appianum lib. 2. & Plut. in Cicerone, & Sulla.

6. b. COLOR eius ex sanguis.) Probus in Catholicis, recitans hunc locum, affirmat hic legi debere, Colos. Seruius in Virg. Aen. 1. sic ait: Sallustius paene ubique Labos posuit. melius est seruire regulae.

7. a. INCERTA pro certis.) sic, 8. a. Per ignauiam, aut uana ingenia, incerta pro certis captare. Et 16. a. Pro incerta spe certa praemia. Et 67. a. Quamquam opib. suis confideret, tamen non debere incerta pro certis mutare. Item Plautus in Pseud. Certa amittimus, dum incerta petimus, Et Hesiodus:

Νήπιος, ὃς τὰ ἑτοίμα ληπὼν, ἀνέτοιμα διώκει.

7. b. INFESTUM inimicum Cn. Pompeio.) Infestum, pro Acrem, dicere potuit Sallustius. Interdum ta

men

men suspicatus sum, Inimicum, glossema fuisse ad, Infe-
stum. quo vitij genere refertos esse libros animaduerti.

9. b. HVMANI corporis sanguinem, uino permix-
tum, in pateris circumtulisse.) hac de re Florus sic
lib. 4. cap. 1. Additum est pignus coniurationis san-
guis humanus, quem circumlatum pateris bibere.
summum nefas: nisi amplius esset, propter quod bi-
berunt.

9. b. A 1 Q. eo dictitare fecisse.) nonnulli, Atq. eo di-
ctam rem fecisse. quod ineptum uidetur. Alii: Atq. eo di-
ctante fecisse; uel, Atq. eo dictitant effecisse; uel, Atq.
id ea refecisse; uel, Atq. id eo fecisse. Quib. mutandi uolun-
tatem attulit ignorata sententia, quam confirmat antiquis-
simus Fuluij liber. est enim, Dictitare, pro Dictitabant:
usitato apud Sallustium loquendi more. Dictitabant, in-
quit, Catilinam eo fecisse, quod superscriptum est, ut inter
se magis fidi forent.

9. b. FLAGITIIS, atq. facinoribus, cooper-
tus.) putarem pro Facinoribus, legendum Fenoribus: tum
quod ita legit Gellius lib. 1. & 14. cap. XVI 1. tum etiam
quod, cum dixerit, Flagitijs superuacaneum, uidetur, Faci-
noribus. uerum Nonij me auctoritas a mutatione deterret.
nam in uerbo Facinus hunc locum recitat. Praeterea diffe-
runt omnino Facinora a Flagitijs: nam et Facinus interdum
bonum est; & cum est malum, maius habet quiddam, quam
Flagitium. Idem Sallustius supra, 5: Omnium flagi-
tiorum, atq. facinorum, circum se, tamquam stipato-
rum, cateruas habebat. (sic enim habent omnes, quos
uidi, ueteres libri. unus Fuluij, quasi errasset librarius
in scribendo, litteris superscriptis habet, Flagitiosorum,
atq. facinorosorum.) Et ibidem: Alienum aes grande cō-
flauerat: quo flagitium, aut facinus, redimeret. Et in-
fra, 14: Omnes, quos flagitium, aut facinus, domo ex-
iulerat. Item, ad C. Caesarem de rep. ordinanda, 100:
Non facinus, non probrum, aut flagitium, obstat,

Y 2 quo

SCHOLIA

quo minus &c. Et ibidem, 103. An L. Domitij magna uis est, cuius nullum membrum a flagitio, aut facinore, uacat. Item, 105: Non flagitium a te, neq. malum facinus, petimus, sed uti libertatem euerfam restituas. Flagitiosissima quoq. facinora appellat, in Iugurtha, 45: Plurima, & flagitiosissima facinora fecere.

9. b. ERAT ei cum Fulvia, muliere nobili, stupri uetus consuetudo.) Terentius Adelph. act. 4. sc. 5. Quicum illa consuevit prius. Hecyra: Quicum tot consueffet annos. Phormione: Cum eius consuevit olim matre in Lemno clanculum. Plautus Cistellaria: En umquam cum quiquam uiro consueuisti?

10. a. VIRO, ac liberis, satis fortunata.) *Sustuli particulam Ac, testimonio Frontonis adductus. Amator autem breuitatis Sallustius huiusmodi particulas saepe respuit. Eodem modo proxime legendum uidetur, Psallere, Saltare; non, ut est in uulgatis libris, Psallere, & Saltare. in quo Macrobij auctoritate nitior, quem uideo ita legisse lib. III. cap. XIV*

10. a. PSALLERE, & saltare.) *etsi quidam libri habent, Psallere, & cantare; & Cicero, oratione 2. in Catilinam, dixerit, Pueri tam lapidi, ac delicati, non solum amare, & amari, neq. cantare, & psallere, sed etiam liras uibrare, & spagere uenena, didicerunt. & Suetonius in Tito, Ne musicae quidem rudis, ut qui cantaret, & psalleret iucunde, scienterque. & Spartianus in Hadriano, Psallendi, & cantandi scientiam praeferebat: tamen sequor libentius antiquissimum Fuluij librum, in quo diserte scriptum uideo, Psallere, & saltare. nam, Psallere, non idem est, quod, Saltare; sed potius, si dib. canere. itaq. dixit Gellius, lib. XIX. cap. IX. Desiderauit exhiberi, quos habere cum sciebat scitissimos utriusq. sexus, qui canerent uoce, & qui psallerent. Non enim necesse erat dicere, Canerent uoce, nisi & in uerbo, Psalleret, cantus inesset. itaque, ut, distingueret, dixit,*

dixit, Canerent uoce. Praeterea Psaltriam, & Fidic-
nam, aeq. dici, non ignoramus: & apud Graecos ψάλ-
λω, pro canto; ψαλμός pro, cantu, accipitur. Addo Macro-
bij testimonium, qui lib. 3. Saltare agnoscit in Sallustio.
ait enim sic: Taceo, quod matronae etiam saltationem
non inhonestam putabant: sed inter probas quoq.
earum erat saltandi cura, dummodo non curiosa, usq.
ad arts perfectionem. quid enim ait Sallustius, Psalle-
re, saltare, elegantius, quam necesse est probae? adeo
& ipse Semproniam reprehendit, non quod saltare,
sed quod optime, scierit. Et Seruius, in Virg. Aen.
lib. 1. & 4. citat ex Sallustio: Saltare elegantius,
quam necesse est probae. Quod, ut uitium, notauit
Aemilius Probus in Epaminondae uita: Scimus, in-
quit, musicen nostris morib. abesse a principis perso-
na; saltare, etiam in uitijs poni. quae omnia apud
Graecos & grata, & laude digna ducuntur. Et Cice-
ro agnoscere uidetur in Curionis incessu fidicinae molli-
tiem, cum dixit in oratione in ipsum, & Clodium, cu-
ius haec uerba recitant Nonius, & Rufinianus: Tu ue-
ro festiuus, tu elegans, tu solus urbanus; quem de-
cet muliebris ornatus, quem incessus psaltriae, qui
laeuare uultum, mollire uocem, potes.

13. a. MAIORE uestrum.) Vestrum, reposui, pro,
Nostrum, quod ita Apollinarem apud Gellium legisse cog-
nouissem. is enim sic, lib. xx. cap. v. Importunissime fe-
cerunt, qui in plerisq. Sallustij exemplarib. scripturam
istam sincerissimam corruerunt. nam, cum ita in Catu-
lina scriptum esset, Saepe maiores uestrum miseriti
plebis R. Vestrum aboleuerunt; & Vestri, superscripse-
runt: ex quo in plures libros mendae istius indoles
inoleuit.

13. a. ARGENTVM aere solutum est.) pates-
sententia: & ita recitat Nonius in uerbo, Soluo, Praeter
ea sic est in perantiquo Fuluij libro. nonnulli tamen ex

S C H O L I A

genio legendum putarunt, Argentum aere communi solutum est: *mutatione non necessaria.*

15.b. NATURA, Gallica gens bellicosa.] M. Cato Orig. 2. apud Caril. l. 2. Pleraq. Gallia duas res industriosissime persequitur, rem militatem, & argute loqui. Iustinus ex Trogo, lib. 25. Neq. reges orientis sine mercenario Gallorum exercitu ulla bella gesserunt; neque, pulsi regno, ad alios, quam ad Gallos, confugerunt. tantus terror Gallici nominis, siue armorum inuicta felicitas erat, ut aliter neq. maiestatem suam tutam, neq. amissam recuperare se posse sine Gallica uirtute arbitrarentur. itaque, in auxilium a Bithyniae rege inuocati, regnum cum eo, parta uictoria, diuiserunt; eamq. Gallograeciam cognominauerunt. Cicero de haruspicum responsis: Artib. Graeci, Galli robore, Hispani numero, Poeni calliditate, ualent.

17.a. DVBITANDO, & prolatando.) Fuluij liber, Protelando. & in Iugurtha, 42.a. Protelandis consultationibus; non, ut in uulgatis libris, Prolatandis.

19.a. ADOLESCENTVLO Caesare.] anno aetatis xxxvi. Pontifex. n. maximus nominatur, & post aedilitatem creatus est, quae cum biennio distet a quaestura, & quaesturam Caesar gesserit anno aetatis xxxii. quod Suetonius declarat: pontificatum consequi non potuit ante annum xxxvi. Sic Cicero Curionē lib. 2. Fam. ep. 1. Adolescentem, & ep. 12. lib. 2. ad Att. Iuuenem nominat, cum ea epistola septem annis ante illam ad Curionem scripta sit. nam in ea, Clodij, tribunatum petentis, mentio fit; eae uero ad Curionem omnes, praeter ultimam, gratulationis officio fungentem, Caluino, & Messalla Cos. scriptae sunt. quo certe anno uidetur Curio maior annis xxx. fuisse, cum biennio post tribunus pl. fuerit, Sulpicio, & Marcello Cos. ut patet ex ep. 7. lib. 2. Fam. In oratione etiā pro Murena uocatur Adolescens Ser. Sulpicius, cum minor annis xxx. certe non esset. *habita. n. oratio illa a Cicerone consule: Sulpicius autem post*

post annos XI. consulatum gessit. Et lib. 2. de Or. 48. cum dixisset Cicero de L. Crasso, non multa eum, quae quidem exstarent, & ea ipsa adolescentem, scripta reliquisse; postea in libro de claris orat. eius orationem, quam habuit pro Seruilia lege, annos natus XXXIV. exstare significat.

20. a. OMNES homines, P. C. qui de reb. dubijs consultant, ab odio, amicitia, ira, atq. misericordia uacuos esse decet. & c.] Aritoteles rhet. lib. 1. Ὅδ' ἐκκλησιαστικῆς καὶ δικαστικῆς ἡδὴ, ἐπὶ παρόντων καὶ ἀφωρισμένων κρείνεται. πρὸς ἑς καὶ τὸ φιλεῖν ἡδὴ, καὶ τὸ μισεῖν, καὶ τὸ ἴδιον συμφέρον συνήρτηται πολλάκις. ὥστε μηκέτι δυνάμει θεωρεῖν ἰκανῶς τὸ ἀληθές, ἀλλ' ἐπισκοπεῖν τῇ κρίσει τὸ ἴδιον ἡδὴ, καὶ λυπηρόν. Et Demosthenes ἐν τῷ περὶ τῆς ἐν Χερρόνῃσσι: Εἰ μὲν τὲς λέγοντας ἅπαντας ἐν ὑμῖν μήτε πρὸς ἑχθρὰν ποιῆσθαι λόγον μηδένα, μήτε πρὸς χάριν. & c. Item Thucydides lib. 111. in concione Diodoti: Νομίζω δὲ δύο τὰ ἐναντιώτατα ἀβελία ἐστίν, τάχος τε, καὶ ὀργή. ἂν τὸ μὲν, μετὰ ἀνοίας φιλεῖ γίνεσθαι: τὸ δὲ, μετὰ ἀπαίδευσις, καὶ βραχύτητος γνώμης.

20. b. RAPI uirgines, pueros: diuelli liberos a parentum complexu: matres familiarum pati, quae uictorib. collibuissent.] Sic Cicero, Fam. lib. v. ep. x. Tot ingenuos, matres familias. Et oratione 3. in Antonium: Matres familias, uirgines, pueri ingenui, abripiuntur. In Verrem quoque: Mitto, adhibitam uim ingenuis, matres familias uiolatas.

21. a. IN luctu, atq. miserijs, mortem aerumnarum requiem, non cruciatum, esse: eam cuncta mortaliū mala dissoluere: ultra neq. curae, neq. gaudio, locum esse.) idem supra, 15: Miserijs suis remedium mortem exspectare. Et in Iugurtha, 35: Morte grauiorem uitam exigere. Plautus Rudente, Neq. est melius morte in malis reb. miserijs. Cicero quoque, ep. 13. lib. 4. Saepius mihi ueniebat in in mentem, queri, quod ita uiuerem, quam gaudere, quod uiuerem. Et 15. lib.

S C H O L I A

3. In ea tempora nostra aetas incidit, ut, cum maxime florere nos oporteret, tum uiuere etiam pude ret. Et 3. lib. 6. Ita uiuere, ut non sit uiuendum, miserrimum est: mori autem, nemo sapiens miserum duxit, ne beato quidem. Et 3. l. 7. Vbi non sis, qui fueris, non esse, cur uelis uiuere. Idem quoq. oratione iv. in Catilinam. Mortem sapientes numquam inuitus, fortes etiam libenter, appetiuerunt. Et Liuius lib. 2. dec. 3. Qui se bene mori, quā turpiter uiuere, maluit. De Graecis autem Eurip. in Theseo. Ταχὺς γὰρ ἄδης ῥᾶτος ἀνδρὶ δυσυχῇ. Et idem: - τὸ γὰρ θανεῖν Κακῶν μέγιστον φάρμακον νομίζεται. Ex Xenophō in Rep. Lacedaemoniorum: Ἀξιὸν ὃ τῷ Δικέργῳ καὶ τόδε ἀγαθὸν εἶναι, τὸ κατεργάσασθαι ἐν τῇ πόλει αἰρετώτερον εἶναι καλὸν θάνατον, ἀντὶ τῷ αἰχρῶ βίῃ. Et Aeschyl. Κρεῖσσον γὰρ εἰς ἀπαξ θανεῖν, ἢ τὰς ἀπάσας ἡμέρας πάχειν κακῶς.

Contra autem, in Iugurtha, 61: Quis, inquit, turpis nita integra fama potior fuit.

22. a. TELA militaria ab Samnitibus, &c.] Athenaeus, lib. v i. Καὶ περὶ Σαμνιτῶν ἡ ἔμασον θυρεὺς χρεῖται. Vide & Linium lib. i. de Magistratuum insignibus.

22. b. LONGE mihi alia mens est, P. C. cum &c. & cum &c.] Demosthenes Olynthiaca tertia: Οὐχὶ ταυτὰ παρίσταί μοι γινάσκειν ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅταν τε εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψω, καὶ ὅταν εἰς τὰς λόγους, ἔς ἀκρόω. τὸς μὲν γὰρ. &c. Et Thucydides lib. 3. in concione Cleonis.

23. b. VERA rerum uocabula amissimus.] Thucyd. l. 3. Καὶ πῶς εἰωθῶσαν ἀξίωσιν τῶν ὀνομάτων, ἐς τὰ ἔργα ἀντήλλαξαν τῇ δεικνύσει. &c.

24. a. A. MANLIUS.] uel legendum, T. Manlius; uel errauit Sallustius, memoriae uitio. non enim huic Aulo, sed Tito, praenomen fuit. quod & Fasti Capitolini, & Liuius lib. 7. & 8. Ciceroq. lib. 3. de Off. 87. 1. 2. & alij multi docent. Gell. l. 9. c. 13. De uir. ill. c.

28. Eutr.

28. Eutr. l. 2. Cassiodorus. Diod. Sic. lib. 16.

24. a. BELLO Gallico.] & hoc contra testimonium Liuij lib. 8. Valerij lib. 2. cap. 2. & aliorum. nam contra Latinos bellum gerebatur; non contra Gallos, cum filium Torquatus securi percuti iussit. Plutarchus item in Parallelis, a Torquato contra Samnites hoc anno pugnatum, scripsit, contra historiae fidem. nam, ut dixi, cum Latinis, non cum Gallis, aut cum Samnitibus, pugnatum est. Et Dionysius Ant. l. 8. idem, quod Sallustius, tradit.

24. a. VIGILANDO, agendo, bene consulendo, prospere omnia cedunt: ubi socordiae rete, atque ignauiae tradideris; nequidquam deos implores: irati, infestique sunt.] Cicero sic, de Finib. lib. 3. Minime conuenit, cum ipsi inter nos abiecti, neglectique simus, postulare, ut dijs immortalibus cari simus, & ab his diligamur. Et Metellus, in oratione de duccendis uxoribus, apud Gell. lib. 1. cap. 6. Quid nos a dijs immortalibus diutius exspectemus, nisi malis rationibus finem facimus? Item Euripides, in Electra: Ἀργὸς γὰρ οὐδεὶς, θεοὺς ἔχων ἀνὰ σῶμα, βίον δύναιτ' ἀν' ἑλπίδι γενέσθαι πόρου. Et Demost. Olynth. 2. Οὐκ ἔστι δ' αὖ τὸν ἀργοῦντα, οὐδὲ φίλοις ἐπιτάττειν ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιεῖν, μέγιστα δὲ τοῖς θεοῖς.

25. a. ESSE, quam uideri, bonus malebat.)

Aeschylus Εἴη δὲ θεός :

Οὐ γὰρ δοκεῖν ἄριστος, ἀλλ' ἔη θέλει.

Aeschyli dictum recitat Io. Tzetzis, lib. v. de uaria hist. 16. Cicero quoque in Laelio, Virtute, inquit, ipsa non tam multi praediti esse, quam uideri, uolunt.

25. a. Eo magis illam assequebatur.) sic & antiquus Fuluij liber. Augustinus legit, Eo magis illum sequebatur. Alij, Eo magis assequebatur. omnia recte.

26. b. VERBA uirtutem non addere.] idem in

In Iugurtha, 70. b. Plura dicerem, Quirites, si timidis
virtutem uerba adderent: nam strenuis abunde dictum
puto. Et Demosthenes, in oratione, *περὶ τῆς σωτῆ-
ξεως*: *Εσι ἡ κεφάλαιον πάντων τῶν εἰρημένων: ἔδ' ἐπὶ δ'
ὑμᾶς οἱ λέγοντες, ἔτε πονηρῶς, οὐ τε χηρῶς, ποιήσιν:*
ἀλλ' ὑμεῖς τοῦ τες ὁποῖος ἀν' βάλῃτε. &c.

27. a. Superuacaneum est.] Et hoc a Demosthene
sumpsit ex oratione *περὶ τῆς σεφάνης*, in qua dixit: *Οὗτος
δ' ἐκ σεφάνης μοῦ κατηγορεῖ*: cum significet: *Huius au-
tem superuacaneum est, me accusare. Quem locum hic uide-
tur imitatus.* Et Suidas *Περὶ ὁν* interpretatur, *ὑπερβάλλον.*

27. a. In fuga salutē sperare, &c.] Xenophon, l. 3. de
Cyrī Paedia: *Μωρὸν γὰρ τὸ κρατεῖν ἐβλομένους, τὰ τιφλά
τοῦ σώματος καὶ ὅπλα καὶ ἄχαιρα ταῦτα, ἐναντία τὰ τ
τεν τοῖς πολεμίοις φάγοντας.* Homerus. *Πῇ φάγεις
μετὰ νότα βαλὼν κακὸς, ὅς ἐν ὀμίλῳ Μήτις τοι φάγον-
τι μεταφρένω ἐν δαίῳ πύξῃ.*

27. a. NECESSITUDO timidōs fortes facit. Euripides:
Τὰ πολλὰ ἀνάγκη διαφέρει πολέμιατα. Q. Curt. l. v.
Ignauiam quoq. necessitas acuit, & saepe desperatio
spei causa est.

27. b. A B dextera rupe aspera.] sic & Fuluij liber,
Alij, *A dextris rupes aspera. utrumq. recte.*

28. a. PAVLLO diuersius, sed omnes tamen, aduer-
sis uulnerib. conciderant.) sic omnes antiqui libri. Ca-
rissius autem lib. 2. & Diomedes lib. 1. cap. 3. ita le-
gunt: *Alis alibi stantes, omnes tamen, aduersis uulne-
ribus, conciderunt; sine, ut apud Diomedem, Cecide-
runt. Alis autem, pro Alius, antique dictum.* Priscianus
lib. xv. Aliter, inquit, ab eo, quod est, hic alis, huius
alis, huic ali; pro, alius, alius, alij; secundum supradi-
ctam analogiam profertur. Lucretius autem lib. 1.
Quando alid ex alio reficit natura; nec ullam Rem gi-
gni patitur. Item: Sic alid ex alio per te tute ipse ui-
dere Talib. in reb. poteris. Et: Namq. alid ex
alio

alio cl
Sic alio
alio pe
Bereni
Coniug
leagris,
Menand
28. a.
reperit
hoc ampl
Sallustij
Aen. 1.

I N

29. b.
quamqu
tunum
Dionis
ηγῶμα
nos, ἐὰν
ἐμοὶ δ
δὲ παρ
ἀνδρ
ἀριστῶν
ρας θερε
Quam
ne, hi
πῶς τ
φυκε. G
λὺ τῶ
locum
Penicu
go auct

alio clarescet, nec tibi caeca Nox iter eripiet. Et l. 2. Sic alid ex alio nūquam defisset oriri. Et l. v. Sic alid ex alio peperit discordia tristis. Catullus etiam, de coma Berenices, LXI. - cum regium adepta es Coniugium, quo non fortior aufit alis. Varro Meleagris, apud Nonium Marcellum: Cum etiam alis Menandri tunicam demissam habeat ad talos.

28. a. CATILINA longe a suis inter hostium cadauera repertus est.] *ijdem uerbis utitur Florus lib. 4. cap. 1. qui hoc amplius: Pulcherrima morte; si pro patria sic concidisset. Sallustij autem uerba haec Seruius in Virgilij librum Aen. i. recitat.*

IN . I V G V R T H A M

29. b. V I quidem regere patriam, aut parentes, quamquam & possis, & delicta corrigas, tamen importunum est.] *sumpsit hoc a Platone, in epistola longa ad Dionis propinquos: Πατέρα δὲ ἢ μητέρα, οὐχ ὅσιον ἡγνῶμαι προσβιάζειν, μή νότῳ παρὰ φροσύνης ἐχομένους. εἰ δὲ τίνα καθέστωτα ζῶσι βίον ἑαυτοῖς ἀρέσκοντα, ἐμοὶ δὲ μή, μήτε ἀπεχθάνεω, μή τι κατετοῦντα. βίαν δὲ πατρίδι πολιτείας μεταβολῆς μὴ προσφέρειν, ὅταν ἀνδρῶν γὰρ, καὶ σφαγῆς ἀνδρῶν, μὴ δυνάτῳ ἢ γίνεω τι καὶ ἀρίστην. Et ex v. de Legibus: Πατρίδος δὲ οὐσης τῆς χώρας θεραπεύειν αὐτῇ δειμιζόνως, ἢ μητέρα παίδας. Quam sententiam expressit idem Plato & in Critone, his uerbis: Πανταχοῦ ποιητέον ὅ αἱ κελδοὶ ἢ πόλεις τε, καὶ ἡ πατρίς: ἢ πείθειν αὐτῇ, ἢ τὸ δίκαιον πέφυκε. βιάζεσθαι δὲ ὅσιον ἢ τε μητέρα, ἢ τε πατέρα, πολλὸν δὲ τούτων ἐστὶν ἢ πῶν τι τῇ πατρίδι. Hunc Platonis locum Cicero cum significare uellet, sic ait, in epistola, Periuicundae: Id enim iubet idem ille Plato, quem ego auctorem uehementer sequor: Tantum contende-*

re

re in rep. tantū probare tuis ciuib. possis: uim neq. pa-
renti, neq. patriae, afferre oportere. Et lib. i. de Rep. a-
pud Noniū: Sed, quoniā plurima beneficia continet pa-
tria, & est antiquior parens, quam si quis, ut aiunt, crea-
uerit: maior ei profecto, quam parenti, debetur gratia.

29. b. FRVSTRA niti, neq. aliud, se fatigando, nisi o-
diū quaerere, extremae dementiae est.] Plato in episto-
la ad Perdiccam, quam Ficinus Dionis esse putat: Ε-
μὴ μάτλω μὲν κινδυνεύειν ὧς το, πλέον ᾧ ἔδ' ἐν ποιήσεν.

31. a. MANASTABALE.] Cum superiore anno Sallu-
stium, ueterum librorum ope a me emēdatum, emitterem,
praecipueq. in eo adiutus essem antiquissimo Fuluij. Vrbi-
ni libro; eum ita diligenter inspexeram, nihil ut oculos meos
effugisse arbitrarer. Sed, cum postea eundem librum enol-
uerem, cum alia multa, minime negligenda, secus in eo
libro scripta animaduerti: tum uero hoc nomen, *Maſtana-
bale*, non *Manastubale*. & cum antiquo libro Carisius
consentit: qui lib. i. de nominib. in Al terminatis: Si
qua, inquit, masculina inueniuntur: haec barbara sunt:
ut Hannibal, Adherbal, Mastanabal.

31. a. EQUITARE, iaculari.) Sernius, haec
recitans lib. 2. Aen. Equitari, uidetur legisse. hic ego
nihil pronuncio; contentus, diuersam lectionem ostendisse.

32. b. HVIVSCEMODI uerba cum Iugurtha
fertur habuisse.) Spartianus in Seuero diuinam hanc
orationem uocat. Seuerus, ait, imperator diuinam Sal-
lustij orationem, qua Micipsa filios ad pacem horta-
tur, ingrauiatus morbo, misisse filio dicitur maiori.
idq. frustra. &c.

32. b. NON exercitus, neq. thesauri, praefidia
regni sunt, uerum amici: &c.) hunc locum sumpsit
ex Xenophonte, in oratione, quam habuit eius filijs,
& amicis, antequam moreretur: Οἶδα μὲν σὺν καὶ σὺ
ᾧ καμβύστη, ὅτι οὐ τόδε τὸ χρυσοῦν σκῆπτρον τὸ τῷ βα-
σιλείᾳ διασώζον ἐστίν, ἀλλ' οἱ πολλοὶ φίλοι, σκῆπτρον βα-

σιλίσιν, ἀληθέστατον καὶ ἀτφαλέστατον. πισὲς δὲ μὴ νό-
ριζε φέεσθαι ἀνθρώπους. πᾶσι γάρ αὖ οἱ αὐτοὶ πιστοὶ φαίνον-
το. ὥπερ καὶ τ' ἄλλα τὰ πεφυκότα πᾶσι τὰ αὐτὰ φαίνε-
σθαι. ἀλλὰ τοὺς πισοὺς τίθεσθαι δεῖ ἕκαστον ἑαυτῷ. ἡ δὲ
κτῆσις αὐτῶν οὐδ' αὖ μὲν σὺν τῇ βίᾳ, ἀλλὰ μᾶλλον σὺν
τῇ ἐνέργειᾳ. εἰ οὖν καὶ ἄλλες τινὰς πειράσῃ συμφύλακας
τῆς βασιλείας ποιῆσαι μηδ' αὖ μὲν πρότερον ἄρχῃ ἢ ἀ-
πὸ τοῦ ὁμοῦθεν γενομένῃς. ἔστω.

34. b. SECUNDVM ea) pro, Post ea. sic Priscianus le-
git lib. xiv. de praepositione agens, idq. sententia con-
firmat. Fuluij liber, Sed ea.

36. b. SINE dedecore, P. C. oro uos, per libe-
ros, atq. p. u.) Fuluij liber, Sine dedecore, per uos,
per liberos, etc. Quo modo locutus idem Sallustius, pag.
20: 21. 22: 41: 89: 92: Et Liuius ix. 2. belli Punici. Per
uos, fidemq. uestram, P. C. prius quam eorum sce-
lus expietis, neq. in Italia, neq. in Africa, quidquam
rei gesseritis.

37. b. MARE saeuum, importuosum) sic anti-
quus Fuluij liber. Seruius tamen, haec recitans in
Virg. Aen. lib. i. copulam addit.

37. b. CAELO, terraq. paenuria aquarum:) Ser-
uius, haec recitans in Virg. Aen. lib. i. copulā omittit.

38. a. MULTIS sibi imperium petentibus.]
Quidam, Multis sibi quisq. imperium petentibus, Grae-
co genere loquendi. Quo modo Aristoteles, lib. 3. Rhet. δι-
xit. Μετὰ τὰ ταῦτα δ' ἡλὼν ὄντων, καὶ οἷα, καὶ ἡλικία, εἰς
τὰ πάδη ἄγειν τὸν ἀκροατὴν. Varro de uita P. R. l. 2. a-
pud Noniū, Suum quisq. diuersi cōmodum focillantur.

38. a. MUTANDI copia erat.) antea, Mutuandi.
nos, Mutandi, reposuimus, ex Fuluij libro. Sic enim locu-
tus idem Sallustius, 50. b. Ea. mutare cum uino ad-
uesticio, & aliis talibus. Et hac ipsa pagina: Frcto di-
uissi ab Hispania, mutare res inter se instituerant.

38. a. QVAE Mapalia illi uocant.) ne quis
posthas

SCHOLIA

posthac dubitet, *Mapalia*, an *Magalia*, scribendum sit: non alienum visum est hic adscribere Seruij uerba. Is igitur sic ad illud Virgilij lib. iv. Aen.

Vt primum alatis tetigit *Magalia* plantis, *Magalia*: Afrorum casas. *Magalia*, & *Mapalia*, idem significant. Sed, *Māgalia* *Mā* producit; *Mapalia*, uero, corripit: ut, Et raris habitata *Mapalia* rectis. Festus Pompeius *Mapalia* nominat: & idem Sallustius infra, § 1. a.

38. a. *NUMIDIAE* nomine.) credo hominib. fide dignis, affirmantib. in antiquo libro, *Nomo*, esse, non, *Nomine*. quod rectius uidetur.

38. b. *PROXIME* Carthaginem *Numidia* appellatur.) Fronto in, *Proxima*, sic: *Proxima* Carthaginem *Numidia* appellatur.

38. b. *PROXIME* Hispaniam Mauri sunt.) Fuluij liber, *Hispanias*. Fronto, *Proximi* Hispaniae Mauri sunt.

40. a. *VALLO*, atq. fossa, moenia circumdat.) *Diomedes* lib. 1. cap. 1. copulam omittit.

40. b. *NI SI* tamen intelligo.) *Nisi* ualet, Sed. Quo modo idem locutus 61. b. *Nisi*, quod illi in tanto malo turpis uita integra fama potior fuit, improbus, intestabilisq. uidentur. Et 77. b. *Nisi* tamen resp. pariter ac saeuissimo imperio, bene atq. decore gesta. Sic & ab alijs usurpatur. dixit enim Cicero ep. 1. lib. xiii. ad Memmium: *Nisi* tamen multo minus tibi concedi potest. Et ibidem, ep. 73. De re, nihil possum iudicare: nisi illud mihi certe persuadeo, te, talem uirum, nihil temere fecisse. Et ad Atticum, ep. 14. lib. v. *Nisi* tamen id erit mihi gratissimum. Et ad eundem, ep. 6. lib. xi. *Nisi* illud erat infinitum. Et ibidem, ep. 23. *Nisi* illud quidem mutari non uideo posse. Et ad Hirtium, lib. 9. apud Nonium: Dicis, quid quaeso istuc intererat? nescio. nisi tamen id erat mihi iucundum.

Item

Item in oratione pro Sex. Roscio Amerino, 37. Quid erat, quod Capitonem primum scire uoluerit, nescio. nisi hoc uideo, Capitonem in his bonis esse socium. Et Plautus, in Epid. actn 2.

- si placebit, uti minor

Consilium; si non placebit, reperitote rectius:

Mihi istic nec seritur, nec metitur. nisi ea, quae uis, uolo.

Et in Persa, actu 2.

- Dij, deaeq. te omnes perdant,

Nisi hodie, si prehendero, defigam in terram colaphis.

Et in Stichos, actu 2.

- Miror, quid fiet:

Nisi, ut periculum fiat, uisam quid uelit.

Et Terentius, Andria, actu 4. sc. 1.

Nescio. nisi deos fuisse iratos mihi scio,

Qui illi auscultauerim. -

Quo in loco Donatus foede errasse mihi uidetur, mutillum locum esse existimans. haec enim dicit: Deest, Quia ut sit, Nisi quia.

Et Eun. actu 3. sc. 4.

- Nequeo satis mirari, neq. conijcere.

Nisi, quidquid est, procul hinc libet prius, quid sit, sciscitari.

Et actu 5. sc. 1.

Nescio. nisi amasse credo Pamphilam.

Et actu 5. sc. 6.

Non dubium est, quin mihi magnum ex hac re sit malum.

Nisi, quia necesse fuit hoc facere, id gaudeo.

Et Heaut. actu 3. sc. 2.

Ioco, an serio, illaec dicat, nescio:

Nisi mihi quidem addit animum, quo lubeat magis.

Et actu 4. sc. 1.

Nisi

SCHOLIA

Nisi aliquid uideo, ne, esse amicam hanc gnati, resciscat senex.

Et Adelph. act. 1. sc. 2.

-dixit, uelle uxorem ducere:

Sperabam iam deferuisse adolescentiam:

Gaudebam. ecce autem de integro. nisi, quidquid est,

Volo scire; atq. hominem conuenire, si apud forum' sit.

Et actu 4. sc. 2.

-Nequeo satis decernere:

Nisi me credo huic esse natum rei, ferundis miseris.

Quo in loco male Donatus.

Et actu 4. sc. 5.

Nescio. nisi, quia tam misere hoc cupio esse uerum, eo uereor magis.

Et Phormione, actu 3. sc. 1

Nescio. nisi Phaedria haud cessauit pro te eniti.

Et actu 5. sc. 7.

Nescio. nisi, me dixisse nemini, id certo scio.

Et Hecyra, actu 1. sc. 2

Quid egerint inter se, nondum etiam scio:

Nisi sane curae est, quorsum euenturum hoc fiet.

Et actu 2. sc. 3.

-Nec, qui hoc mihi eueniat, scio:

Nisi pol filium multis modis iam exspecto, ut redeat domum.

Gellius quoque, lib. x. cap. xii

Item aliud, inquit, quod hercle, an ponerem, dubitavi. ita est deridiculae uanitatis. nisi iccirco plane posui, quod oportuit nos dicere, &c. Et Plinius, lib. xxxv. cap. x. Nisi accitus a rege. Sic enim legendum ex omnib. antiquis libris; non, ut in peruulgatis, Sed. De Graecis autem Aristophanes: Εὐτοί λέγειν ἔμοιγε πάρος ποτε.

πρόν πᾶν πλὴν ἐν μέγιστο δέ δοικα. Et alii.

42.a. Prolatandis consultationibus.) Fuluii liber, Protelandis. Quo modo item 16. 6. idq. *magis olet antiquitatem.*

43.a. Satyram legem) *dictionem*, Legem, sustulimus, veterum exemplarium *auctoritate adducti.*

43.a. Dein, postero die, quasi per Saturam sententiis exquisitis, in deditionem accipitur.) Sic Iustinianus, in praefatione quadam Digestorum: Sparsum, & quasi per Saturam, collectum opus, dicit, utili inutilib. mixto, maxima tamen parte inutilib. deputata. Et Caesarius lib. 2. Omnia in se capit, quasi collecta per Satyram, (*sic enim lego, non, Collectam.*) concessa sibi rerum uaria potestate. Vide & Diomedem; & Festum, a quo miror hunc Sallustii locum iisdem uerbis in uoce Saturae recitari, ex C. Laelii oratione, quam pro se dixit; *eum procul dubio Sallustii sit.*

43.a. Ac potissimum eam dicam, quā in concione, &c.) Fuluii liber, *Ea dicam, quae in concione. nec displicet. nam, si legatur*, Eam dicam, quam in concione: *non uideo, qui possit apte uerbum*, Disseruit, quod subsequitur, *accommodari. quis enim probet hoc loquendi genus*, Orationem dissidere? *liberum tamen cuiq. iudicium relinquo.*

43.b. Quamq. multi.) Fuluii liber, *Quamq. inulti. malo, Multi. & si nec, Inulti, relicio.*

43.b. Obnoxiiis inimicis.) *et si uideo scriptum esse in quibusdam libris, Obnoxiiis inimicis; tamen, Obnoxii, magis probo: pro, Subiecti, subditi, uosmet eorum potestati dedentes. quod Memmius reprehendit.*

44.a. Incendunt per ora uestra magnifice) Fuluii liber, *Magnifici.*

44. In impetio nati.) quidam libri *praepositionem omittunt. utrumq. sententiam habet satis commodam.*

44.b. Maius dedecus est, parta amittere, quam omnino non parauisse.) *similia illa, in Catilina, 22. Virtus,*

Z atq.

atq. sapientia maior in illis fuit, qui ex paucis opib. tantum imperium fecere, quam in nobis, qui ea bene parta uix retinemus. Et in Iugurtha, 69. Nobilitatem certe peperisse, quam acceptam corrupisse, melius est. Et Thucydides, lib. 2. in concione Periclis 2. Αἰχίον, ἔχοντας ἀφαιρῶναι, ἢ κταμένους ἀτυχεῖν.

44. b. V I R V M flagitiosissimum existimo impune iniuriam accepisse.) *suspectus locus.* Quod si, Virum, deleas, quo modo in Gryphianis libris impressum est, haec erit sententia: Tametsi flagitiosissimam rem existimo, ut aliquis iniuriam acceperit impune, idest impunito eo, qui iniuriam ipsam intulerit: tamen, &c. Alii, Viro, reponunt, quod improbo. Impressam lectionem comprobatur Fulvii liber.

45. b. S E C V T I morem imperatoris sui.) Quales, inquit Cicero in epistola, Perivcundae, in Rep. principes essent, tales reliquos solere esse ciues, ut apud Platonem nostrum scriptum est diuinitus. Platonis uerba sunt, lib. 2. de Legibus: Μηδεὶς ὑμᾶς πειθέτω, ὧ φίλοι, ἀλλῇ δ᾿ ἄπῃ, καὶ ῥᾶον μεταβάλλειν ἀν πότε πόλιν, καὶ τὸ νόμος ἢ τῇ τῶν δυνασδόντων ἡγεμονίᾳ. Eadem prope Xenophon, l. 8. de Cyri paedia: Οποῖοί τινες αὖ οἱ προσάται ὧσι, τοῖς τοι καὶ οἱ ὑπ' αὐτῆς ἐπιτοπολὺ γίγνονται. Et Isocrates, ἐν τῷ πρὸς Νικοκλέα, περὶ τῆ βασιλείᾳ: Τὴ τῆς πόλεως ὅλης ἡδὸς ὁμοιῖται, τοῖς ἀρχῇ. Et idem in ea, quae inscribitur, Νικοκλῆς: Φιλεῖ τὸ πλῆθος ἐν τέτοις τοῖς ἐπιτηδύμασι τὸν βίον: διαγεῖν ἐν οἷς αὖ τὸς ἀρχοντας τὸς ἑαυτὸν ὁρᾷσι διατρέποντας.

45. b. C A S S I V S praetor.] *antea in uulgatis libris, Cassius populi R. quod mendosum duxi. itaq. reposui, Praetor, pro, Populi R. non differentib. antiquis notis, quarum ignoratio errorem peperit. nam Praetor scribebatur sic, P R. Populi R. sic, P. R. Praeterea historiam sum secutus. nam Cassius praeturam gerebat. quod ante paucos uersus ostendit Sallustius.*

Sallustius
inspexi, qu
te scriptu
45. b. C
ta in omni
repositi, et
46. b. P
cis post dieb
cum, Pauci
Quod Cice
& 34. 48: 9
47. a. T
tebantur.
tamen, si Pl
neq. lictores
Quib. etiam
magistratum
dens, inquit
consul lict
sine imper
ro, in ep. 7
ut perferri
pidum cui
tem, L. R.
Quem eni
pl. nominat
tione pro C
tum, qui a
tore: Exie
qui tribuni
deinceps e
lib. de clar
tus, ut, nisi
Granium, i
nesciremus

Sallustius. *Cum haec scripsissem, eundem Fuluii librum inspexi, qui coniecturam meam confirmat. nam in eo discrete scriptum est, Cassius pr.*

45. b. QVONIAM se populo R. dedisset.] *sic antea in omnib. uulgatis libris legebatur. Ego, Dedidisset, reposui, ex coniectura.*

46. b. PAUCIS diebus.] *in quibusdam libris, Paucis post diebus. sed perperam: non enim mutatione opus est: cum, Paucis diebus, idem sit, quod, Paucis post diebus. Quod Ciceronis, aliorumq. exempla declarant. Vide & 34. 48: 51. 60. 70: 81.*

47. a. TRIBUNI. Pl. continuare magistratum nitentur.] *Tribunatus pl. magistratus appellatur. proprie tamen, si Plutarcho credimus, magistratus non est; cum neq. lictores habeat, neq. ius dicat, neq. purpura utatur.*

Quib. etiam alia Plutarchus adiungit, ut probet, non esse magistratum. Cum quo sentire uidetur Liuius lib. 1. Ardens, inquit, ira tribunus uiatorem mittit ad consulē, consul lictores ad tribunum, priuatum esse clamitās, sine imperio, sine magistratu. Sed utrumq. refellit Cicero, in ep. 7. lib. 1 fam. cum ait: Quo quidem tempore, ut perscripsi ad te antea, cognoui Hortensium percupidum tui, studiosum Lucillum, ex magistratib. autem, L. Raciliū, & fide, & animo in te singulari.

Quem enim hic in magistratum esse dicit, eum tribunum pl. nominat ep. 1. & 5. lib. 2. ad Q. Fratrem. Et in oratione pro Quinctio, de tribunis pl. Per eum magistratum, qui auxilij causa constitutus est. Et lib. 1. de Oratore: Exierant cum Crasso adolescentes, C. Cotta, qui tribunatum pl. tum petebat, & P. Sulpicius, qui deinceps eum magistratum petiturus putabatur. Et in lib. de claris Oratoribus: Ita tacitus Crassi tribunatus, ut, nisi in eo magistratu cenauisset apud praetorē Granium, idq. nobis narrauisset Lucilius, tribunum pl. nesciremus fuisse. Apud Nonium autem Feneſtella,

Z 2 his

his uerbis: Vt magistratum inierunt tribuni pl. C. Ca-
to Ptolemaeo regi, & Lentulo consuli, assiduis concio-
nib. inuidiam concitare coepit. Et Asconius, idem
significat in commentario Verrinae 11. cum, interpre-
tans illud Ciceronis, Magistratum ineat necesse est no-
nis Decembribus: Eo, inquit, die tribunus pl. futu-
rus. Et idem, in orationem pro Cornelio, C. Cor-
tam legem tulisse, ut tribunis pl. liceret postea alios
magistratus capere, duob. in locis ait. Et ibidem, Ti-
berium Gracchum tribunum M. Octauio, collegae
suo, magistratum abrogasse, tradit. *Mirari equidem
aliquis possit, quod scriptum Plutarchus reliquit,
tribunos pl. purpura non esse usos; cum in oratione
pro Cluentio de tribuno pl. Quinctio legantur
haec: Facite, ut non solum mores eius, & arro-
gantiam, sed etiam uultum, atq. amictum, & il-
lam usq. ad talos demissam purpuram, recordemi-
ni. Verum non est inter eos controuersia. notat enim
Cicero purpuram in Quinctio tribuno pl. tamquam in-
diciu insolentiae, quod amictu uteretur, ceteris tribunis
inuitato.*

47.b. SVBDOLUS eius augere amentiam.] sic & anti-
quus Fuluij liber. *Subdolus tamen reposui; quod ita scri-
ptum in quibusdam antiquis libris comperissem: & argu-
tius uidetur, magisq. Sallustianum.*

48.a. CENTURIO primipili tertiae legionis] Pri-
mipilus, & Primus pilus, non idem sunt. nam Pri-
mipilus, siue Primopilus (utrumq. enim, ut infra ostendam,
ueteres dicebant: unde Primipilaris, apud Quinctilia-
num, lib. vi. Plinium epist. lib. x. & apud Suetonium
in Tiberio, & Spartianum in Pescennio Nigro, Primo-
pilus autem in antiquo lapide reperitur) Centurio primus
fuit inter decem centuriones triariorum, Primus pilus au-
tem non centurio, sed centurionatus, fuit, quem ordinem cen-
turio Primipilus ducebat. Vtriusq. subiungam exempla, et
centurio-

centurioni
quia duo g
lapidib. /
Primipilo
tio, muli
nius alter
muscentur
Idem lib. 8
rios erant
rum altera
etiam Dic
E' vòs 77
vos, h' tāt
xellōuē
tōs h' yuōn
Quibus uer
dre sexagin
tius, eum Ac
2. demonst
sent in legi
nib. instit
Triarū, ae
mus centu
rum centu
Principum
Dionysiu
id perquam
ratim singu
rent. Quoc
hostib. fuisse
pugna, host
do uicti, seq
eportebat, c
rent. is aut e
cum aquilae

centurionis primum, deinde ordinis. Exemplorum autem quia duo genera sunt, quae ex libris, quaeq. ex antiquis lapidib. sumuntur; primum a libris ordiar. Caesar, de Primipilo centurione, lib. 2. Bel. Gal. Primipilo P. Sextio, multis uulnerib. confecto. Liuius lib. 7. P. Saloni-
 nus alternis prope annis & tribunus militum, & primuscenturio, erat, quem nunc Primipilum appellant. Idem lib. 8. Duo Primipili ex utraq. acie inter Triarios erant. Valerius lib. 1. cap. 6. de prodigijs: Aquila-
 rum altera uix conuelli a primipilo potuit. Addam etiam Dionysij Halic. Graeca uerba, quae sunt lib. 19. Εὐὸς τῶν ταγματῶν τῇ λαμπροτάτῃ ἀρχῇ κεκοσμημέ-
 νος, ἢ τὰς ἐξήκοντα ἑκατονταρχίας ἐπεσθατε, καὶ τὸ κελεύμενον ὑπηρετεῖν, κέλευε νόμος. τέτρες Ῥωμαῖοι τὰς ἡγεμόνας τῇ πατρὶω γλώττῃ Πριμοπίλους καλεῖσιν.
 Quibus uerbis intelligitur, centurioni Primipilo solitas ob-
 dire sexaginta centurias, id est, totam legionem. Et Vege-
 tius, eum Aquilae praefuisse, quod erat signum legionis, lib. 2. demonstrat. Cuius potestatis ea ratio fuit; quia, cum es-
 sent in legione tria militum genera, denis singula centurio-
 nib. instituta, Hastati, Principes, Triarij; & ceteris omnib. Triarij, aetate, usu, fortitudine praestarent; eo fiebat, ut pri-
 mus centurio Triariorum non modo reliquis nouem Triario-
 rum centurionibus, uerum etiam reliquis Hastatorum, & Principum, centurionib. imperare posset. Propterea dixit Dionysius, eum sequi solitas sexaginta centurias. uerum id perquam raro factum opinor; quippe cum in praelijs sepa-
 ratim singuli ordines, Hastati, Principes, Triarij, pugna-
 rent. Quod si & Hastati, & Principes, loco moti, fusiq. ab hostib. fuissent; tunc Triarij, fugientib. exceptis, renouata pugna, hostes inuadebant, eosq. Hastati, & Principes, mo-
 do uicti, sequebantur. ita, permixtis ordinibus, unum esse oportebat, cuius uoluntati, & imperio, milites omnes pare-
 rent. is autem Primus centurio, id est Primipilus, fuit: qui cum aquilae praefisset, ut ait Vegetius, & inter centurio-

ues Triariorum primum locum obtineret ; iure omnib. reli-
quorum quoq. ordinum centurionib. imperabat . Quod &
Plinius lib. 22.c.6.declarat.inquit enim : Primum pi-
lum capeffens sub Catulo, exclusam ab hoc legionem
suam hortatus, tribunum suum, dubitantem per ca-
stra hostium erumpere, interfecit, legionemq. edu-
xit. Quib. uerbis constat, eum, qui primum pilum duceret,
primum locum in legione, post tribunum militum, obtinere
solitum. Liuius quoq. honoratiores ceteris centurionib. in-
dicat fuisse primipilos, cum ait lib.42. Cum tribuni mi-
litum centuriones, sed primum quemque, citaret; tres
& uiginti centuriones, qui primos pilos duxerant, ci-
tati tribunos pl. appellarunt. Quemadmodum autem
Primipili primum locum inter omnes suae legionis centu-
riones obtinebant: sic primae legionis Primipili honore prae-
stabant omnib. ceterar. legionum Primipilis. Propterea
Sp. Lignstino, qui antea quater pilum duxerat, primus pi-
lus in legione prima uirtutis causa est assignatus. Quod
apud Liuium scriptum est, eodem libro.

Haec, ex libris: Nunc lapidum testimonia sub-
scribamus.

Fulginei.1.

Fulginei. I

P. AELIO. P. F. PAPIR

MARCELLO . CENT

FRVM. SVB . PRINCIPI. PE
 PEREGRINORVM . . . ADSTATO
 ET. PRINCIPI . ET . PRIMIPILLO
 LEG. VII. GEN. PIAE. FEL. ADLEC
 TO . . AD. MVNERA. PERAEFF
 LEGG. VII. CLAV. ET. PRIMAE
 ADIVTRICIS. . V. F. FLAMINI
 LVCVLARI. LAVREN. LAVINA
 PATRONO . . ET . DECVRIONI
 COLONIAE. APVLESIVM. PATRONO
 CIVITAS . FORO FLA. FVLGINIA
 ITEMQVE. IGVVINORVM. SPLEN
 DIDISSIMVS. ORDO. FOROFLAM
 CVIVS. DEDICAT. DECVRIONIBVS
 ET. LIBERIS. FORVM. PANEM
 ET. VINVM. . . XX. N. ITEM
 MVNICIPIBVS. . . IIII.N. DEDIT

Sorae, ad D. Restitutae. 2

L . FIRMIO. L. F.

PRIM. PIL. TR. MIL

IIII. VIR. I.D

COLONIA . . DEDVCTA

PRIM. PONTIFICI

LEGIO . . IIII . SORANA

HONORIS . . ET . VIRIVTIS

CAVSSA .

Z 4 Capuae,

SCHOLIA

Capuae, ad D. Vincentij. 3

PAVLO . AEMILIO .

PRIMIPILLO . BIS

PRAEFECTO . EQVIT

TRIBVNO . CHORTIS

IIII . PRAETOR

SENECIO .

Romae, in domo Caesia. 4

M. Pompeio . M. F. Ani . Aspro

7. Leg. xv. Apollinar. 7. Coh. III. Pr

Primop. Leg. III. Cyren. Praef. Castr

Leg. x x. Victr

Atimetus . Lib . Pullarius

Fecit. et. Sibi. et

M. Pompeio. M.F. . Et. CInciae

Col. Aspro . Saturninae

Filio. suo. et . Vxor. I. suae

M. Pompeio. M. F. Col. Aspro. Filio. Minori

Venafri, post tribunal altaris maioris Epi-

scopatus. 5

Sex . Aulieno . Sex. F. Ani

Primopil . II. Tr. Mil

Praef . leuis . armat

Praef. Castr. Imp. Caesar. Aug

et. Ti. Caesaris . Augusti

Praef. Classis. Praef. Fabr

II. Vir. Venafri . et. Foro. Iuli

Flamini . Augustali

Nedymus . et . Gamus . Lib

Seno-

Senogaliae . 6

P. F A . Primopilo
 Spectatae . uirtutis . equestris . ordinis . u
 Patribus . et . Plebi . grato
 Ob . gratam . adolescentis
 indolem benemeritam
 Saxum Dedit

Parmae . 7

.
 PRAEF. LEG. XX. VALEN
 VICTR . PRIMOP . LEG
 X. GEMIN. PIAE. FIDEL
 CENT. LEGION. IIII. SCY
 THIC. XI. CLAVD. XIII. GEM
 VII. GEMIN
 PATR. COL. IVL. AVG. PAR^M
 PATR MVNICIPIORVM
 FORODRVNT . ET. FORO
 NOVANORVM. PATRON. COL
 LEGIOR. FABR. ET. CENT. ET
 DENDROPHOR . PARMENS
 COLLEG. CENT. MERENTI

Tarra-

Tarraconae . 8

Templum . hoc . Sacrum . Her
 Augusti Nomen Felix
 Remaneat . Stirpis suae laetetur
 Parens. Nam. Quom. Te. Caesar. Te. M
 Exposce. Deum. Caeloque Reperies . . .
 Mundum. Reges. sint. Hei. tu . . et . . sorte . . .
 Huic. Imperent. Negantq. Nos. felicibus. uo-
 (teis. sueis
 L. Aurelius. L. F. Pal. Rufus. Primopilaris
 xvi. Militaris. sec
 Imp. Caesaris.

In Hispania . 9

L. AVRELIVS. L. F.

PAL

RVFVS

PRIMOPILARIS

LEG. XVI

H. S. E

DE ordinis ductore, qui Primipilus, uel Primopilus, uocabatur, diximus. Nunc de ipso ordine, qui Primus pilus, non Primipilus, aut Primopilus, appellabatur, ea, quae scripta sunt a ueteribus, afferamus. Caesar lib. 3. Bel. Gal. P. Sextius Baculus, primi pili centurio. Idem planius etiam, lib. 5. Baluentius anno superiore primum pilum duxerat. Et lib. 6. Sextius primum pilum apud Caesarem duxerat. Et lib. 1. Bel. ciu. L. Pupius, primipili centurio. Et lib. 3. Scaeuam, centurionem, ab octauis ordinib. ad primum pilum traduxit. tametsi mendose in uulgatis libris, in eo loco, legatur, Primipilum. nam in antiquo Borromaei Cardinalis libro est, Primum pilum. Et ibidem, infra: Crastinus primum pilum superiore anno in legione decima duxerat. De hoc ordine significasse eundem puto lib. 5. Bel. Gal. cum dixit: Erant in ea legione centuriones, qui iam primis ordinib. appropinquarent, T. Pulsio. & L. Varenus. Et Tacitus, lib. x i x. Occisi sex primorum ordinum centuriones. Et Liuius, lib. 7. Septimum primum pilum iam Tullius ducebat. Et lib. 8. ubi de acie tertia loquitur. Sub signis quindecim ordines locabantur: ex quib. ordo unusquisq. tres partes habebat: earum unamquamq. Primum pilum uocabant. trib. ex uexillis constabat. Cum dicimus etiam, Centurio primi pili; idem ualet, ac si dicamus, Centurio, primum pilum ducens. quod ostendit Sallustius, hoc in loco. Et Velleius, lib. 2. Primi pili centurionem, nomine Vibillum, fuste percussit. Liu. 1. 2. Populus dedicationem aedis dat M. Plaetorio, primi pili centurioni. Suetonius in Caligula: Nonnullis centurionibus, ante paucissimos, quam consumaturi essent, dies, primos pilos ademit, caussatus senium cuiusq. & imbecillitatem. Et Valerius, lib. ix. Dedicatio aedis Mercurij M. Plaetorio, primipili centurioni, data est. Et Tacitus, lib. xii i. Curam praesidiorum Pactio Orfito, primi pili honore

S C H O L I A

honore perfuncto, mandat. Et lib. xix. Aquilam Attilius Verus, primi pili centurio, seruauerat. Et Plinius, lib. 22. cap. 6. Primum pilum capeffens, legionem eduxit. *Haec ex historia. Sed a Cicerone quoque tria suppetunt huiusce generis exempla. Epist. 20. lib. 5. ad Atticum: Cohortem primam totam perdidit, centurionemque primi pili, Asinium Detonem. Et in oratione pro Balbo: L. Marcius, primi pili centurio, cum Gaditanis foedus icisse dicitur. Et in Antonium, oratione xxi. Cum Aquilae primi pili nummos aureos daret. Quo loco subaudiri, Centurioni, non dubito: alioqui legendum putarem, Aquilae primipilo. Constat igitur ex Caesare, Sallustio, Cicerone, Liuiio, Velleio, Suetonio, Valerio, Tacito, Plinio, ordinem in militia fuisse Primum pilum: de quo lapidum testimonia non habemus: ordinis autem ductorem fuisse Primipilum, & lapidibus, & libris, probatum iam est. Quæri potest: cum Primipilus, quem fuisse primum in Triarijs centurionem, Liuius maxime teste probauimus, qui eum tribuno mil. honore proximum locat, quib. nominib. reliqui nouem Triariorum centuriones appellarentur. Opinor, numero distinctos fuisse, ut post Primipilum diceretur, Centurio secundi triarij; post hunc autem, Centurio tertij triarij; eademque ratione, usque ad decimum. Et, cum dixit Caesar, Ab octauis ordinib. ad primum pilum Scaeuam traduxit: indicat, opinor, Scaeuam, e centurione octauj triarij, primum centurionem, idest primipilum, ob uirtutem, esse factum. Sic Primus hastatus, pro primo ordine hastatorum, a Caesare nominatur lib. 2. bel. ci. Cecidit, inquit, Q. Fulginius, ex primo hastato legionis xii. qui, ob eximiam uirtutem, ex inferiorib. ordinib. in eum locum peruenerat: idest, a decimo hastato, per omnes reliquos ordines, usque ad primum. Et Cicero, lib. 1. de Diuin. Signifer primi hastati signum loco mouere non potuit. Eadem ratione Primus princeps uocabatur primus ordo inter principes;*

cipes; sic secundus, tertius, &c. in Ciceronis ad M. Brutum epistola: Nasennius, Cretensi bello, Metello imperatore, octauum Principem duxit. Transibant autem centuriones uirtutis gratia ab inferiore ordine ad altiore; ut, a decimo hastato, ad nonum; a nono, ad octauum; &c. usq. ad primum: a primo uero hastato non ad decimum principem, sed ad primum; nec deinde a primo principe ad decimum triarium, sed ad primum, qui priscis temporib. uocabatur primus centurio; posterioribus, Primipilus, ut Liuij uerbis ostendimus. Hanc mihi coniecturam de centurione primi hastati ad ordinem Primum principem traducto, Liuius affert; apud quem lib. 42. ita loquitur Sp. Ligustinus: Hic me imperator dignum iudicauit, cui Primum hastatum prioris centuriae assignaret: tertio iterum uoluntarius miles factus sum in eum exercitum, qui aduersus Aetolos, & Antiochum regem, est missus a Man. Acilio mihi Primus princeps prioris centuriae est assignatus. De Centurione autem primi principis, ad ordinem primi pili traducto, sic Vegetius, lib. 2. uetus consuetudo tenuit, ut ex primo principe legionis promoueretur Centurio primi pili. Haftenus recte Vegetius. Quod autem subiungit, in eo mutatam Militiae rationem declarat: ait enim: Qui non solum Aquilae praeerat, uerum etiam quattuor centurias, id est, quadringentos milites, in prima acie gubernabat. primum, non quattuor centurias, uerum unam tantum, gubernabat Primipilus. Erant in Triarijs, quot Manipuli, totidem Primipili; qui antea, ut lib. VII. scripsit Liuius, primi centuriones appellati fuerant. In hoc igitur ualde a Polybio, cui plurimum in historia tribuo, Vegetius dissentit. Quod si Centuria Manipulus est, ut equidem facile credo; quia Centuriones, qui Manipulis praeerant, nominabantur: non intelligo, qui potuerint in quattuor centurijs milites esse quadringenti. Concedam, priscis illis temporibus,

tribus, cum Roma Reg. . . . etiam aliquanto post,
centenos fuisse milites in centuria; sed, quo tempore aduer-
sus Latinos Romani T. Manlio Torquato, & P. Decio cos.
dimicarunt, in singulis hastatorum, principumq. manipu-
lis erant milites sexageni; praeterea centuriones duo, uexil-
larius unus: Triariorum autem 180, & centuriones item
duo, uexillarius unus: totidemq. & Rorarij, & Accensi, in
eodem, cum triarijs, manipulo. nam in tertia acie quindecim
manipulos Liuius constituit: quos etiam Ordines uo-
cat: singulosq. diuidit in partes tres, Triarios, Rorarios,
Accensos. Age, Liuianos manipulos omittamus: de ijs cogi-
temus, quos Polybius denos quidem in singulis militum ge-
neribus, idest in hastatis, principibus, triarijs, diuerso ta-
men militum numero, constituit. singulis enim Hastatorum,
& Principum, manipulis milites attribuit cxx; Triario-
rum autem manipulis dimidium, idest lx. Ita neq. Vege-
tio cum Liuiio, aut Polybio; neq. rursus inter Liuium,
& Polybium, conuenit. Quid, quod primum pilum in
acie prima statuit Vegetius, contra quam Liuius, & Po-
lybius, qui locum ei postrema in acie inter Triarios assi-
gnat. nimirum diuersis temporib. magna rei militaris fa-
cta commutatio est. Nec enim perpetuo mansit ea militiae
ratio, quam a Polybio, qui cum Africano minore ui-
xit, explicatam uidemus. Ille pilum solis uelitib. tribuit,
hastatis autem, & principibus, ueruta bina; triarijs, neq.
pilum, neq. ueruta, sed hastam, praeter gladium: Caesar
autem, lib. iii. Bel. ci. (ut uno contenti simus exemplo,
cum suppetant multa) iacta esse pila, significat, ab ijs, qui
cum Crastino euocato contra Pompeianos procurrerunt: quos
non fuisse uelites, qui minimae fortitudinis erant, osten-
dit non obscure: ait enim: Electi milites eum circiter
cxx. uoluntarie eiusdem centuriae sunt profecuti.
Et omittam, quod legionem C. Marius auxit ad militem sex
millia: ut is esset ordinarius numerus, qui antea fuerat quat-
tuor millia ducenti; quod Polybius memoriae prodidit.

48.b. C. MAMILIVS Limitanus.) alij, *Limentanus*, quod mendosum est. Sincerum autem, *Limitanus*, aut *Limetanus*: cum, & E, uicissim ueteres usurpauerint. Est autem hic C. Mamilius is, qui legem Mamiliam celebrem tulit de Limitibus, cuius mentio est in libro de Limitib. agrorum, & apud Ciceronem de Legibus, & in Bruto. Nummum praeterea argentum ipsi uidimus apud clarissimum uirum, Andream Lauretanum, patricium Venerum, in quo est, C. MAMIL. LIMETAN.

50. a. ALIA omnia sibi cum collega communia ratus.) *Communia*, Fuluij liber non habet.

51. a. COCTVM cibum.) Valerius, lib.2. cap.2. Namq. lixas, inquit, e castris summouit, cibumq. coctum uenalem proponi uetuit: in agmine neminem militum ministerio seruorum, iumentorumque, ut arma sua, & alimenta, ipsi ferrent, uti passus est. castrorum subinde locum mutauit: eadem, tamquam Iugurtham semper adesset, uallo, atq. fossa, amplissime cinxit.

51. a. CERTIOR Romae factus) Roma, legitur apud Nonium, haec recitantem in, Innocentia.

51. a. IAM antea experimentis cognitum erat] Sic Tacitus: Experimentis cognitum est, Barbaros malle Romam petere reges, quam habere.

51. b. ITEM funditorum, & sagitt.) Dehinc, pro, Item, est apud Nonium, haec recitantem in Commentariolo de genere armorum.

52. a. HUMID arido, atq. arenoso.) sic legit Priscianus lib. XI IX. nec omnino discrepant ueteres libri. Quem locum ab alijs quoq. iam animaduersum, ac notatum, uideo.

53. a. POST principia habere.) sic Sisenna, hist. lib.3. apud Nonium: Post principia paullatim secedunt, atq. inde fugae se mandant. Quo in loco mendose, Post ricipia legitur. Sic & Gnatho Terentianus,

mus, actu 4. sc. 7.

Tu hosce instrue: hic ego ero post principia: inde omnib. signum dabo.

Et C. Gracchus, apud Gell. lib. xv cap. x i i. Sed in conuiuio liberi ueltri modestius erant, quam apud principia. *sic enim est legendum: non, ut in uulgatis, Principem.* Et Cicero ad M. Brutum: Spes libertatis nusquam, nisi in uestrorum castrorum principiis est. *Quo in loco male quidam, Praesidijs, pro Principijs.* Et Varro, de re rust. lib. i i i. cap. 4. Ego uero, ut aiunt, post principia in castris.

59. a. DOMI modicus.) *respuo, quod a quibusdam legitur, Domi pudicus. nam & sententia recipit, Modicus; & uero ita recitat Nonius in uerbo, Modicus.*

63. a. INTERDUM, somno excitus, arreptis armis, tumultum facere.) Apud Diomedem lib. i. c. 4. ita scriptum est: Interdum, experrectus somno, arreptis armis, tumultum facere.

65. a. IMPARES magnitudine, pari natura.) Seruius, in Virg. Aen. lib. i. Impares magnitudine, pares natura. *Vtrouis modo legas, parui refert.*

66. b. PRETIUM fore.) *sic reposui, ex plerisque antiquis libris. Quo modo locutus, Si: Fuerit mihi pretium eguisse aliquando amicitiae tuae. Et Tacitus i. Germanico pretium fuit, conuertere agmen. Et 2. Res, eo anno prolatas, haud referrem, nisi pretium foret. Fuluij tamen liber, Operae pretium fore. Ego dictianem, Operae, induxi, aliorum ueterum librorum auctoritate adductus.*

67. b. MILITIAE.) *sic antiquus Fuluij liber. in uulgatis, Militia. Sed antiquus loquendi modus, Domi, militiaeque, adduxit me, addita praesertim ueteris libri auctoritate, ut locum mutarem.*

68. b. NATVRAM unam, & cōmunem, omnium.) Euripides: Τὸ γὰρ πάλας καὶ πρῶτον ὅτ' ἐγερόμεθα διὰ
ἡ ἔκρι-

Ἦ ἔκρινεν αὖ τοῦτ' αὖ ἑρπύλλας, ὁμοίαν χθονὶ ἀπασιν ἔξε
παῖδ' ἄστυν ὅφιν ἰδίον ἔσσαν ἔχομεν.

68. b. FACIANT idem maiorib. fuisse non defuere,
qui, & sententiam, & loquendi genus, ignorantes, hunc lo-
cum deprauare conati sunt; arbitrati, pro, Faciant, legen-
dum, Faciunt: quasi dixerit Sallustius, Eodem modo ma-
iores suos despiciunt, sicuti me. quod aperte falsum est, &
pulcherrima sententia deteriore commutatur. Est autem ho-
rum uerborum haec significatio: Si me iure despiciunt, fa-
ciant idem, quod maiores sui fecere: id est, imitentur maio-
res suos in recte factis: non enim debent & me despi-
cere, & maiores suos non imitari. Graeca loquendi ra-
tio, parum explorata, sententiae tenebras offudit. Sic lo-
cutus ante Sallustium Lucretius, post Horatius. Lu-
cretius lib. 2. - animalia cum sint, Atq. animalibu' sint
mortalibu' una eademque. pro, unum, & idem, quod ani-
malia mortalia sunt. Et lib. 3.

- quor. unus Homerus

Sceptra potitū, eadem alijs sopitū quiete est.

pro, eadem, qua alijs.

Et lib. 4.

Nempe eadem facit, & scimus facere omnia turpi.

pro, eadem, quae turpis.

Horatius autem, in libro de Arte poetica, ad Pisones:

(sic enim malo nominare, quam, ut quidam, epistolam,
ex Quintiliano lib. 8. c. 3. Prisciano, Diomede lib.
3. c. 1. Donato in Terent. Adelph. act. 5. sc. 4. Seruio
in Virg. Aen. lib. 1. & Probo, et si Carisus lib. 2. aduer-
setur.)

Inquitum qui seruat, idem facit occidenti.

pro, idem, ac si occideret.

De Graecis autem, Sophocles in Aiacē:

μηδὲ δ' ἐταῖροι τὰντὰ τῇ δ' ἐμοὶ τὰδε
τιμᾶτε.

Et in Tyranno.

ΑΛ

- 8v

— ἦν γὰρ εὐρεθὴ λέγων
σοὶ ταῦτ', ἐγὼ γὰρ ἀνέκπερδύοιμιν πάθος.

Euripides quoque, apud Gellium, lib. xii. cap. xxi. v.

Δὶς ταυτὸν ἡμῖν εἶπεν ὁ σοφὸς Αἰχυλός,

Ἡὼ γὰρ εἰς γῆν φησὶ, καὶ κατέρχομαι.

Ἡὼ δ' ταυτὸν ἐστὶ τῷ κατέρχομαι.

Νὴ δ' αἰσπερ εἴ τις εἴποι γειτονί,

Χρῆσον σὺ μάκτραν, εἰ δὲ βέλη, κάρδοπον.

Et Xenophon, in Cyri Paedia, sic:

Τὸ αὐτὸ ἡμῖν παρὶς δέτα. Et infra in eadem saepe. Item

Isocrates Ἀπολλωνιάτης, in oratione πρὸς Δημόνικον.

Ταυτὰ πάχει τοῖς ἄρμασι. Et Aristoteles, in libro de

Arte poetica: Αὐτὸς ἀνείημιμητὴς Ομήρῳ Σοφοκλῆς.

Et Rhet. lib. 3. Εφ' ὃ δὲ, ἐκεν σὺ ταυτὰ τέτοις ἔδε.

69. b. ILLIS artificio opus est, ut turpia facta ora-

tionem tegant.) Thucydides, lib. 3. Ποιήσατε δ' τῆς ἑλ-

λησι παράδειγμα, ὃ λόγων τέτοις ἀγῶνας προδίδοντες,

ἀλλὰ ἔργων: ὧν ἀγαθῶν μὲν ὄντων, βραχεῖα ἢ ἐπαγγε-

λία ἀρκεῖ. ἀμαρτανόμένων δ', λόγοι ἐπέσι κοσμηθέντες

προκαλύμματα γίνονται.

70. b. NEQ. quisquam parens liberis, uti aeterni

forent, optavit, magis, uti boni, honestiq. vitam exi-

gerent.) Sumpsit haec ex Platone in Epitaphio: Οὐ γὰρ

ἀθανάτους σοῖσι παῖδας ὄχοντο γενέσθαι, ἀλλ' ἀγα-

θὺς, καὶ εὖ κλέεσθαι.

70. b. PLURA dicerem, Quirites, si timidis virtu-

tem uerba adderent.) in Catilina, 26: Compertum e-

go habeo, milites, uerba uirtutem non addere, neq.

ex ignauo strenuum, neq. fortem ex timido, exerci-

tum oratione imperatoris fieri. Et Xenophon, lib. 3.

Κύρις παιδείας: Οὐδεμία γὰρ οὕτως ἔσαι καλὴ παρὰ

νεσις, ἥ τις τοὺς μὴ ὄντας ἀγαθοὺς, ἀν' ἡμέρον ἀκούσαν-

τας, ἀγαθοὺς ποιήσει.

70. b. A. MANLIUM) Manilium, Plinius nominat

lib. xxxii. cap. i

71. b. Nē q. belli patrandi cognouit. Sic Priscianus legit; *subaudiens, Causam: sic & antiquus Fuluij liber. Quo modo & Liuius lib. v. & Hirtius de bello Alexandrino locuti sunt. quod ab alijs quoq. animaduersum est. His uerbis haec est subiecta sententia: Neq. ad bellum patrandum pertinere cognouit.*

73. b. MORE humanae cupidinis, ignara uisundi.) *pro, uisundie ea, quae ignorantur. Sic Gellius, lib. ix. cap. xii. & Nonius, in uerbo, Ignarus, recitant. Quo modo Virgilius locutus lib. x. Ignarum Laurens habet ora Mimanta. Et Tacitus lib. 2. Per occulta, & uigilib. ignara. Et lib. 3. Non sibi quidem ignara, quae uulgabantur. Et lib. xii. Nihil tam ignarū barbaris, quam machinamenta, & astus oppugnationum. Et idem Sallustius, 54. a. Regio, hostib. ignara. Gnarus item, pro Cognitus, apud eundem Tacitum: Idq. nulli magis gnarum, quā Neroni. Et, Campos madentes, & iplis gnaros.*

75. a. SULLA gentis patriciae nobilis fuit, familia prope iam extincta.) Seruius lib. Aen. vii. Sulla patriciae gentis fuit, familia iam extincta &c.

(75. a. De uxore potuit honestius consuli.) Valeriā enim, in theatro lasciuie nimis blandientem, senex ipse, uxorem duxit. Plutarchus.

75. b. Vix decima parte die reliqua.) antea in uulgatis, Diei, legebatur, quemadmodum est in Fuluij libro. Die, emendauit, ex Prisciano lib. iix. & Gellio lib. ix. cap. xiv. cuius haec sunt: Ego in Iugurtha Sallustij, summae fidei, & reuerendae uetustatis, libro, Die, casu patrio, scriptum inueni. uerba haec ita erant: Vix decima parte die reliqua. non enim puto argutiolam istam recipiendam: ut, Die, dictum, quasi, Ex die, existimemus. Supra quoque, 54. a. Et iam die uesper aderat, pro, Diei. non enim assentior Fuluij libro, in quo, Diei, scriptum est: tamen littera, quasi errasset librarius in scribendo, superscripta. Et 74. 2. Quae dubia nisu uidebantur.

bantur. Sic enim habent quidam ueteres libri. Et 80.
a. Vbi castra locata, & die uesper erat. Quo item in loco,
Diei, habet Fuluij liber. Acie quoque, pro Aciei, dixit
idem Sallustius. historiarum libro primo: quod pater
ex Prisciano, Seruio, & Probo. Et Horatius Od. 7.
lib. 3. Constantis iuuenem fide, pro, fidei. Et Sat. 3. lib.
1. Commissa fide. Item Virg. Georg. 1. Libra die, so-
mniq. pares ubi fecerit horas. Et Aen. lib. 1. Munera,
laetitiamq. die. Fide quoque, pro Fidei, dixisse Plau-
tum in Aulularia, testatur Carisius, Instit. gramm. lib.
1. Plancus item, ad Ciceronem: Quo obside, fide, il-
lius, & societatis in rep. administranda uteretur.

76.a. PARS equos adscendere.) Fronto, Escendere, legit.
in quo suspicarer mendum inesse, nisi ab eo litterarum ordi-
nem seruatum uiderem. haec enim recitat in uerbo, Escendo.

76.a. OBTRUNCARE multos.) sublato uerbo, Alios,
quod in uulgatis libris erat, in quib. legebatur, Alios ob-
truncare, multos contra &c. mutata etiam distinctione, lo-
cum, ut opinor, illustravi. quam correctionem eidem Fuluij
libro deberi, fatendum est.

76.b. DEIN custos pleno gradu in collem subducit.)
Apud Nonium, Cunctos, legitur, haec recitantem in uer-
bo, Subduco. De pleno autem militum gradu, uidendus Ve-
getius, lib. 1. cap. ix. & ep. Trebonij 16. lib. xii.

76.b. TUBICINES simul omnes signa canere.) pro,
Signa, erat in uulgatis libris, Tuba. est autem absurdum,
si dicas, Tubicines tuba canere. nam, si Tubicines sunt,
quis dubitet, quin Tuba canant? itaq. reposui, quod scri-
ptum uidi in antiquissimo Fuluij libro. Tubicines
autem signa canunt, cum tubarum clangorem spiritu ex-
citant. Paulo ante dixit, Ne signa quidem canere
iubet. Et, in Catilina, 27. b. Signa canere iubet.
utroq. enim modo dici potest, Signa canunt; ut, Signa,
sit nominandi casus: &, Tubicines signa canunt; ut sit
accusandi casus. Tubaero signa uocantur, quia mili-
tib,

tib. signum dant, quid eis agendum sit. nam, si referre, aut inferre, pedem oportet; si consistere, aut locum, ordinem, mutare: uarie signa canunt.

78.b. IAM a p̄icipio inopi.) *Inopi, non legitur in quibus dā antiquis libris. & sane abesse potest, incolumi sententia.*

79.a. COPIA facta mittendi.) *uerbum, Mittendi, sustulimus, tamquam glossema; opinionem nostram confir- mante Fuluii libro.*

79.b. NAM etiam tum largitio multis ignota erat: munificus nemo putabatur, nisi pariter uolens.) *Haec, ex Pacuuii Duloreste, a Nonio recitari uideo, in uerbo, Munes: ut fortasse uel a Pacuuius Sallustius hoc sumpserit; uel aliquid in Nonio desideretur. in quo etiam pro, Nam etiam tum, Animum quae tum, mendose legitur.*

80. a FVNDITORVM, Baleariorum.) *rectius in aliis libris, Funditorumq. Balearium. eos enim nominat Caesar de Bello Gall. l. 2. & Plinius l. 3. c. 5. ait, Baleares insulas funda fuisset bellicosas. Funda autem ibi, ut ait Seruius, reperta est.*

80.b. AB inermis pedibus.) *antea, Inermibus. Ego, Inermis, reposui, ex Nonio, haec recitante in Cōmentariolo de mutata declinatione. Facile autē est cōiicere, homines ip̄eritos, antiquae uocis insolētia offesos, supposuisse aliā, quae ad illius similitudinē proxime accederet.*

81.b. SED ego cōperior, Bocchū non magis Punica fide, quā ob ea, quae praedicabat, &c.) *sic emendavi, ex Fuluii libro, et Prisciano lib. 8. Quo modo supra locutus, 50: Metellū, magnū, & sapientē uirum, fuisse cōperior. Et Tacitus, iv. Hunc ego Lepidū tēporib. illis grauem, & sapientē uirū fuisse cōperior. Sed & Gellius, lib. 3. cap. 2. Verū, inquit, esse cōperior, quod quosdā, bene litteratos hoīes, dicere audiui. Vide Diom. l. 1. c. 4. de differ.*

83. a. VVLTV, colore, ac motu corporis, pariter atq. animo uarius.) *Fuluii liber: Vultu corporis pariter atq. animo uarius. Seruius, Aen. vii.*

AA 3 Vultu,

Vultu, & oculis, pariterq. animo uariis. Alij: Vultu pariter corporis, atq. animo uariis.

83.a. *QVAE* scilicet, tacente ipso, occulta oris immutatione, patefecisse.) Fuluij liber: *Quae scilicet, tacente ipso, occulta pectoris specie oris patefecissent.* Alij: *Quae scilicet, ipso tacente, occulta pectoris oris immutatione patefecisse.* Vale: *Quae scilicet, tacente ipso, occulta oris immutatio patefecit.* Vel: *Quae scilicet, tacente ipso, occulta cordis, specie oris, patefecissent.*

83.a. *ADVERSVM* Gallos.) immo, Cimbros. Liu. lib. 7. Vel, Cimbros, & Teutontes. Val. l. 4. c. 7. & Vell. l. 2.

83.a. *EA* tempestate spes, atq. opes, ciuitatis in illo sitae.) Antonij Casarij, Caesenatis, & Pauli Hyantaphij, Sabini libri duo scripti, *Ex ea tempestate, habent.* Praeterea, *Sitae erant, non, Sitae, aly iudicent, impressa lectio mihi quidem satis lepidi uidetur.* Quo modo locutus & Sulpicius Seuerus, Sacrae historiae lib. 1. de Iosepho: *Ea tempestate spes, atq. salus, Aegypti in illo sitae erant.*

IN ORATIONEM

LEPIDI

85.a. *RELEGATI* in paludes.) haec Fronto ex primo historiarum in, *Relegat in illum locum: in quo, pro, Relegati, Relegat, mendose legitur.*

85. a. *RES* secundae 'mire sunt uitij' obtentui.) Seneca Controuersiarum lib. v. contr. 25. Cum sit praecipua in Thucydide uirtus breuitatis, hac eum Sallustius uicit, & in suis illum castris cecidit. nam in sententia Graeca, tam breui, habes, quae saluo sensu detrahas: deme uel . . . uel . . . deme; constabit sensus, etiam si non aeq. comptus, aeq. tamen integer. at ex Sallustii sententia nihil demi, sine detrimentis sensus, potest. Titus autem Liuius tam iniquus Sallustio fuit, ut hanc ipsam sententiam & tamquam translata, & tamquam

tamquam
re Thuc
non tin
ci, si an
ex cuius
rendum e
Demoli
due in m
6m7.07
val 007
M4074

I

88.a.
hunc lo
cit. Apu
fir, Obreg
88. a
nes om
firu decu

I

90.b
fius Sic
libro f
90.b
ex 3. hi
91. a
gistratu
nis plebe
letur, &

tamquam corruptam, obijceret Sallustio. nec hoc amo-
re Thucydidis facit, ut illum praeferat: laudat, quem
non timet; & facilius putat, posse a se Sallustium uin-
ci, si ante a Thucydide uincatur. Haec Seneca:

ex cuius uerbis admonemur, Thucydidis locum nobis quae-
rendum esse, quem Sallustius imitatus est. Eadem apud
Demosthenem sententia, qui & ipse Thucydidem assi-
due in manib. habebat, Olynth. 2. Ἀλλ' εἶμαι, νῦν μὲν
ἐπιπροτεῖ τοῦτοισ τὸ κατὰ τοιοῦτον. αἱ γὰρ δ' ὡραζία δει-
νὰ καὶ συγκρίψαι, καὶ συστιάσαι τὰ τοιαῦτα ὀνειδῖν. εἰ δὲ τὸ
πλείονος, τότε ἀκριβῶς αὐτοῦ πάντ' ἐξετάσθηται.

IN . ORATIONEM PHILIPPI

38.a. TORPEDO animos oppressit.) Priscianus;
hunc locum ex 1. hist. recitans, cum lectione impressa fa-
cit. Apud Nonium uero, in uerbo, Torpedo, pro Opres-
sit, Obrepsit, scriptum est.

38. a. CUIVS in Urbem reditu decus, atq. ordi-
nes omnes interierunt.) Fuluij liber: Cuius in Urbem red-
itu decus ordinis huius interijt. Quod probat.

IN . ORATIONEM MACRI

90.b. L. CINCIVS.) Pedianus 3: & Diony-
sius Sicinium nominant. Quo modo & in antiquo Fuluij
libro scriptum postea animaduerti.

90.b. QUAM uos iniuriae pertaesum est.) haec
ex 3. hist. recitat Fronto, in uerbo, Taeder.

91.a. QVO tribunos plebei modo patricium ma-
gistratum.) mendosus locus. Quod si legas, Quom tribu-
nis plebei mandando patricium magistratum; mendum tol-
letur, & sententia patefiet. Fuluij liber, Quos trib. &c.

AA 4 91.a.

91. a. NEQ. ego uos ultum iniurias hortor.) *et haec recitat Fronto, ex eodem hist. libro, lin Hortor ; omisso uerbo, Ego.*

91. b. MVNIA uestra pensantur, &c.) *totus hic locus ualde perturbatus. neq. tamen ex antiquo libro, qui ualde a uulgatis omnib. dissentit, elicere quidquam potui, quod sententiam illustraret. Fortasse in hoc felicior erit aliorum industria. Ego, ut in antiquo libro scriptum nidi, ita te statum relinquam. Est autem in eo sic: In unia uestra pensantur: qua tamen quin is modis libertatem omnium aestimare, qui profecto non amplius possunt alimētis carceris, neq. utilis exiguitate mors prohibetur. senescunt uires, sic ut neq. absolui cura familiari tam parua res. Et ignaui quisq. tenuissimas perfrustratur: quae tamen, quamuis ampla, quoniam seruitij pretium ostentaretur. &c.*

92. a. NEQ. enim ignorantia claudit res.) *haec recitat Donatus in Ter. Eun. act. 1. sc. 2.*

IN EPISTOLAM

P O M P E I I

92. b. VTRVM censetis, me uicem aerarij praestare?) *Diomedes lib. 1. cap. cap. 14. ex 3. hist. recitat; Vtrum uicem me praestare creditis?*

IN EPISTOLAM

M I T H R I D A T I S

94. b. INTER me, atq. Lucullum, proelijs, inopia rursus ambos incessit.) *haec ex 4. hist. Carisus libro 1. 118. recitat. in quo, Prope, pro, Proelijs, mendose legitur, in uulgatis libris.*

94. b. MEIS militibus, procul ab domo, paruo labore, per nostra corpora, bellum conficere.) *haec Carisus lib. 2. 217. ex 4. historiarum sic recitat: Meis*

militi-

militib
corpor

A D
D

99. 2.
placueri
nire fina
105: Q
bi usui
si. cete
modo:
Et Den
na. Et
ἐλατίζε
μέλλει.

I

114.
mendau
geretur

I

127. b
muto. P
128. 2
si legas, E

militibus, belli prudentibus, procul ab domo, per nostra corpora, bellum conficere.

AD . C . CAESAREM,
DE . REP . ORDINANDA

99. a. RELIQUVM est, optare, uti, quae tibi placuerint, ea dii immortales approbent, beneq. euenire sinant.) sic in. 11. ad Caesarem, de Rep. Ordin. 105: Quae mihi utilissima factum uisa sunt, quaeq. tibi usui fore credidi, quam paucissimis potui, perscripsi. ceterum deos immortales obtestor, ut, quocumq. modo ages, ea res tibi, rei. pub. prospere eueniar. Et Demosthenes, Olynth. 1. Χρησά ῥ' εἴη παντὸς εἶνε κα. Et 3. Σχεδὸν εἶρηκα, ἃ νομίζω συμφέρειν. ὑμεῖς ῥ' εἰλοιδεῖσθε, τί καὶ τῇ πόλει, καὶ ἅπασιν ὑμῖν σωοίστην μέλλει.

IN . PORCII . DECLAMATIONEM

114. a. QVI coitiones ullas clandestinas.) sic commendauit; cum antea in peruulgatis libris, Conciones, legeretur.

IN . ORATIONEM
IN . SALLUSTIVM

127. b. NEQ. aliter uexauit, ac debuit.) nihil mutato. Vixit, tamen, pro Vexauit, magis placeret.

128. a. NOMINIS perdit, ac notissimi.) Quid, si legas, Homines perdit, ac notissimi?

INDEX RERVM ET VERBORVM

MEMORABILIVM

ABORIGINES cum Troianis Romam condidere.

3. a. genus hominum agreste, sine legibus, sine imperio, liberum, atq. solutum. ibidem.

Adherbal, Micipsae filius. 31. b. 34. b. proelio uincitur a Iugurtha. 33. b. 34. b. uictus Romam contedit. 34. a. eius uerba in senatu. 34. b. ubiuis tutior, quam in suo regno. 35. b. a Iugurtha uincitur. 39. a. eius ad Iugurtham legati, de iniurijs querentes. ibidem. Cirtham profugit. 39. b. copias aduersus Iugurtham parat. 40. a. eius litterae in senatu recitatae. 40. b. deditio. 41. b. interitus. ibidem.

Adolescencium animi molles, & aetate fluxi 6. a

Adrumetum, a Phoenicib. conditum, 38. b

Aduersae res etiam bonos detrectant. 54. b

Aedes Concordiae. 17. b. 19. b

Aemilius Scaurus a Iugurthae largitione se continet. 37. a. eius mores. 37. a. 42. a. a Iugurthae legatis corrumpitur. 42. b

Aeneas. 3. a

Aes alienum, pro agente, aere solutum. 13. a

Aes grande conflare. 5. b. 10. a

Aethiopes. 30. b. 38. b

Afri. 38. a.

Africa. 30. b. 42. b. 61. a. 72. a. eius situs, & descriptio.

30. b. 37. b. eam qui primo incoluerint. ibidem. a

Gerulis, & **Libybus**, possessa. 38. a. eius pars, prouincia P. R. 38. b. 40. b. 41. a. eius pars inferior, a Numidis possessa. 38. b. extrema. 65. a.

Albini, aut **Bestiae**, patres. 68. b

Albinus

M V R I N D E X

- Albinus consul ad bellum proficiscitur. 47. a. eius
castra, a Iugurtha circumuenta. 47. b. eius exerci-
tus, qualis. 50. b
- Alcibiades reuocatur. 114. b
- Aliena largiri, liberalitas. 23. a.
- Allobroges, ad coniurandum ab Vmbreno sollicita-
ti. 15. b. a coniuratis iusiurandum postulant. 17. a.
iisdem, ob coniurationem detectam, praemia de-
cernuntur. 19. b
- Ambitio. 59. b. uitium uirtuti propius, quam atariria.
4. b. corrumpit animos. ibidem. praua bonorum fa-
mam laedit. 75. b
- Amici. 73. b. officio, fideq. pariuntur. 32. b
- Amicitia firma, idem uelle, idem nolle 8. a. non idem,
quod Factio. 44. a. in diuersis mentib. esse non po-
test. 45. a
- Animus diuinus. 1. a. eius, atq. corporis, bona, & mu-
nera. ibidem. insolens malarum artium. 2. a. in con-
sulendo liber, neq. delicto, neq. libidini obno-
xius. 23. b. uitae mortalium dux, atq. imperator.
29. a. cupidine caecus, ad inceptum scelus rapitur.
41. a. ignauia, atq. socordia, corruptus. 43. b. cu-
pienti nihil satis festinatur. 60. a. ferox, praua uia
ingressus, ubi consueta non suppetunt, quae effi-
ciat. 97. b. in aduersis rebus, quam in secundis,
maior. 99. b
- Annius Caius, Leptitanorum praefectus. 65. a
- Annius Lucius, & L. Lucilius tribuni pl. magistratum
continuare nituntur. 47. a
- Annius Quintus, coniuratus. 7. a
- Antiochus. 83. b. 94. a. decem millib. talentorum a
Philippo spoliatus. 93. b
- Antonius, consul. 10. a. b. Catilinam cum exercitu
persequatur. 14. a. orator excellens. 107. a
- App. Claudij, & L. Pisonis, censorium elogium. 127. b
- Appij dictam, Fortunae suae quisq. faber. 95. a
- App.

App. C
Apulia
Aquila
Archel
pra
Arioba
Aristor
Armen
Armen
Arpinu
Asia. 1. a
gis A
Aspar,
Athena
urbs
Athenie
tur. 4.
Auaritia
b. 42. b
mina
da 66
Auenti
cessu
Aucto,
Aurelia
Autron
ibide
B A E B
Bellien
Belli do
Belloru
Bellum p
sumitu
pace n
Bellum C

I N D E X

- App. Claudius, interrex. 88.2
 Apulia. XI. 2. 17. b
 Aquila, Catilinae vexillum. 28. b. 1. 13. b
 Archelaus, postremus seruorum, Mithridatis incepta impedit. 94. a
 Ariobarzanes. 94. b
 Aristonicus, Antiochi filius, triumpho ductus. 94. a
 Armenia. 94. b
 Armeniorum origo. 38. a
 Arpinum. 59. a
 Asia. 1. a. 89. a. 95. b. a Romanis obseffa, spoliū regis Antiochi. 94. a
 Aspar, Numida. 81. a. Iugurthae legatus. 82. b
 Athenae suam celebritatem scriptorib. debent. 4. b
 urbs doctissima, atq. eruditissima. 114. a
 Athenienses. 28. a. eor. facta pro maximis celebrantur. 4. a Triginta tyranni. 21. b
 Auaritia. 66. a. 70. a 89. b. pecuniae studium habet. 4. b. 42. b. 49. b. 50. a. corpus, animumq. uirilem, effeminat. 4. b. Romanorum. 52. b. falsa. 79. a. profunda 66. b. bellua fera, immanis, intoleranda. 103. a
 Auentinus, mons 113. b. bis a plebe occupatus, in secessione. 44. a & in fragmentis lib. 1. d. 77. b
 Aueto, pro, Valero. 14. a
 Aurelia Orestilla, Catilinae coniux. 6. a
 Autronius Publius, coniuratus. 7. a. consul designatus. ibidem. ambitus condemnatus. ibidem.
 B
 BAEBIVS Caius, a Iugurtha corrumpitur. 46. a
 Bellienus Lucius, praetor. 79. b
 Belli dolus. 1. b. faeuitia. 20. b
 Bellorum causa, dominandi libido. 1. b
 Bellum pace mutare, uictoris in manu est. 27. a. facile sumitur, ceter. aegerrime desinit. 67. a. alior. pace mollius. 95. b
 Bellum Carthaginiense. 34. b. Cimbricum. 27. b. ciuile.

XI IN D V E X

le. 6. a. 30. b. Gallicum. 83. a. Iugurthinum. 65. a.
 77. a. Macedonicum, & Punicum. 20. a. 93. b. & in
 fragm. lib. inc. Maritimum, atq. Mithridaticum. 15.
 a. Mithridaticum periculosissimum. 108. b. Numan
 tinum 31. b. 32. a. Punicum 30. b. 49. b. 93. b. Ro
 manos in officio retinuit. 49. b. seruile Capuae, &
 in Apulia. Beneficij, quam maleficij, immemorem esse, multo
 praestat. 45. a.
 Bestia Lucius coniuratus. 7. a.
 Bestia Lucius Numidiam prouinciam consul sortitur.
 42. a. auaritia corrumpitur. 42. b. eius de deditioe
 consilium cum Iugurtha. ibidem. exercitum in Afri
 cum parat. 43. a. consul. 65. a.
 Bestiae, & Albini, patres. 68. b.
 Bithynia direpta. 94. a.
 Bocchus, Maurorum rex. 38. b. 63. b. eius uxor, Iugur
 thae filia. 65. b. eius cum Iugurtha necessitudo. 66.
 a. eum Iugurtha aduersus Romanos incitat. 66. a.
 b. a bello desistere legati Marij hortantur. 67. a. Boc
 chi F. Volux. 77. b. cum Iugurtha coniungit exer
 citum. 75. b. apud Numantiam Latinam linguam
 didicit. 77. b. Sullae respondet. 78. b. eius purgatio
 ad Romanorum expostulationem. ibidem. eius le
 gati a Iugurtha corrumpuntur. 79. a. a Getulis spo
 liati, pauidi, sine decore, ad Sullam profugiunt. ibi
 dem. saepe a Mario Romanor. amicitiam petijt.
 80. a. ei Romanor. amicitia datur. ibidem. eius
 Punica fides. 81. b. cum Sulla per interpretem agit.
 ibidem. Iugurthae insidias tendit. 83. a. Romanis
 Iugurtham tradit. ibidem.
 Bomilcar Massiuae insidias tendit, eumq. obtruncan
 dum curat. 46. b. reus ex aequo, & bono. ibidem.
 reum Iugurtha in Numidiam mittit. ibidem. uadi
 bus datis, iudicium fugit. 58. a. ei Metellus per
 suadet, ut sibi Iugurtham tradat. 58. b. a Metello
 corrup-

INDEX

corruptitur. ibidem. eius impulsu Iugurtha deditionem incipit. 62. a. eius epistola ad Nabdalsam. 62. b. eius in Iugurtham insidiae detectae. ibidem. a Iugurtha necatur. ibidem. Bona aliena largiri, liberalitas. 123. a Brutus. 96. b. D. Semproniae maritus. 16. a. eius domus, coniurationis hand inscia. ibidem.

CABIRA.

Caesar Statilium custodit. 18. a. pontifex max. creatus, Catulo deiecto. 19. a. ei Catulus, & Piso, infensi. ibidem. eum Cicero inter coniuratos nominare noluit. ibidem. eius sententia, de coniuratis. 20. a. 22. a. eius natura, & mores. 25. a. eius, & Catonis, comparatio. ibidem. eius bellum aliorum pace mollius. 95. b. eius uictoria civilis. 96. b. laus. 99. b.

C. Annii, Lepitanorum praefectus. 65. b.

C. Baebius a Iugurtha corruptitur. 46. a.

C. Cornelius, eques R. coniuratus. 7. a. pollicetur, se Ciceronem confodere. 11. a.

C. Cotta uouit se patriae. 89. a. eius consulatus.

ibidem.

C. Flaminius. 14. a.

C. Gracchi caedes. 43. b. 49. b. 111. b.

C. Iulius in Apuliam a Catilina mittitur. 11. a.

C. Manlius. 83. a.

C. Marius Aquilam bello Cimbrico habuit. 27. b.

C. Memmius tribunus pl. designatur. 42. a. eius facundia. 42. a. 43. a. oratio ad populum. ibidem. rogatio. 45. b. Iugurtham praesentem ad populum accusat. 46. a.

C. Murena in eiteriore Gallia plures coniuratos in uincula coniecit. 16. b.

Callicratides classem amisit. 111. b.

Calpurnius consul acriter Numidiam inuadit. 42. b. a Iugurtha corruptitur. ibidem.

Capi-

I N D E X

Capitolinus Iuppiter, sempiternus custos, ac uindex,
 . Romani imperij. 121. b
 Capitolium. 7. b. incensum, uiginti annis ante coniu-
 . rationem Catilinae. 18. a
 Capsa, opidum Numidiaie magnum, atq. ualidum,
 . ab Hercule conditum. 71. b. eius, & Thalae, situs,
 . & collatio. 72. a. capitur a Mario, 73. a. ab eodem
 expugnatur, atq. incenditur. ibidem, & 75. b
 Capua, municipium. 12. a
 Carbo. 96. b
 Carthago, aemula imperij Romani, ab stirpe interijt
 . 4. b. eius laus. 38. b. deleta, discordiam Romae pepe-
 . rit. 49. a. pleraeq. Africae imperitabat. 65. b
 Carthaginenses. 65. b. 93. a. uicti. 30. b
 Cassius Longinus, coniuratus. 7. a. 17. a
 Cassius Lucius, praetor, ad Iugurtham mittitur. 45. a. b
 Catabathmos. 37. b. 38. b
 Catilina reip. insidiatur. 2. b. eius mores, & ingenium,
 . ibidem, & 109. a. 119. b. eius socij. 5. b. 6. a. nobi-
 . lem uirginem, Vestae sacerdotem, stuprauit. 6. a. eius
 uxor Aurelia Orestilla. ibidem. filium necauit. i-
 . bid. eius conscientiam uultus arguit. 6. b. reperun-
 . dar. reus, prohibitus petere consulatum. 7. a.
 . eius ora tio, ad conscios coniurationis. 8. a. Cicero-
 . ni insidias machinatur. 10. b. consulatum petit.
 . ibidem. lege Plautia interrogatus ab L. Paullo. 12.
 . a. eius responsio, ad Ciceronis inuestiuam. 12. b. pa-
 . ratus, ad dissimulanda omnia. ibid. patricius. 2. b.
 . 12. b. in Manliana castra noctu proficiscitur. 12. b.
 . eius litterae, ad Q. Catulum. 13. b. ad consulares.
 . 14. a. hostis a senatu iudicatur. ibidem. eius exer-
 . citus. 25. b. fugam in Galliam parat. 26. a. seruitia
 . repudiat. ibidem. duob. exercitib. clauditur. ibi-
 . dem. eius uerba, ad milites. 26. b. eius interitus. 28.
 . a. fortiter pugnans, occiditur. 29. a. eius domus, sa-
 . crarium scelerum. 109. a. b. scelera. ibidem in
 consulatu

consulat
 eius an
 pionis
 Caro. 100
 sentent
 uideri,
 pras. 10
 Carulus a
 ris, inin
 Ceparius
 Cethegus
 torum,
 ta. 113.
 ibidem
 Chalcedo
 Cicero, co
 titur. 1
 12. b. u
 ful 16.
 signati
 natum
 ptis in
 in sen
 antea
 Cilicia.
 Cimbric
 Cincius,
 loqui
 Cinnae i
 88. a. 5
 Cirtha. 7
 66. b. I
 Cuem R
 Cuilis be
 Cuus no
 Ca. Pifo.

INDEX

- cōsulatu repulsa. 109. a. nocturnus imperator. 111. a.
 eius ambitio simulas. 115. a. facetus. 119. a. a Caepionis amicitia defenditur. 119. b
 Cato. 100. b. eius de coniuratis oratio. 22. b. eiusdem sententia. 24. b. natura, ac mores. 25. a. esse, quam uideri, bonus malebat. ibidem. eius dicendi uoluptas. 106. a. Scipionis coetaneus. 107. a
 Catulus a Catilina litteras accipit. 14. a eius, & Caesaris, inimicitiae. 19. a. Sulla longe saeuior. 90. b
 Ceparius Terracinensis, coniuratus. 17. b. 24. a
 Cethegus, coniuratus. 7. a. captus, familiae, atq. libertorum, implorat opem 19. b. audax. 21. b. eius uita. 113. a. ipse, & Lentulus, coniurationis capita. ibidem. terribilia portenta ciuitatis. 117. b
 Chalcedona. 94. b
 Cicero, consul. 10. a homo nouus. ibidem. insidijs petitur. 10. b. 11. b. inquilinus ciuis urbis Romae. 12. b. urbis praesidio esse iussus. 14. a. optimus consul 16. b. Allobroges instituit, ut iusiurandum ob signatum ad ciues perferendum exigant. 17. a. senatum in aedem Concordiae conuocat. 17. b. de ceteris in Ponte Miluio dubius. ibidem. de coniuratis in senatu refert. 11. b. 19. b. eius domus P. Crassi antea fuerat. 122. b
 Cilicia. 89. a
 Cimbricum bellum. 27. b. eius praeda. 84. b
 Cincius, siue Sicinius Lucius, de tribunicia potestate loqui ausus. 90. b
 Cinnae in Urbem reditu, omnes interierunt ordines. 88. a. 98. a
 Cirtha. 77. b. 78. a. oppugnatur a Iugurtha. 39. a. b. 40. a. 66. b. Iugurthae tradita. 41. b
 Ciuem Romanum uerberibus caedi, nefas. 21. a
 Ciuilis belli causa. 30. b
 Ciuis nomen quis mereatur. 112. a
 Cn. Piso, factiosus. 7. b. in Hispaniam citeriorem missus. BB

INDEX

sus. ibid. custos publicarum caerimoniarum.	117.b
Cohors Paeligna.	80.2
Comedere bis die, uitio datur.	98.b
Comitia.	10.a.11.a.47.a
Comperior, pro, Comperio.	50.b.81.b
Concordiae aedes.	17.b
Concordia paruae res crescunt.	32.b
Coniuratio Catilinae, ex quib. conflata. 5.b.6. a & b.	
107.a. & b. prima. 7.a secunda. ibidem. eius pignus sanguis humanus haustus. 9. b. eius caussa aes alienum. 13. a. patefacta. 17. a. 20.a. uiginti annis post incensum Capitolium. 18. a. in domo Laecae concoquebatur.	108. a. 112. b. 113.a
Coniuratorum catalogus. 7.a. eorum partes, & suum cuiusq. munus. 16.b. conijciuntur in carcerem. 18. a. in carcere necantur.	25.b
Conscientia mala digna timenda. 6.b. 42. a. 45. b. 59.a. 86. a	
Consilium.	1.2
Consilia, in re militari.	103.b
Consilia praua, saepe magis, quam bona, prospere eueniunt.	99.b
Consuetudo in naturam uertitur.	68.2
Consulib. Romae imperantibus, quantum resp. creuerit.	3.b
Consul uel a senatu, uel a populo, summam potestatem accipit.	11. a
Consul designatus, sententiam primus rogatus.	19.b
Consularis potestas.	11.b
Consulatus petendi legitimi dies.	7.b
Consulatus, ante C. Marium nouo homini nemini mandatus.	59.b. 63.2
Consultantes de reb. dubijs, odio, amicitia, ira, atq. misericordia, uacare debent.	20.4
Consultores pessimi, cupido, atq. ira.	60.2
Consultorib. incepta praua noxae.	86.2

Consulto,

Consulto
re facto
Cornelij
Cornelior
Cornelius
Cornelius
rum.
Cornificiu
Corporis,
Corporis b
Corpus, h
Corpus ob
Craſſus Lu
Craſſus M
cultodi
a. 18. b.
Cretenses
Cupido, a
Curae m
Curius C
soribu
tudo.
11. a
Cyrene,
Cyrener
xime t
finibu
Cyrus in
D A B A
fae. 8
lam,
Damaſipp
Decemur
D. Bruti c
uxor, S

IX NI DI EVX I

Consulto, prius quam incipias, ubi consulueris, matu-
 re facto opus est. 1. a
 Cornelij tres, fato Romae regnaturi. 18. a
 Cornelior, gens, clarissima. 25. b
 Cornelius, scriba. 84. b
 Cornelius Lucius, custos publicarum caerimonia-
 rum. 117. b
 Cornificius Quintus Cethegum custodit. 18. a
 Corporis, & animi, bona, & munera. 1. a
 Corporis bona facile dilabuntur. 29. b
 Corpus, homini cum belluis commune. 1. a
 Corpus obedit animo. 104. a
 Crassus Lucius, orator summus. 107. a
 Crassus Marcus, Pompeio inimicus. 7. b. Gabinium
 custodit. 18. a. coniurationis conscius iudicatur. 7.
 a. 18. b. maior. patronus. 19. a
 Creteneses. 94. a
 Cupido, atq. ira, consultores pessimi. 69. a
 Curae magnae magna merces est. 98. a
 Curius Quintus, coniuratus. 7. a. senatu motus, a cen-
 soribus, probri gratia. 9. b. eius cum Fulvia consue-
 tudo. ibidem. coniurationem patefecit. 9. b. 10. b.
 11. a
 Cyrene, colonia. 38. b
 Cyrenenses, magni, atq. opulenti 65. b. quando ma-
 xime floruerint. ibidem. eorundem cum Poenis de-
 finibus condiciones initae. 65. b
 Cyrus in Asia bella gerere primus coepit. 1. a
 D
 D A B A R, Massugrae filius, ex gente Massani-
 fae. 81. a. internuncius, inter Bocchum, & Sul-
 lam. 81. b. 82. b
 Damasippus, iussu L. Sullae, iugulatus. 21. b
 Decemviri, Athenas profecti, legum causa. 114. a
 D. Bruti domus, coniurationis haud inscia. 16. a. eius
 uxor, Sempronia. ibidem.
 BB 2 D. Si-

INDEX

D. Silanus, uir fortis, atq. strenuus.	20.b
Deor. auxilia, quib. parentur rebus.	24. a. 84. a. eor.
uoluntates mutabilissimae.	112.b
Die, pro, Diei.	54. a. 75. b. 80. a
Discordia res maximae dilabuntur.	32.b
Diuitiae. 1. a. quo modo decori habeantur.	32. a 98.
b. iniuriar. suspicioni obnoxiae.	36. a
Domi industria, foris iustum imperium.	23.b
Domitij Lucij uita.	103. a
Domitius.	96. b
Drusus, ob tyrannidis suspicionem, morte multatus.	112. a
Drusus Lucius, patronus nobilitatis.	101. b
Ducum aduersus coniuratos catalogus.	11. b. 12. a
Duodecim tabulae.	114. a
Durum.	93. a
E	
E G E S T A S, & fames.	93. a
Elephantum XL. a Romanis interfecti.	54. b
Elogium censorium, App. Claudij, & L. Pisonis.	127. b
Epistola Adherbalis, in senatu recitata.	40. b. Bomilcaris, ad Nabdalum. 62. b. Catilinae, ad Catulum. 13. b. Lentuli, ad Catilinam. 17. a. Scipionis, ad Micipsam.
	32. a
Equidem scitis, Latina locutio.	26. b
Equites R. cum telis circum Aedem Concordiae.	19.
b. Caesari gladio minitantur. ibidem. iisdem indignum, regum peregrinorum. satellites agere.	57. a. 60. b. 83. b.
Equis uiris.	104. a
Etruria, propter Sullae dominationem, egestate laborat.	11. b. infamis latronibus, ibidem.
Eumenes.	94. a
Exempla mala, ex bonis iniitijs orta.	21. a. 87. b
Exercitus R. quo modo mollis euaserit.	5. a

FABII

FABII
Fabius
Fatio,
Famae
Fama po
quam
Fames, n
Familiae
Fauoni
Fenerato
Fides.
Foedus
rat.
Fortitud
Fortuna
domit
b. eiu
re, u
quit
Fortun
Fufidit
Fuga.
Fuluia
dete
Fuluu
ciscit
Fuluu
Furib

GABIN
Gabinu
Galbae
Gallica
no no
nos fo

I N D E X

F

FABII Maximi uerba.	30.2
Fabius Sanga, Allobrogum patronus.	16.2
Factio, non idem, quod Amicitia.	44.2
Famae magis, quam Irae, consulendum.	20.2.45.b
Fama populis, pro Oraculo. 109. b. neq. temere umquam nascitura, neq. temere occasura.	ibidem.
Fames, miserrima omnium mors.	92.b
Familiae gladiatoriae.	12.2
Fauonius Marcus, ciuitatis onus.	103.b
Feneratores paci publicae officiant	97.b
Fides.	93.2
Foedus nullum, senatus populiq. R. iniussu, fieri poterat.	48.2.82.b
Fortitudo, quae.	23.2
Fortuna simul cum morib. immutatur. i. b. in omni re dominatur. 3. b. humana pleraq. regit. ibidem, & 78. b. eius libido gentib. moderatur. 21. a. nihil uel dare, uel eripere, cuiquam potest. 29. a. meliores sequitur.	88.2
Fortunae suae quisq. faber, Appij dictum.	95. b
Fufidius, honor. omnium de honestamentum.	104.b
Fuga.	27.2.28.2.48.2.55. b. 80. b. 89.2
Fulvia, nobile Q. Curij scortum. 9. b. coniurationem detexit.	ibidem.
Fuluius Nobilior, coniuratus. 7.2. ad Catilinam proficiscitur. 15. b. a patre necari iussus.	ibidem.
Fuluius Flaccus, ab Opimio consule occisus.	37.2
Furibundus.	12. b. 105.2. 111.2. 113.2

G

GABINIA lex, contra clandestinas coitiones.	114.2
Gabinus Publius, coniuratus.	7.2. 16.2
Galbae dicendi uis.	107.2
Gallica gens. 105.2. bellicosa. 15. b. infestissima Romano nomini. 23. b. armis praestans. 24. b. apud Romanos formidabilis.	83.2

BB 3 Gallicum

I N D E X I

- Gallicum bellum. 83.a
 Gaudae, Mastanabalis filio, Mastanisiae nepoti, regios
 honores Metellus negat. 60.a
 Getuli initio Africā habuere. 37.b. ferar. more uiuen-
 tes. ibidem. eor. situs. 38. a. mores. 66.a genus ho-
 minum ferum, & incultum. ibidem. eos armis assue-
 facit Iugurtha. ibidem. a Mario fusi, fugatiq. 76.b
 Glabrionis Lucij sica deprehensa. 107.b
 Gladiatoriae familiae. 12.a
 Gloriae itinera duo, pacis scilicet, ac belli. 11.b
 Gloriae certamen. 3. b. cupiditas. 111.b
 Gloria inuidiam uincere, difficillimum. 32.b
 Gloriam inuidia sequitur. 32.a. 55.b
 Gloria maiorum, posteris quasi lumen est. 69.a
 Gloria, industria alitur. 102.b
 Gracchus, ab Opimio consule occisus. 37.a
 Gracchi, plebem in libertatem uindicare conantes,
 occiduntur. 49.b
 Gracchor. caedes. 37.a. 49.b. 111.a
 Gracchi Caij lex de uocandis ex quinq. classib. cen-
 turijs. 102.b
 Graecia. 1.a. 114.b
 Graeci uerberib. animaduvertebant in ciues. 22.a. facun-
 dia Romanis priores, non item gloria belli. 24.b
 Gulussa, & Mastanabal, fratres, morbo absumpti. 31.a
 H
 HANNIBAL. 83. a. Romanos afflixit. 30.b
 Hercules in Hispania periit. 38.a
 Herennius, a Pompeio cum exercitu deletus. 93.a
 Hiempsal, Micipsae filius. 31. a. natura ferox, Iugur-
 tham despiciens. 33. a. eius grauius dictum Iugur-
 tham exasperat. ibidem. occiditur. 33. b. eius caput
 ad Iugurtham refertur. ibidem. Africae rex. 37.b
 eius libri Punici. ibidem.
 Hippos, a Phoenicib. condita. 38.b
 Historias scribere, cur arduū. 2.a magno, a sui esse. ibid.
 Hominis

Hominis
 eius
 Homo
 Horten
 tentia
 Humana

IGNA
 Ignauia
 Imagine
 Imperat
 Imperat
 Imperio
 Imperio
 Imperio
 Incepta
 Indici
 Indig
 Indust
 Ingen
 pot
 pa
 Iniur
 Iniur
 Instit
 Inter
 Inuid
 Inuid
 Inuid
 Ira, a
 Iracur
 Italiae
 Itali
 Italos
 Iudici
 tur

INDEX

Hominis partes duae, atq. utriusq. munera.	1. a. 29. a.
eius industria belluar. uim superat.	29. a
Homo adolescens.	15. a. 23. b. 31. a. 97. b
Hortensij Lucij, eximia caritate uiri, de Catilina sententia.	119. a
Humana pleraq. Fortuna regit.	3. b. 78. b
I	
IGNARA, pro, Ignota.	39. a. 54. a. 73. b
Ignauia nemo immortalis factus.	70. b
Imagines maiorū ad uirtutē accēdunt.	30. a. 68. b. 69. a
Imperandum quam optimis.	95. b
Imperatorem agere, arduum admodum.	68. a. b
Imperium quib. artib. retineatur.	1. b
Imperio summo multa inest cura.	89. b
Imperia crudelia, acerba magis, quam diuturna.	96. b
Incepta praua, consultorib. noxae.	86. a
Indici coniurationis praemia constituta.	12. a
Indigus.	82. b
Industria Gloria alitur.	102. b
Ingenium praestat uiribus. 1. a. in bello plurimum potest. 1. b. socordia torpescit. 29. b. magnum res paruas attingere nequit.	98. a
Iniuriae cuiq. suae graues.	20. b
Iniuriam facere, summo imperio uti.	6. b
Instituta uetera corruptis morib. ludibrio sunt.	97. a
Interrogare, pro, In iudicium uocare.	12. a
Inuidia ex Opulenti a oritur.	3. a
Inuidiam gloria uincere, difficillimum.	32. b
Inuidia Gloriam sequitur.	3. a. 55. b
Ira, atq. Cupido, consultores pessimi	60. a
Iracundia apud alios, in imperio Superbia.	20. b
Italiae uastitas, ex bello ciuili.	30. b
Itali suffragia ferebant.	48. b
Italos necari iudicio, leges permittebant.	62. a
Iudicijs acerbis ciuitas magis uastatur, quam corrigi-	98. a
tur:	

BB 4

Iugurtha,

I N D E X

Iugurtha, qualis. 30. b. 31. b. 37. b. ipſius, Numidar.
 regis, bellum magnum, atrox, uaria uictoria. 30.
 b. Maſſanabalis filius, ex concubina, Maſſaniſſae
 nepos. 31. a. a Micipſa patruo filij loco habitus.
 ibidem. eius genus, mores, ſtudia, & ingenium. 31.
 a. b. auxiliari exercitui praefectus. 31. b. quib. con-
 iecturis regnum ſibi polliceatur. 31. b. 32. a. Roma-
 nis carus. ibidem. Scipioni, propter uirtutem, pla-
 cuit. ibidem. a Scipione laudatur. ibidem. adoptatur
 a Micipſa. ibidem, & 35. a 40. a. Micipſae decreta
 reſcindi oportere, contendit. 33. a. eius ira, & inſi-
 diae in, Hiempſalem. 33. b. Romanos largiendo fati-
 gat. 34. a. pugna Adherbalem uincit, Numidia po-
 titur, legatos Romam mittit. ibidem. excuſatur a
 legatis. 36. b. largitionib. meliorem regni partem
 ſortitus eſt. 37. a. Opimium corrumpit. ibidem. Cir-
 tham obſedit. 39. b. Adherbalis regnum inuadit.
 ibidem. Adherbalem uincit. ibidem. ipſius, & Ad-
 herbalis, comparatio. ibidem. Cirtha potitur. 41. b.
 in Adherbalis amicos, ac propinquos, crudelitas.
 ibidem. quam potens gratia, & largitione. 41. b. 42.
 a. ſaevitia. 42. a. cruenta de Adherbale uictoria. ibi-
 dem. cum L. Caſſio Romam uenit. 45. a. b. Baebium,
 tribunum pl. corrumpit. 45. a. praefens, a Memmio
 ad populum accuſatur. 46. a. Italia decedere iuſſus.
 46. b. eius uades quinquaginta. ibidem. cum Aulo,
 Albinus conſulis fratre, foedus facit, caſtra Roma-
 na capit. 48. a. peritia in re militari. 51. b. eius lega-
 ti, ad Metellum ſupplicatum miſſi. ibidem. adhor-
 ratio, ad milites. 52. b. uincitur. 53. b. 62. b. exerci-
 tus funditur. 54. a. pabulum, & aquam, corrumpit. 56.
 a. anxius, miſerans fortunas ſuas. 58. b. Bomilcaris
 perfida ſuaſione, deditioſe facit. ibid. imperata ſibi
 a Metello nihil cunctatus. ibidem. bellum reſumit.
 59. a. amicos pleroſq. necauerat. 63. b. Bocchum,
 regem, generum, ad bellum Romanum compellit.
 65.

65. b. e.
 tulor.
 ſuefaci
 ſpes fru
 dubius,
 ibidem.
 diffidit.
 dias. 83.
 ſus Sol
 Iulius Cai
 Iunius Sil
 Iuppiter
 Roman
 Ius genti
 LACE
 primi c
 Lacetanti
 Lamenta
 Laecae
 112.
 Laris,
 Latini
 Larium
 Legato
 dum.
 Legati
 tes.
 Legati
 tulis
 giunt
 Legati
 Legati,
 Legati
 36. b.
 Legati

I N D E X

68. b. eius filia, Boccho nupsit 66. a. exercitum Getulor. in unum cogit. ibidem. Getulos armis assuefacit. ibidem. a Mario armis exsutus. 71. a. b. eum spes frustrata. 77. b. occisis equitib. uix erupit. 78. a. dubius, atq. haesitans. 81. a. eius dolus, & calliditas. ibidem. condiciones quidem accipit, Mario tamen diffidit. 82. b. mutat subinde cubiculum, contra insidias. 83. a. proditur Romanis a Boccho. ibidem. uinctus Sullae traditur. ibidem.
- Julius Caius, in Apuliam a Catilina mittitur. 11. a
- Iunius Silanus, sententiam primus rogatur. 19. b
- Iuppiter Capitolinis, sempiternus custos, ac uindex, Romani imperij. 121. b
- Ius gentium, & aequum bonum, diuersa. 46. b
- L
- LACEDAEMONII in Graecia bella gerere primi coeperunt. 1. a. Athenienses uicere. 21. b
- Lacetania. 92. b
- Lamentationes hominum, serae. 111. b
- Laecae in domo coniuratio concoquebatur. 108. a
112. b. 113. a
- Laris, opidum. 72. a
- Latini suffragia ferebant. 48. b
- Latium. 62. a
- Legator. catalogus, qui, ad regnum Numidiae diuidendum, mittebantur. 37. a
- Legati Adherbalis ad Iugurtham, de iniurijs querentes. 39. a
- Legati Bocchi, Iugurtha corrumpuntur. 79. a. a Getulis spoliati, pauidi, sine decore, ad Sullam profugiunt. ibidem.
- Legati C. Manlij, ad Q. Marcium. 13. a
- Legati, a Iugurtha ad Metellum supplicatū, missi. 51. a
- Legati Iugurthae, Adherbalem Romae falso deferunt. 36. b. S. P. Q. R. pecunia corrumpunt. 36. b. 37. a
- Legati Marij, Bocchū a bello desistere hortantur. 67. a
- Legati

I N D E X

- Legati Romanor. ad Iugurtham. 41. a. Adherbalem, &
Iugurtham, arma deponere iubent. 40. a. Iugurthae
pacem imperantes, frustra discedunt. 41. b.
Lege, pro uita ciuium R. 20. 21. b
Legis praesidium, a praetore debitorib. ereptum. 13. a
Legum Romanar. summa potentia. 101. a
Leges, ex libidine imperantur. 21. a. b. 87. b
Lentulus Sura, coniuratus. 7. a
Lentulus, cum exercitu in agrum Faesulanum ire pa-
rat. 16. b
Lentuli epistola, ad Catilinam. 17. a. clientes. 19. b
Lentulus coniuratus, praetor. 17. b
Lentulum, quia praetor erat, consul manu in senatum
ducit. 17. b
Lentulus, coniuratus, Lentulo Spintheri in custodiam
traditur. 18. a
Lentulus patricius, & consularis, in carcere necatur. 25. b
Lentulo frangitur gula laqueo 25. b
Lentulus, ex libris Sibyllinis, sibi regnum Romanum
pollicetur. 18. a. 117. b
Lentulus opifices, & seruitia, eripere sollicitat. 19. b
Lentuli ignauiam Catilina increpat. 26. b. Romae
nouar. rer. studiosos sollicitat. 15. b. eius so-
mnus. 118. b. audacia. 12. a. ipse, & Cethegus, coniu-
rationis capita. 113. a. idem, & Cethegus, terribilia por-
tenta ciuitatis. 117. b. eius uita. 118. a
Lepidus latro, proconsul. 86. b. eius mandata. 87. a ex-
ercitum ad urbem ducit. 88. a
Leptitani, Romanis semper fideles. 64. b. 65. a. ad Be-
stiam amicitiam rogatum miserunt. ibidem. eor.
lingua, leges, & mores. ibidem.
Leptis, a a Phoenicib. condita. 38. b. eius situs. 38. b. 65. a
Lex. 13. a
Lex xii. tabularum, ne quis coetus nocturnos in urbe
agitaret. 111. a
Lex C. Gracchi, de uocandis ex quinque classib. cen-
turijs

turijs.
Lex Gabin
Lex Manil
Lex Mem
Lex Planci
Lex Plauri
Lex Porcia
Lex Satur
Lex Semp
quinq. c
Lex, pro d
Liberalita
Libertas r
Libertas, c
Libertas. 5
85. b
Libido bo
Libri Pun
Libri, Sit
Libyes A
uente
Liguris
37. b.
Locus n
Loquen
Loquen
Loquen
Loqued
3. a. 4.
104. a.
89. a. l
Loquen
Loquen
Loquen
ciant
Loquen

INDEX

turiis.

- Lex Gabinia, contra clandestinas coitiones. 114.
 Lex Manilia 48.b.60.b
 Lex Memmii. 45.b
 Lex Plancia. 123.b
 Lex Plautia. 12.2
 Lex Porcia. 21.2.22.a.124.2
 Lex Saturia. 43.2
 Lex Sempronia, de prouincijs. 42.2. de uocandis ex
 quinq. classib. centurijs. 102.b
 Lex, pro debitorib. aduersus feneratores. 12.a.b
 Liberalitas, quae. 23.2
 Libertas maxime omnium tueatur. 84.2
 Libertas, omnib. ex aequo optabilis. 103.b.104.2
 Libertas. 92.a.95.a. periculosa quieto seruitio potior.
 85.b
 Libido bona. 104.b
 Libri Punici, Hiempsalis. 37.b
 Libri, Sibyllini. 18.a.117.b
 Libyes Africam initio habuere. 37.b. ferar. more ui-
 uentes. ibidem. minus, quam Getuli, bellicosi. 38.b
 Liguris cuiusdam gregarij insidijs Mulucha capitur.
 37.b.74.a
 Locus medius apud Numidas honorificentior. 33.2
 Loquendi modus, Ante diem vi. Kal. pro, vi. Kal. 11.b
 Loquendi genus, Clemens rumor. 40.2
 Loquendi genus, De suo loco pugnam facere. 58.2
 Loquendi genus, Domi militiaeque, pro, In militia. 2.b.
 3.2.4.a.11.b.24.b.34.b.45.a.88.b.99.b.100.a.102.2.
 104.a.105.b. Belli, domique. 49.a. Domi, bellicae.
 89.a. Domi, forisque. 68.2
 Loquendi genus, Equidem ego. 32.b.69.2
 Loquendi genus, Equidem scitis. 26.b
 Loquendi genus, Faciant idem maiorib. suis; pro, fa-
 ciant id, quod maiores sui fecere. 68.b
 Loquendi genus, Ignarus nominis R. pro, Ignorans.
 39.a.

INDEX

- 39.a.66.a
 Loquendi genus antiquum, Esse ad urbem. 11.b
 Loquendi genus, Manifestus rer. capitalium, Manifestus sceleris. 24.b.46.b
 Loquendi genus, Regio hostib. ignara, pro, Ignota. 54.a. & 73.b
 L. Bellienus, praetor. 79.b
 L. Bestiae Calpurnio consuli prouincia Numidia obuenit. 42.a
 L. Bestia, consul, auaritia corrumpitur. 42.b
 L. Bestiae, consulis, de deditione consilium cum Iugurtha. ibidem.
 L. Bestia exercitum in Africam parat. 43.a
 L. Cassius, praetor, deditionem Iugurthae persuadet. 45.a. ad Iugurtham mittitur. 45.b
 L. Catilinae. Vide, Catilina.
 L. Cincius, siue Sicinius, primus de tribunicia potestate loqui ausus. 90.b
 L. Cornelius, custos publicar. caerimoniarum. 117.b
 L. Crassus, orator summus. 107.a
 L. Domitius. 100.b. 103.a
 L. Drusus, patronus nobilitatis. 101.b
 L. Glabrionis sica deprensa. 107.b
 L. Hortensii, eximia caritate uiri, de Catilina sententia. 119.a
 L. Lucilius, & L. Annii, trib. pl. magistratum continuare nituntur. 47.a
 L. Manlius trib. pl. de imperatore, contra Iugurtham, ad populum refert. 63.a
 L. Opimius, C. Sempronio Graccho, & M. Fulvio Flacco interfectis, consul, uictoriam nobilitatis in plebem exercebat. 37.a
 L. Opimius, legationis princeps, a Iugurtha corrumpitur. 37.a
 L. Paullus, lege Plautia, Catilinam interrogat. 12.a
 L. Quinctius. 90.b
 L. Sidi-

L. Sidicini
 L. Silenna
 L. Sulpiciu
 L. Tarquin
 L. Torquar
 tronijs.
 L. Tullus.
 L. Valerius
 lobrog
 L. Vargun
 Lucullus.
 M A C E
 Macedon
 fragm.
 Magis, m
 Magistr
 Magistra
 Magistr
 Magist
 Malef
 Maliti
 C. Mar
 a Iugu
 Mastar
 Man. I
 Manliu
 Etru
 Reg
 ftes
 Mālij A
 Manliu
 te m
 Manliu
 Manliu
 thaz

INDEX

L.Sidicinus, rer. nouandar. studiosus.	116.2
L.Sifenna, historicus.	75.2
L.Sulpicius, e senatu motus.	114.b
L.Tarquiniij indicio non habetur fides.	18.b
L.Torquato, & L.Cottae, consulibus, Catilina, & Aufretronus, caedem parant.	7.b
L.Tullus.	7.2
L.Valerius Flaccus, & C.Pomptinius, praetores, ad Allobroges intercipiendos missi.	17.2
L.Vargunteius Ciceroni insidias machinatur.	11.2
Lucullus.	90.b

M

MACEDONIA, plena hostium.	89.2
Macedonici belli, & Punici, causa. 20. a. 93. b. & in fragm. l. inc.	
Magis, magisque.	2. b. 30. b. 31. a. b. 54. b. 105. b
Magistratus minores uigilijs praecerant.	12.2
Magistratum insignia, a Tuscis sumpta.	22.2
Magistratus per manus traditi.	59. b
Magistratum creandor. ratio.	102. b
Maleficio. publicorum, & priuator. diuersa ratio.	22. b
Malicia, praemijs exercetur.	87. a. 102. b
C. Mamiliij, tribuni pl. rogatio, ut quaereretur i eos, qui a Iugurtha corrupti essent, uel pactiones fecisset.	48. b
Mastanabal, & Gulussa, fratres, morbo absumpti.	31.2
Man. Lepidus.	7.2
Manlius Faesulanus, coniurationis particeps. 10. a. in Etruria. 10. b. 11. a. Faesulis. 11. a. eius ad ad Marcium Regem legati, & mandata. 13.2 ipse, & Catilina, hostes a senatu iudicantur.	14.2
Mamiliij Auli Torquati in filiū seueritas. 15. b. 24. a. 114. b	
Manlius Capitolinus, ob tyrannidis suspicionem, morte multatus.	112.2
Manlius Aulus, Marij legatus.	70. b
Manlius Lucius, trib. pl. de imperatore, contra Iugurtham, ad populum refert.	63.2

Mapalia,

INDEX

- Mapalia, Numidar. aedificia. 38.a. 51.b
 Marcius imperator ad urbem, triumphum petens. 11.b
 M. Aemilius, consul. 85. b. omnium flagitiosior. potestremus. 86.a
 M. Bibulus, quib. reb. in consulatu eruperit. 103.a
 M. Catonis ingenium, uersutum, loquax, callidum. 103.a
 M. Cotta, a Mithridate fusus. 94.b
 M. Crassus, Pompeio inimicus. 7.b. Gabinium custodit. 18.a. coniurationis conscius iudicatur. 7.a. 18. b. maior. patronus. 19.a
 M. Fauonius, ciuitatis onus. 103.b
 M. Fuluij caedes. 43.b
 M. Lepidus latro, proconsul. 86. b. exercitum ad urbem ducit. 88.a
 M. Liuius Drusus. 101.b
 M. Manlius, Q. Caepio, male cum Gallis pugnarunt. 93.a
 M. Petreio exercitus aduersus Catilinam permittitur. 27.b
 M. Papirium L. Glabrio extinguere conatus. 107.b
 M. Scaurum legatum Iugurtha timer. 41.a.b
 Marius, Metelli legatus. 51.b. ei haruspex felicia omnia portendit. 59.a. eius imagines, & nobilitas. 50.b. 60.a. 67. a. b. ipsius, & Metelli, inimicitiar. origo. 59.b. petendi missionem a Metello rogat. ibi. d. patria, natura, mores. ibidem. Gaudam aduersus Metellum incendit. 60.a. a Metello dimittitur. 63.a. ipsi nouo homini consulatus mandatur. ibid. & 66.b. Numidia traditur a populo. 63.a. 66.b. 67.a. eius legati Bocchu a bello desistere hortantur. 67.a. illi senatus, licet aduersus, nihil abnuere audet. 67.b. consuli Numidia prouincia decernitur. ibidem. in festus nobilitati. ibidem. eius ad populum oratio. ibidem. imagines non habet. ibidem. litterarum Graecarum ignarus. 68.b. cicatrices aduerso corpore. 69.b.

69.b. que
 fricam et
 praemij
 midae m
 diuina in
 & Sullae
 pugna cu
 76.a. uirt
 tior factu
 dit 77. a.
 uit. 82.b.
 83.a. con
 decreta
 Maritimu
 Massanilla
 stans. ibi
 manor.
 pla, una
 35.a. p
 36.a
 Malsiua
 iussu e
 Massugr
 Mauri, d
 tauit.
 ducur
 Maurita
 Medi, p
 Medius l
 Memmit
 tio ad
 praese
 Melopot
 Metellus
 tur. 50
 ipsi co

INDEX

69. b. quare sordidus fuerit habitus. 70. a. eius in A-
 fricam expeditio. 70. b. 71. a. castella Iugurthae ui,
 praemijsq. tentat. 71. a. Capsam capit. 72. b. eum Nu-
 midae magis, quam mortalem, timent. 73. a. ei. mens
 diuina inest. 74. a. ei uaecordia obiectatur. 74. b. eius,
 & Sullae, pugna cum Iugurtha, & Boccho. 75. b. eius
 pugna cum Mauris, & Getulis, latrocinio simillima.
 76. a. uirtus in pugna. ibidem. uictoria non insolent-
 ior factus. 76. b. Iugurthae, & Bocchi, exercitus fun-
 dit. 77. a. in militia princeps, de Iugurtha triumphat
 uit. 82. b. Romanor. in re bellica princeps habitus.
 83. a. consul, triumphat. ibidem. ei, iterum consuli,
 decreta Gallia. ibidem.
 Maritimum, atq. Mithridaticum bellum. 15. a
 Massanissa, rex Numidarum. 30. b. bellica uirtute prae-
 stans. ibidem. eius filii tres. ibidem. quando in Ro-
 manor. amicitiam uenerit. 30. b. 34. b. ipse, & Mici-
 pfa, una cum Romanis Syphacem regno expulerunt.
 35. a. proli Romani nominis studium commendat.
 36. a
 Malsiua Iugurthae regnum affectat. 46. a. Iugurthae
 iussu occiditur. 46. b
 Massugrada. 81. a
 Mauri, dicti, qui antea Medi. 38. a. illis Bocchus imperi-
 tauit. 38. b. pro opib. denas, atq. eo amplius uxores
 ducunt. 66. a. a Mario fusi, fugatique. 76. b
 Mauritania. 9. a. 59. a
 Medi, postea Mauri dicti. 38. a. eor. origo. ibidem.
 Medius locus apud Numidas honorificentior. 33. a
 Memmius Caius, trib. pl. 42. a. eius facundia. 43. a ora-
 tio ad populum. ibidem. rogatio. 45. b. Iugurtham
 praesentem ad populum accusat. 46. a
 Mesopotamia. 95. a
 Metellus, consul, in Numidiam ad bellum proficisci-
 tur. 50. a. eius in consulatu collega Silanus. ibidem.
 ipsi consuli Numidia prouincia euenit. 50. a. 59. a for-
 titer

INDEX

titer rem gesturus, omnia adiumenta ignaviae sustulit. 50. b. eius laus. ibidem. exercitum, licentia, & ignavia, corruptum, ad militarem disciplinam reuocat. 51. a. Iugurthae legatos corrumpit. ibidem. eius innocentia, Iugurtha suis reb. diffidit. ibidem. expeditio in Numidiam. ibidem. eius calliditas. 51. b. cum Iugurtha pugna. 52. a. b. 53. a. b. Numidiae opida capit, uastatq. agros. 55. a. uictor, milites pro meritis donat. ibidem. ei supplicationes decretae. 55. b. Zamam oppugnat. 57. b. oppugnationem Zamae, frustra tentatam, omittit. 58. a. Bomilcarem corrumpit. ibidem. Iugurtham insidijs aggreditur. 58. b. eius superbia. 59. b. Gaudae, Maltanabalis filio, Massanisae nepoti, regios honores negat. 60. a. eius stratagema. 61. b. Thalam opidum obsidet, & capit. 64. a. b. 72. a. mollities animi. 66. b. ad Bocchum legati. 67. b. conspectum Marij fugit. 71. a. Romae laetissimis animis excipitur, plebi, patribusq. iuxta carus. ibidem. eius exercitum Gallia aluit. 93. a.

Metellus Celer, praetor. 12. a.

Metellus Creticus, imperator, ad urbem, triumphum petens. 11. b.

Micipsa, Massanisae filius, & regni heres. 31. a. eius, Numidiae regis, genealogia. ibidem. eius filij duo. ibidem. de adoptando Iugurtha secum deliberat. ibidem. consilium aduersus Iugurtham. 31. b. Iugurtham, ut bello caderet, auxiliari exercitui praeficit. ibidem. Iugurtham adoptat. 32. a. uerba ad Iugurtham. 32. b. Iugurtham filijs commendat. 33. a. moritur. ibidem. eius in Iugurtham beneficia. 35. a.

Militaris disciplina magis ex animo, quam ex corpore, pendet. 1. a. b. non tam ex libris, quam ex acie, discitur. 68. b.

Milites, ex classib. lecti. 70. b. capitecensi. ibidem.

Militia, iniusta, aut inaequalis. 98. b.

Militia

Militia ad p
Miseria fide
Miseris par
Misericordi
cafura.
Mithridates
latere uet
ue seruitu
nia expul
chi, rece
rum, & l
amist.
ibidem.
Mithridati
Morbus ha
Mores simu
Mors, aer
Mulier anc
Mulierem
bae, no
Mulieres
Mulucha
73. a. 8
Mulucha
sis app
Munif
Murena,
Muthul,
NABDA
socius.
nem de
Naturae in
eam, ce
64. b. u
pernici

I N D E X I

- Militia** ad pacem pertinet. 97.b. 98.a
Miseria fidem uerbis facit. 41.3
Miseris parum fidei. 40.b
Misericordia, in miseriam uertitur. 24.a. in perniciem
 casura. 44.b
Mithridates. 91.b. cur ei res parum prosperae. 93. b. in
 latere uestigalium Romanorum. 94.a. Graeciae gra-
 ue seruitium dempsit. ibidem. Nicomedem Bithy-
 nia expulit. ibidem. Asiam, spoliū regis Antio-
 chi, recepit. ibidem. Cottam fudit. 94. b. apud Pa-
 rum, & Heracleam, naufragijs, militum optimos
 amisit. ibidem. eius cum Lucullo proelia.
 ibidem.
Mithridaticum bellum. 15.a. periculosissimum. 108.a
Morbus haud saepe quemquam superat. 37.b
Mores simul cum fortuna commutantur. 1.b
Mors, aerumnar. requies, non cruciatus. 15. b. 21.2
Mulier ancilla. 33.b
Mulierem psallere, & saltare elegantius, quam pro-
 bae, non decet. 10.a
Mulieres, in comitatu Catilinae. 10.a. 108.a
Mulucha, flumen, Mauros a Numidis diuidit. 38. b.
 73.a. 82.a
Mulucha, urbs, (ita Florus castellum ab amne fortas-
 sis appellat.) a Mario capitur. 73.a
Munificus nemo, nisi uolens. 79.b
Murena, citeriori Galliae praefectus. 16.b
Muthul, Numidiae flumen. 52.a
 N
NABDALSA, Bomilcaris in prodendo Iugurtha
 socius. 62. 2. apud Iugurtham prodicionis supicio
 nem deprecatur. 62.b
Naturae infirmitas, falso ab hominib. accusatur. 29. 2
 eam, ceteris imperitantem, quis industria uicerit.
 64.b. una, & communis omnium. 68. b. serpentiū,
 pernicioſa, ſiti magis, quam alia re, accenditur. 71.
 CC b.unum

I N D E X

- b. unum omnib. finem, uel fero saeptis, statuit. 84. b
Necessitatis morsus grauissimi. 17. a. extrema non est
 exspectanda. 84. b
Necessitudo timidos fortes facit. 27. a
Noronis sententia, de coniuratis. 19. b
Nisi, pro, Sed. 40. b. 61. b. 73. b
Nobilibus, in bello delinquentibus, fortunae bona
 patrocinantur. 68. a
Nobilitatis superbiae quo primum tempore obuiam
 itum sit. 30. b. eius commune malum, Superbia. 59.
 b. ignauia a Mario reprehenditur. 68. a. b. 69. a. un-
 de petenda. ibidem. eam peperisse, quam acceptam
 corrupisse, melius est. 22. a. 44. b. 69. a
Nouo homini, ante C. Marium, consulatus nemini mā
 datus. 59. b. 63. a
Numantia, deleta. 32. a
Numida, defessus bello, pacis audus. 82. b
Numidar. studia iuuenilia. 51. a. eor. alij Iugurtham,
 alij Adherbalem, sequuntur. 34. a. eor. reges, Roma-
 nis nominis maxime studiosi. 35. b. eor. salutem ex
 Romanis pendere. 36. a. quare hoc nomine uocati.
 38. a. eor. ingenia. 51. a. infidi, ingenio mobiles, no-
 uar. rer. auditi. 51. a. 56. b. 61. a. 73. a. Romanos in-
 uadunt. 53. a. fusi, fugatiq. 54. a. 63. b. saeuissimi.
 61. a. eos in omnib. proeliis magis pedes, quam ar-
 ma, tutati sunt. 63. b. eor. spes, in fuga. ibidem. pro-
 opib. denas, atq. eo amplius, uxores ducunt. 66. a.
 eor. cibus, & abstinentia. 72. a. pabulo pecoris ma-
 gis, quam aruo, student. ibidem. plerumq. lacte, &
 ferina, uescebantur. ibidem.
Numidia pars firmior, Iugurthae; speciosior, Adher-
 bali traditur. 37. a. eius regnum Micipsae heredes di-
 uidunt. ibidem. qui legati ad ipsam diuidendam
 missi fuerint. ibidem. eius origo, ac situs. 38. a. b.
 incrementum. ibidem. uastatur a Metello. 55. a. Ma-
 rio traditur. 63. a. 66. b. frequens. 65. a
 Numidica

Numidica
Nusa, Nic

OBS CV

20. b. eo

Octavius I

Ope sum

Opimius I

tha cor

a. C. Se

terfecti

pleben

Ex Opul

Oratio A

Oratio B

Oratio C

Oratio C

dem, c

Oratio C

Oratio l

Oratio

Oratio

Oratio

Oratio

Oratio

Oratio

Orbis di

Orta om

PAENT

Parca am

22. a. 4

Parum.

Patres R

Pater fili

Paullus

Pax diue

I N D E X I

Numidica scuta, ex corijs. 74. 2

Nusa, Nicomedis filius, regno frustratur. 94. 2

O

OBSCVRI uitam uirtute, & innocentia, tuentur.

20. b. eor. facta, paucis nota. ibidem.

Octavius Rufus, quaestor. 79. b

Ope summa niti. 1. a. 15. a. 32. a. 36. a. 41. a. 44. b. 101. b

Opimius Lucius, consul, legationis princeps, a Iugurtha corrumpitur, Caiumq. Gracchum occidit. 37.

a. C. Sempronio Graccho, & M. Fulvio Flacco in-

terfectis, consul, acerrime uictoriam nobilitatis in

plebem exercuit. ibidem.

Ex Opulentia Inuidia oritur. 3. a

Oratio Adherbalis, coram senatu. 34. b

Oratio Bocchi, per interpretem, ad Sullam. 81. b

Oratio Caesaris. 20. a

Oratio C. Memmij. 43. a

Oratio Catilinae, qua coniuratos hortatur. 8. a. eius-

dem, qua exercitum. 26. b

Oratio Catonis, aduersus Caesaris sententiam. 22. b

Oratio legatorum. 13. a

Oratio luculenta, M. Ciceronis. 12. b

Oratio Marij, popularis admodum. 67. b

Oratio Micipsae, ad Iugurtham. 32. b

Oratio Sullae, ad Bocchum. 78. b

Orbis diuisio generalis. 37. b

Orta omnia intereunt. 29. b. 97. a

P

PAENITENTIAE serae locus, atq. exempla. 111. b

Parta amittere, maius dedecus, quam nihil paruissse.

22. a. 44. b. & 69. a

Parum. 94. b

Patres Reip. Romae praesides appellati. 3. a

Pater filium necat. 15. b. 24. a. 114. b

Paullus Lucius, lege Plautia, Catilinā interrogat. 12. a

Pax diuersis in mentib. esse non potest. 48. a. haec fo-

CC a ris

I N D E X

- ris Romanos in lasciuia coniecit . 49.a. eius fun-
damenta . 97. b
- Pecunia , maxima pernicies hominum . 98.a. 102. b.
eius studium , paci communi officit . ibidem . eius de
fiderium . 111. a
- Perfae . 38. a. eor. origo , atq. situs . ibid. se per conu-
bia Getulis permiscuere . ibid. alueos nauium inuer
fos pro tuguriis habuere . ibidem .
- Perfes , Philippi filius , in somnijs occisus . 94. a
- Perfes , rex . 20. a. 66. b. 94. a
- Perfidis regnum , inclytis diuitiis . 95. a
- Petreius , Antonij consulis legatus . 27. b. 28. a
- Philaenon arae . 38. b. 66. a
- Philaeni , uiui terra obruti , pro Poenor. rep. 65. b
- Philippus , Macedonum rex . 93. b
- Phoenix opida multa in Africa condidere . 38. b
- Picenum . 10. b
- Picenus ager . 26. a
- Piso Cnaeus , factiosus . 7. b. coniurationis auctor . ibi-
dem . quaestor , in citeriorem Hispaniam propae
tor missus . ibidem . interficitur . ibidem .
- Pisonis , & Caesaris , inimicitiae . 19. a
- Piso , seditionem cogitans , a Catilina confirmatus .
115. b. custos publicar. caerimoniarum . 117. b
- Pistoriensis ager . 26. a
- Plautia lex . 12. a
- Plebis secessio , a patribus , & causa . 13. a. 44. a. 90. a.
131. a. b. eius inopiae subuentum . ibid. Plebs urbana ,
infamis , & egens . 14. b. Catilinae incoepta probat . 6.
b. & ibid. eius opes , quando imminutae . 15. a. antea
nouar. rer. studiosa , Catilinae consilia execrari .
18. a. b. eius animi , post detectam coniurationem ,
mutati . 18. b. duae secessiones . 44. a. ex secundis reb.
insolentia . 49. a. eius uis . 44. a. eam Gracchi , in li
berratem uindicare conantes , occiduntur . 49. b
- Plebs obedit senatui . 104. a

Poe-

Poeni .
Pompeia
Pompeia
Pompeij
incoept
ius pot
ritimur
& Cra
tuere .
ris . 92.
per alp
meatu
na , qu
rum . 9
prauit
Pompeiu
Pontifex
Pons Mil
Populi R
Populus
Pop. Ro
Porcina
Porcia
Porcius
Portae
Post pr
Praedat
Pretium
Primipi
Probita
Proeliu
Prodiga
Prolopo
Prolema
Publica
P. Autre

INDEX

Poeni.	65. b
Pompeiana uilla.	122. b
Pompeianum.	123. b
Pompeij remotior ab urbe exercitus, Catilinae spem incoepti perficiendi auxit. 6. b. Crasso inuisus. 7. b. eius potentia, formidolosa. ibidem. ad bellum maritimum, atq. Mithridaticum, missus. 6. b. 15. a. ipse, & Crassus, consules, tribuniciam potestatem restituere. 15. a. summae gloriae adolescens. 91. b. popularis. 92. b. sua Martia facta enumerat. ibidem. hostes, per alpes, in Hispaniam summouit. ibidem. de comitu, & sumptibus, queritur. ibidem. maiore fortuna, quam sapientia. 96. a. tamquam fanum debitorum. 96. b. nihil aliud, quam Caesari obesse, animi prauitate, uolebat. 100. a	
Pompeius Rufus Q. praetor.	12. a
Pontifex max. C. Caesar.	19. a
Pons Miluius.	17. a
Populi R. summum, atq. inuictum, imperium.	105. a
Populus potestatem summam dat.	11. b
Pop. Romanus, quib. modis libertate exciderit.	101. a. b
Porcinae dicendi praestantia.	107. a
Porcia lex.	21. a. 22. a. 124. a
Porcius, Catilinae familiaris.	119. a
Portae clausae fugam prohibent.	61. a
Post principia.	53. a
Praedabundus.	72. a
Pretium, pro, Operaepretium.	66. b. 81. b
Primipili tertiae legionis centurio.	48. a
Probitas, parum Per se tuta.	34. b
Proelium cum Catilina committitur.	27. b
Prodigalitas.	110. a
Protopopoeia patriae.	116. b. 121. a
Protemaeus, rex, pretio diem belli prolata.	94. a
Publica a paucis emere, periculosum.	32. a
P. Autronius.	7. a

INDEX

P. Caepionis, & Catilinae, amicitia	119. b
P. Gabinius, coniuratus.	7. a. 16. a
P. Lentulus Spinther, aedilis.	18. a
P. Rutilius, Metelli legatus, Mario exercitū tradit.	71. a
P. Senius in senatu recitat litteras, in quibus, Manlium arma cepisse, scriptum erat.	11. b
P. Scipio. 30. a. solitus dicere, maiorum imagines uehementissime sibi animum ad uirtutem accendisse.	
30. a. eius uerba, ad Iugurtham.	32. a
P. Scipioni Naficae consuli Italia prouincia obuenit.	
42. a	
P. Silius Nucerinus cum exercitu in Mauritaniam.	9. a
P. Sulla, consul designatus. 7. a. ambitus condemnatus.	
ibidem.	
Punica fides, incerta.	81. b
Punici libri.	37. b
Punicum bellum 108. b. Romanos in officio retinuit.	
49. b. & 93. b	
Pugna, latrocinio magis, quam proelio, similis.	76. a
Pyrenaeum.	92. b
Pyrrhus.	83. b
Q	
QV AESITORES.	48. b
Quaestor propraetore.	7. b
Quasi, pro, Fere.	53. a
Q. Annius, coniuratus.	7. a
Q. Catulus, proconsul.	88. a
Q. Caepio, et C. Manlius, male cum Gallis pugnarunt.	83. a
Q. Cornificius Cethegum custodit.	18. a
Q. Curius, coniuratus. 7. a. senatu motus a censorib. probri gratia. 9. b. eius cum Fulvia consuetudo. ibidem. coniurationem patefecit.	9. b. 10. b. 11. a
Q. Fabius Maximus. 30. a. solitus dicere, maiorum imagines uehementissime sibi animum ad uirtutem accendisse.	ibidem.
Q. Fabij	

Q. Fabij S.
Q. Marciu
eius rel
Q. Metell
cor, plur
Q. Metellu
titur.
Q. Minuci
nit.
Q. Pompe
mittitu
REATI
Regere ui
Regni pra
Regum ar
Regib. Ro
ctiores
Regem a
titiofi
Res hur
54. b
Res Mi
Res sec
solen
uertu
Rep. du
in pa
tar. 19
Rex, no
Regi co
Rhegiu
Rhodio
sa. 20.
nico c
dem.

INDEX

- Q. Fabij Sangae patrocínio ciuitas plurimum usa. 16. a
 Q. Marcius Rex, senati decreto, Faesulas mittitur. 11. b.
 eius responsum, ad legatorum postulata. 13. a
 Q. Metellus Celer, in agrum Picenum missus. 12. a prae
 tor, plures coniuratos in uincula coniecit. 16. b
 Q. Metellus Creticus, senati decreto, in Apuliam mit
 titur. 11. b
 Q. Minucio Rufo, consuli, Macedonia prouincia obue
 nit. 46. a
 Q. Pompeius Rufus, praetor, Capuam, senati decreto
 mittitur. 12. a

R

- REATINVS ager. 14. a
 Regere ui patriam, importunum. 29. b
 Regni praesidia sunt Amici. 32. b
 Regum antiquitus studia. 1. b
 Regib. Romanis imperantibus, boni, quam mali, suspe
 ctiores. 3. b
 Regem armis, quam munificentia, uinci, minus flagi
 titiosum. 82. a
 Res humanae semper ad deterius prolabantur. 1. a. b.
 54. b. fluxae, & mobiles. 79. b
 Res Mithridatis, parum prosperae. 93. b
 Res secundae. 74. b. sapientium animos fatigant. 5. a in
 solentiam pariunt. 48. b. 49. a. in miserationem ex ira
 uertunt. 84. a. mire sunt uitij obtentui. 85. a
 Rep. duab. artib. curanda, Audacia in bello, Aequitate
 in pace. 4. a. eius specie pro sua quisq. potentia cer
 tat. 15. a. eam quib. reb. Romani auxerint. 23. b. 95. a
 Rex, nomen imperij primum fuit. 1. a
 Regi consilium dare, arduum. 99. b
 Rhegium. 42. b
 Rhodior. ciuitas, magna, atq. magnifica, infida, a duor
 sa. 20. a. eor. a Romanis defectio. ibid. bello Macedo
 nico capti, quare impuniti a Romanis dimissi. ibi
 dem. opib. pop. Rom. creuere. ibid. eor. iudicia. 102. b

INDEX

Roma, urbs. 97. b. eius origo. 3. a. a Troianis condita. ibi
dem. florens, finitimis inuisa. ibidem. libertatem
adepta, breui plurimum creuit. ibidem. sicuti senti-
na. 14. b. in ipsa fato regnaturi tres Cornelij. 18. a.
117. b. ibi omnia uenalia. 32. a. 39. a. 42. a. 101. a. ue-
nalis, si modo emptorem inuenerit. 45. a. 47. a. in ea,
post Carthaginem deletam, orta seditio. 49. a. in
patres, & plebem, diuisa. 101. a.
Romanor. antiquitus de honorib. certamen. 1. b. an-
tiquor. Romanor. mores, & instituta. 3. a. eor. be-
neficientia. 3. a. 78. b. saepe parua manu fortissi-
mos fuderunt exercitus. 3. b. 24. b. praeclara age-
re, quam scribere, malebant. 4. a. belli gloria prae-
stantes. 5. a. eor. in aedificando luxuries. 5. a. &
b. 8. b. erga Poenos foedifragos fides. 20. a. arma,
atq. tela militaria, ab Samnitibus; magistratuum
insignia, a Tuscis sumpserunt. 22. a. quam a maior.
uirtutib. descuerint. 24. a. Gallis belli gloria, non
item Graecis facundia antefuerunt. 24. b. eor. po-
testas, in curandis socior. iniurijs. 35. b. a Iugur-
tha sub iugum missi. 48. a. iniusti, profunda auari-
tia, communes omnium hostes. 66. b. eis omnia
regna aduersa. ibidem. perculsi. 78. a. eis melius
uisum est, amicos, quam seruos, quaerere. 78. b.
audendo, fallendo, bella ex bellis ferendo, ma-
gni facti. 95. a.
Romani exercitus prima corruptio. 5. a.
Romano imperio, ad occasum, ab ortu solis, omnia
parebant. 14. a. eius finis. 95. a.
Romanis equitib. indignum, regum peregrinor. sa-
tellites agere. 57. a. 60. b. 83. b. cum telis, circum
aedem Concordiae. 19. b.
Romanar. legum summa potentia. 101. a.
Romulus, saeuus. 84. a. princeps, ac parēs, urbis. 116. a.
Rumoris publici auctoritas, instar Oraculi. 109. b.
Rutilius Publius, Metelli legatus. 53. a.
LAS,

SAL, g
Sallustius
a. 30. a
Saluti pot
Samothea
Sapientes
otij sust
Saturnalis
Saturninu
te mult
Saturnale
Scaurus,
gutha
Scipio A
lo Nur
Iugur
comm
Scriba,
Scura N
Seyrth
Secunc
info
ira u
Seditio
Seditio
Seleuci
Sempre
quin
Seyron
Senato
ria ci
Senatus
dia, a
catu
Senatu

I N D E X

- SAL**, gulae irritamentum. 72.a
Sallustius a rep. ad scribendas historias se transfert. 2.
 a. 30.a
Saluti potius, quam **Libidini**, consulendum. 97.b
Samothracae. 94.a
Sapientes, pacis causa bellum gerunt, laboremq. spe
 otij sustentant. 97.b
Saturnaliorum dies, terminus coniurationis. 113.a.b
Saturninus, ob affectatae tyrannidis suspicionem, mor-
 te multatur. 111.b
Satura lex. 43.2
Scaurus, in senatu princeps. 41.a. qualis. ibidem. a **Iu-**
gurtha corruptus. 42.a. quaesitor. 48.b
Scipio Africanus, Romani exercitus imperator, bel-
 lo Numantino. 31.b. eius uerba, ad **Iugurtham**. 32.a.
Iugurtham laudat. ibid. **Iugurthae** populi **R.** studiū
 commendat. ibid. eius litterae, ad **Micipsam**. ibid.
Scriba, **Cornelius**. 84.b
Scuta Numidica, ex corijs. 74.a
Scyrrhus, pessimus seruorum. 85.a
Secundae res. 74. b. sapientium animos fatigant. 5.a.
 insolentiam pariunt. 48.b. 49.a. in miserationem ex
 ira uertunt. 84.a. mire sunt uitij obtentui. 85.a
Seditiones tribuniciae, remp. agitabant. 47.a
Seditionib. omnia turbata. 86.a
Seleucia, maxima urbium. 95.a
Sempronia lex, de prouincijs. 42. a. de uocandis ex
 quinq. classib. centurijs. 102.b.
Sēpronia, cōiurationis particeps. 10. a. **D. Bruti** uxor. 16.a
Senatores, indigni ordine. 30. a. quadraginta, in uictō-
 ria ciuili, interiere. 100.b
Senatus potestatem summam dat. 11.b. eius misericor-
 dia, ac mansuetudo. 13. b. in aedem **Concordiae** uo-
 catus. 18. a. ipse, animus; plebs, corpus. 104.a
Senatusconsultum, ne quid resp. detrimenti caperet.
 11

INDEX

11.b.38.a.eius summa uis. 11.b.in cōiuratos 11.b.19.	
b.24.b.25.a.de Numidia regno.37.a.de subuenien	
do Adherbali, impeditur. 41.b. de prohibendis a	
moenib. Iugurthae legatis.	42.a
Senatus populiq. Romani iniussu, foedus nullum fieri	
poterat.	48. 82.b
Senectus ipsa; morbus.	88.b
Senius, senator.	11.b
Sententiam primus rogatur consul designatus.	19.b
Sententiae, per tabellas fieri solitae.	104.b
Septimius Camers, in agrum Picenum a Catilina mit-	
titur.	10.b
Serpentium natura, perniciofa, fiti magis, quam alia re,	
accenditur.	71.b
Sertorius.89.a.91.b.Hispaniā citeriorem vastauit.92.b	
Seruile bellum, Capuae, & in Apulia.	11.b
Sibylla.	118.a
Sibyllini libri.	18.a. 117.b
Sicca, opidū, quādo primū a Iugurtha defecerit. 56.a.b	
Sidicinus Lucius, rer. nouandar. studiosus.	116.a
Sidonij, quo modo in Numidiam peruenerint.	65.a
Leptim condiderunt.	ibidem.
Sisenna Lucius, historicus.	75.a
Sitius Publius Nucerinus, coniurationis particeps. 9.a	
Societatem belli inituri, quae considerare debeant.	
93.b	
Socordiae humanae imbecillitatis causa.	29.a
Somnus aegrum animum facile opprimit.	62.b
Spintheri Lentulo in custodiam traditus Lentulus con-	
iuratus.	18.a
Sp. Albino, consuli, Numidia prouincia obuenerit. 46. a.	
a Iugurtha ludificatus. 47. a. Metello exercitum	
ignauum reddit. 50.b. 51.a. Massanisae persuadet, ut	
regnum ab senatu petat. 51.b. eius exercitus, solutif	
sime uixit.	ibidem.
Sp. Maelius, ob affectatae tyrannidis suspicionem, mor-	
te	

te multa
 Scatilius, e
 tur, uti
 Suspendia n
 Sacro.
 Sulpicius. 11
 Sumptuum
 Superbia. 4
 Superbia, it
 Supplicia, p
 60.b
 Suthul, op
 Sullae frat
 Sulla, quo
 delitas.
 bitu. put
 rogatus
 21.b. eiv
 ra. 74.b
 conce
 rio ad
 tur. 8
 anim
 profi
 82.a.
 100.b
 Sullana
 Sullani
 Sullani
 sueti,
 Superbi
 Syphaci
 Massa
 Syrtis, i
 etae.

INDEX

te multatus.

111.2

Statilius, coniuratus. 7. a. illi, & Gabinio, negotium datur, uti Urbem incenderent. 16. b. 17. a

Stipendia militum, inaequalia. 89. a. 92. b. 93. a. 98. b

Sucro.

93.2

Sulpicius. 100. b. Lucius, e senatu motus.

114.2

Sumptuum ratio, ad pacem pertinet.

97. b

Superbia. 40. a. comune nobilitatis malum. 30. b. 59. b

Superbia, in imperio; Iracundia, apud alios.

20. b

Supplicia, pro, Supplicationibus. 4. a. 24. a. 51. a. 55. b

60. b

Suthul, opidum Numidia, obsidetur.

47.2

Sullae fratres, Publius, & Servius, coniurati.

7.2

Sulla, quo pacto sibi exercitum fidum fecerit. 5. a. crudelitas. 5. a. 21. b. 83. b. consul designatus. 7. a. de ambitu. punitus. ibide. lege Plautia, ab L. Paulo inter-

rogatus. 12. a. Damaspum, & alios, iugulari iussit.

21. b. eius, Marij quaeftoris, mores, ingeniu, & natura. 74. b. 75. a. eius facundiae, non aetati, a Manlio

concessum. 78. b. oratio, ad Bocchum. ibidem. a Mario ad Bocchum, de communib. reb. agundis, mittitur. 80. a. eius animi magnitudo. 80. b. incosternatus

animus. ibidem. una cum Voluce per hostium castra proficiscitur. 80. b. 81. a. pollicetur pacem Boccho.

82. a. eius mors. 90. b. ei, lege belli, omnia licuerunt.

100. b

Sullana victoria.

9.2

Sullani coloni.

11. b

Sullani milites gregarij, senatores facti. 14. b. rapinis as-

fueti, Catilinae occasionem augent.

6. b

Superbia nobilitatis.

30. b

Syphacis, Numidia, regis, agros, urbesque, Romani

Maflanisae dono dant.

30. b. 35. a. 38. b

Syrtes, in extrema Africa, sinus duo. 38. b. 65. a. unde di

ctae. ibidem. eis nomen ex re inditum.

ibidem.

TAR-

INDEX

TARQUINIUS Lucius, coniurationis index, in vincula conicitur. 15.a. 18.b. eius indicio nou habe tur fides. 18.b	
Tarula , pessimus seruorum. 85.a	
Taurum . 96.b	
Terentius Varro , ad Cannas, legiones perduxit. 111.b	
Tereon , colonia. 38.b	
Thala , opidum Numidia, magnum, & opulentum, ubi thesaurus. 63.b. a Metello obsidetur. 64. a. capitur. 64.b. 72.a	
Thana , flumen Africae. 72.a	
Thyrnida , opidum, a Iugurtha capitur. 33.b	
Ti. Gracchus , regnum affectans, occiditur. 43.b	
Ti. Neronis sententia, de coniuratis. 19.b	
Tigranes . 93.b. 94.b	
Timor animi . 56.b. aurib. officit. 26.b	
Tisdrum . 59.a	
Torquatus Aulus , filium necari iussit. 15.b. 24.a. 114.b	
Torquato Lucio , & L. Cottae, consulibus, Catilina, & Autronius, caedem parant. 7.b	
Transpadani , Romae iudicari, de repetundis. 19.b	
Tribunatus pl. summa potestas. 15.a. magistratus. 47.a	
Tribunica potestas . 85.a. Pompeio, & Crasso cos. re- stituta. 15.a. ex ea discordiae accensae. 87.b	
Tribuniciae seditiones, remp. agitabant. 47.a	
Triginta uiri , Lacedaemonior. tyranni. 21.b	
Triumuii capitales. 25.a	
Troiani Romam condidere, Aenea duce profugi. 3.a	
Tuba , pugnae signum. 29.a	
Tullianum , locus, in carcere. 25.b	
T. Turpilius Silanus , Vaccensium praefectus, unus ex omnib. Italicis euasit. 61.a. 62.a. ciuis, ex Latio. 62.a. desertor praesidii, a Metello necatur. ibidem.	
Tusculanum . 123.b	
Tusci . 22.a	
Tyran-	

Tyrannider
VACC
Vaccenses,
fida inte
poenas l
Valentia, a
Valerius Lu
ad Allob
Vargunteu
roni.
Verba uirt
Vestae fac
Vertius Pi
Via una, &
Victis quan
Victoris in
Victoria p
Victoria S
Viris, Lab
Viris nib
mori
Virus, cl
b. ei h
tione
a. post
Vita hor
trans
Vira, &
Vitabun
Vitia, ni
Viuer
Vmbren
horta
Volux, E
mitti

INDEX

Tyrannidem affectantium catalogus.	17.a
V	
VACCA, opidum, for. rer. uenaliū.	51.b.61.b
Vaccenses, a Metello deficiunt, Romanorumq. praesidia interficiunt.61.a.diripiuntur.ibidem.perfidiae poenas luunt.	ibidem.
Valentia,a Pompeio delera.	93.a
Valerius Lucius Flaccus, & C.Pomptinius,praetores, ad Allobroges intercipiendos missi	17.a
Vargunteius Lucius, coniuratus.7.a. insidiatur Ciceroni.	11.a
Verba uirtutem non addunt.	26.b.70.b
Vestae sacerdos.	6.a
Vettius Picens.	84.b
Via una,& ardua,ad uirtutem.	102.b
Victis quanta accidant incommoda.	20.b
Victoris in manu est, bellum pace mutare.	27.a
Victoria parta,uel ignauis gloriari licet.	54.b
Victoria Sullana.	9.a.14.b.96.b
Viris,Labor; Mulieribus,Munditiae conueniunt.	70.a
Viris nihil aliud reliqui, quam soluere iniuriam, aut mori per uirtutem.	84.b
Virus,clara,aeternaq. habetur.1.a.omnia domuerat.3.b.ei honos non datur.29.b.non eget composita oratione.69.b.sola neq.datur dono, neq. accipitur.70.a.post uitam,magis,magisq. se extollit.	105.b
Vita hominum,sine cupiditate agitata.1.a.silentio non transeunda.	ibidem.
Vita, & mors,iure naturae.	88.b
Vitabundus.47.b.58.a.78.a.& in fragmentis,lib.3.	
Vitia,nirtutum nomina sortita.	23.a
Viuerē, qui dicantur.	1.b
Vmbrenus,coniuratus,Allobroges,ad coniurandum, hortatur.	15.b
Volux,Bocchi.F.77.b.80.a.b.aBoccho,Sullae obuiam mittitur.80.a. dubiae fidei,apud Sullam.80.b.81.a	
	Vrbe

I N D E X I

Vrbe capta, nihil reliqui sit uictis. 22.b
 Vticae magna negotiator. multitudo, 60.a
 Vtres, ex corijs. 64.a. 72.b
 Vulgus, seditiosum. 61.a
 Vulturcius Crotoniensis, coniuratus. 17.a. cū Allobro
 gib. ad Catilinam proficiscitur. ibidem. praetorib. se
 dat. 17.b. in ponte Miluio capitur. ibidem. de itine
 re, ac litteris, interrogatur. 18. a. eius indicium, de
 coniuratis. ibidem. ei, ob detectam coniurationem,
 praemia decernuntur. 19.b

Z

Zamae situs. 54.a.b. regni Numidiaae arx. 56.a. oppu
 gnatur. 54.a. 56.b

SER

A A B
Q R

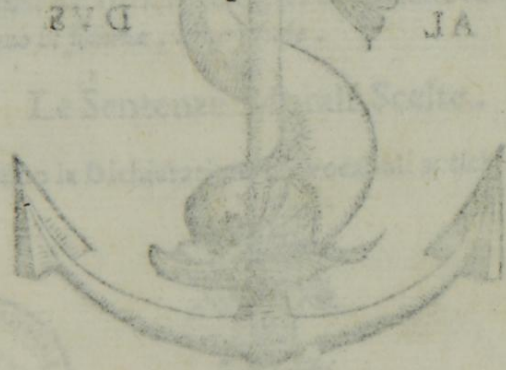
VH

ALD

LA HISTORIA
CAIO SALLUSTIO
SERIES . CHARTARVM

A B C D E F G H I K L M N O P
Q R S T V X Y Z A A B B C C.

Omnes sunt quaterniones .

VENETIIS. ∞ DLXVII.

ALDVS . MANVTIVS
PAVLLI . F
A . N